

DE MOEDER

WAAROM YOGA

Stichting Aurofonds

Deventer

Oorspronkelijke titel:
Entretiens avec la Mère, 1929.
Uitgegeven door Sri Aurobindo Ashram, Pondicherry, India

Geautoriseerde vertaling door
Wil van Vliet

ISBN 90 7054 901 8

1982 Stichting Aurofonds, Werverdijk 18, Wapenveld.

Uit deze uitgave mag uitsluitend iets verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook, na voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Any part of this book may only be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or other means, with written permission from the publisher.

VOORWOORD

Tussen april en augustus 1929 kwam de Moeder 's zondags met een groepje leerlingen bij elkaar bij één van hen thuis. Na een meditatie beantwoordde zij vragen die haar werden gesteld. Deze informele gesprekken, die in het Engels werden gevoerd, werden direct na afloop door één van de aanwezigen opgetekend. Deze aantekeningen werden later door Sri Aurobindo herzien en hier en daar aangevuld. In 1931 werden zij voor het eerst uitgegeven onder de titel: 'Conversations of the Mother'. In hetzelfde jaar verscheen de Franse vertaling van de hand van de Moeder zelf, getiteld: 'Entretiens avec la Mère', waarin eveneens nog veranderingen werden aangebracht.

De Nederlandse vertaling is op deze tekst gebaseerd, aangezien de Moeder hier zelf de laatste hand aan heeft gelegd.

De Appendix bevat drie gesprekken die onlangs werden ontdekt. Zij vormen een onderdeel van dezelfde reeks. Eén gesprek is 21 Juli 1929 gedateerd, de andere twee zijn niet gedateerd, maar werden waarschijnlijk op 7 en 14 Juli gehouden, waarmee zij de leemte van drie weken vullen, die in de chronologische volgorde van de 15 oorspronkelijk uitgegeven gesprekken voorkwam.

De lezer moet er rekening mee houden dat deze drie gesprekken niet door Sri Aurobindo zijn gecorrigeerd en niet aan hem of aan de Moeder zijn voorgelegd om voor publicatie te worden goedgekeurd.

7 April 1929

Wilt u ons iets zeggen over yoga?

Waarom wil je yoga doen? Om macht te krijgen? Om vrede en rust te bereiken? Om de mensheid te dienen?

Geen van deze beweegredenen bewijst voldoende dat je voor de weg gereed bent. Dit is de vraag die je moet beantwoorden:

Wil je yoga doen ter wille van het Goddelijke? Is het Goddelijke het hoogste doel van je leven? Zozeer, dat je het onmogelijk zonder dat zou kunnen stellen? Ben je van mening dat het Goddelijke je werkelijke reden van bestaan is en dat je leven zonder dat triest en zinloos zou zijn?

Dan en dan alleen kun je zeggen dat je tot de weg geroepen bent.

Dit is het eerste stadium: aspiratie voor het Goddelijke.

Het tweede stadium bestaat uit het versterken van deze aspiratie, het haar voortdurend waakzaam laten blijven, haar levend en intens te maken. En dat kan alleen door concentratie – concentratie op het Goddelijke om een absolute en integrale toewijding aan zijn wil en doeleinden te krijgen.

Concentreer je in je hart. Dring er zo ver, zo diep mogelijk in door. Verzamel alle her en der verspreide draden van je bewustzijn; rol ze op en duik onder in de stilte van je innerlijke wezen.

Er brandt een vuur in de rustige diepte van je hart; dat is het Goddelijke in je – je werkelijke wezen. Luister naar zijn stem. Doe wat het je ingeeft.

Er zijn andere centra waar je je kunt concentreren, bijvoorbeeld één boven de kruin van het hoofd en een ander tussen de wenkbrauwen. Elk is op zijn eigen manier doeltreffend en zal je bepaalde resultaten geven. Maar het centrale wezen bevindt zich in het hart en uit het hart komen alle dynamische bewegingen voort, de hele drang tot transformatie en het hele vermogen tot realisatie.

Wat moet je doen om je op de yoga voor te bereiden?

Eerst en vooral bewust zijn.

We zijn ons alleen bewust van een onbetekenend gedeelte van ons

wezen; voor het grootste gedeelte zijn we onbewust. Deze onbewustheid bindt ons aan ons lagere wezen en verhindert er iedere verandering en transformatie. De anti-goddelijke krachten profiteren van dit onbewustzijn om ons binnen te dringen en tot hun slaaf te maken.

Je moet je bewust zijn van jezelf, van je aard en bewegingen. Je moet weten hoe en waarom je iets doet, hoe en wat je voelt en denkt. Je moet je beweegredenen en drijfveren en de verborgen of duidelijk waarneembare krachten die je bewegen, begrijpen. Je moet in zekere zin het hele mechanisme van je wezen in stukjes uit elkaar halen.

Alleen wanneer je bewust bent, kun je de dingen onderscheiden en sorteren en zien welke krachten je naar beneden halen en welke je vooruit helpen. En wanneer je in staat bent goed van kwaad, het ware van het onware, het goddelijke van het anti-goddelijke te onderscheiden, moet je strikt naar deze kennis handelen, dat wil zeggen het ene resoluut verwerpen en het andere aanvaarden.

De dualiteit zal zich bij iedere stap aan je voordoen en bij iedere stap zul je moeten kiezen. Je zult geduldig, volhardend en waakzaam moeten zijn – volledig ‘ontwaakt’, zoals de ingewijden zeggen. Je zult altijd moeten weigeren het anti-goddelijke ook maar enige kans te geven tegenover het Goddelijke.

Moeten we yoga doen ter wille van de mensheid?

Nee, ter wille van het Goddelijke.

Het gaat ons niet om het welzijn van de mensheid, maar om de manifestatie van het Goddelijke. We zijn hier om de goddelijke wil te verwerkelijken, of eerder, opdat de goddelijke wil zich in ons verwerkelijkt, om instrumenten te zijn voor een progressieve belichaming van de Allerhoogste en het vestigen van zijn rijk op aarde.

Alleen dat deel van de mensheid dat gehoor zal geven aan de roep van het Goddelijke, zal zijn Genade ontvangen.

Of het de mensheid in haar geheel ten goede zal komen, zo niet direct, dan tenminste indirect, zal van de toestand van de mensheid zelf afhangen. Als je naar haar tegenwoordige toestand moet oordelen, is er niet veel hoop.

Wat voor houding heeft de doorsneemens, die representatief is voor de mensheid, tegenwoordig? Verzet hij zich niet woedend zodra hij iets op zijn weg ontmoet dat werkelijk goddelijk van aard is? Voelt hij

niet dat de heerschappij van het Goddelijke de vernietiging van zijn dierbaarste bezittingen betekent? Protesteert hij niet voortdurend heftig tegen alles wat het Goddelijke wil en van plan is?

De mensheid zal veel moeten veranderen, wil zij hopen iets door de komst van het Goddelijke te winnen.

Hoe komt het dat we elkaar hebben ontmoet?

We zijn allemaal in vorige levens bij elkaar geweest; anders hadden we elkaar niet in dit leven kunnen ontmoeten.

We zijn één familie en hebben door de eeuwen heen samengewerkt voor de overwinning van het Goddelijke en zijn manifestatie op aarde.

14 April 1929

Wat zijn de gevaren van de yoga? Is het speciaal gevaarlijk voor mensen uit het Westen? Er wordt gezegd dat yoga wel goed kan zijn voor mensen uit het Oosten, maar dat het westerlingen helemaal uit hun evenwicht brengt.

De yoga is niet gevaarlijker voor mensen uit het Westen dan voor mensen uit het Oosten. Het hangt helemaal af van de geest waarin je het benadert. Yoga wordt gevaarlijk als je het ter wille van je persoonlijke doeleinden gebruikt; het is niet gevaarlijk, integendeel, het is je veiligheid en behoud zelf als je eraan begint met het gevoel dat het iets heiligs is en je er altijd aan denkt dat het enige doel is het Goddelijke te vinden.

De moeilijkheden en gevaren beginnen zodra je yoga doet, niet ter wille van het Goddelijke, maar om vermogens te krijgen en je onder de dekmantel van de yoga je persoonlijke eerzucht probeert te bevredigen. Als je niet van je eerzucht af kunt komen, raak het dan niet aan; het is een vuur waaraan je je brandt.

Er zijn twee yoga-wegen: discipline (*tapasyā*) en overgave.

De weg van de discipline is erg moeilijk. Je bent aan je eigen middelen overgeleverd, je kunt alleen maar op jezelf rekenen, je verheft je en verwezenlijkt naar verhouding van je eigen krachten. Bij iedere stap is er gevaar dat je valt en als je eenmaal valt, rol je een afgrond in waar je zelden weer uit kunt komen.

De andere weg, die van de overgave, is veilig en zeker. Toch ondervinden westerlingen juist hier hun moeilijkheid. Er is hun geleerd alles wat hun persoonlijke onafhankelijkheid zou kunnen bedreigen, te vrezen en uit de weg te gaan; het gevoel van hun individualiteit is hen met de paplepel ingegeven. En overgave betekent dat je dit allemaal opgeeft.

Met andere woorden: je kunt, zoals Ramakrishna zegt, de weg van het aapje of de weg van het katje volgen. Het aapje klampt zich aan zijn moeder vast wanneer het gedragen wil worden en het moet zich stevig vastklampen, want als het zijn greep zou verslappen, zou het vallen. Het katje daarentegen houdt zich niet aan zijn moeder vast,

maar wordt door haar vastgehouden; het heeft geen angst en geen verantwoordelijkheid; het hoeft niets anders te doen dan zich te laten dragen en 'ma, ma', te roepen.

Als je de weg van de overgave helemaal oprecht wilt gaan, zijn er geen ernstige gevaren of moeilijkheden meer. Het komt er helemaal op aan dat je oprecht bent. Als je niet oprecht bent, begin dan niet aan yoga. In menselijke aangelegenheden zou je nog met enige kans op succes je toevlucht kunnen nemen tot bedriegen; maar in je relaties met het Goddelijke kan er geen sprake zijn van bedrog. Je kunt het Goddelijke niet bedriegen! Je kunt veilig op de weg vooruitkomen als je tot in het diepst van je wezen eerlijk en open bent en als je enige doel is: het Goddelijke te bereiken en te verwerkelijken, alleen door hem te worden geleid.

Er is een ander gevaar en wel in verband met de seks-impuls.

De yoga legt in haar zuiveringsproces de verborgen impulsen en begeerten bloot en brengt ze naar de oppervlakte. Je moet leren niets te verbergen of terzijde te laten. Je moet deze bewegingen van onwetendheid onder ogen zien en overwinnen en ze een nieuwe vorm geven. De eerste uitwerking van de yoga is echter het wegvallen van de mentale beheersing; de sluimerende begeerten die plotseling worden bevrijd, banen zich dan onstuimig een weg om het hele wezen te overheersen. Zolang deze mentale beheersing niet is vervangen door de goddelijke, is er een overgangperiode waarin je oprechtheid en overgave op de proef worden gesteld.

De kracht van impulsen en vooral die van de seksuele impuls ligt gewoonlijk in het feit dat de mensen er veel teveel belang aan hechten. Ze protesteren er heftig tegen en proberen ze te beheersen door ze met geweld te bedwingen, door ze diep in zichzelf gevangen te houden. Maar hoe meer je je aandacht op iets concentreert en denkt: 'Ik wil het niet, ik wil het niet', hoe meer je eraan gebonden bent. Je moet het op een afstand houden, je ervan los maken, er zo weinig mogelijk belang aan hechten en zelfs wanneer je er toevallig aan denkt, onverschillig en onbewogen blijven.

Je moet de impulsen en begeerten die onder druk van de yoga aan het licht worden gebracht, in een geest van onthechtheid en kalmte onder ogen zien alsof ze je vreemd zijn en tot de wereld buiten je behoren. Offer ze aan het Goddelijke, zodat het Goddelijke ze kan aannemen en veranderen.

Zodra je voor het Goddelijke open bent en het vermogen van het Goddelijke in je is gaan neerdalen en je toch koppig met de oude krachten in verbinding blijft, bezorg je jezelf onaangenaamheden, eindeloze moeilijkheden en allerlei gevaren. Je moet waakzaam zijn en het Goddelijke niet gebruiken als dekmantel voor de bevrediging van je begeerten. Er zijn veel zogenaamde meesters, die zich als zodanig hebben uitgeroepen, die niets anders doen dan dat. En wanneer je van de rechte weg afwijkt, als je maar weinig kennis en niet veel vermogen hebt, kan het gebeuren dat je de prooi wordt van een bepaald soort wezens, die je een blind instrument in hun handen maken en je tenslotte verslinden. Het is noodlottig wanneer je op de weg probeert door te gaan voor wat je niet bent. Je kunt God niet bedriegen. Kom niet tot hem, zeggende: 'Ik wil met je verenigd worden', terwijl je eigenlijk bedoelt: 'Ik wil vermogens en genot'. Pas op! Dan ga je regelrecht op de afgrond af.

En toch is het zo gemakkelijk om iedere ramp te vermijden. Word als een kind. Geef je volledig aan de Moeder; laat haar je dragen en er is geen gevaar meer voor je.

Dit betekent niet dat je helemaal geen ander soort moeilijkheden meer het hoofd zult moeten bieden en niet hoeft te vechten en geen enkele hindernis meer moet overwinnen. Overgave garandeert geen gelijkmatige, glad verlopende en ononderbroken vooruitgang. En dat komt omdat je wezen nog niet verenigd is en je overgave nog niet absoluut en volledig. Er geeft zich alleen maar een deel van je over en vandaag is het dit, morgen weer een ander, enzovoort.

De yoga-discipline bestaat er uit al deze uiteenlopende delen van het wezen bij elkaar te brengen en ze tot een ongedeelde eenheid samen te smelten. Zolang dit niet is gebeurd, kun je niet hopen dat je geen moeilijkheden meer zult hebben en vrij zult zijn, moeilijkheden bijvoorbeeld als twijfel, neerslachtigheid of aarzelingen. De hele wereld is vol van dit vergif; je absorbeert het met iedere ademhaling. Als je een paar woorden wisselt met een ongewenst iemand, of zelfs als zo iemand alleen maar langs je loopt, kun je de besmetting van hem opdoen. Je hoeft maar in de buurt te komen van een plaats waar de pest heerst, om de infectie op te lopen; je hoeft niet eens te weten dat het er heerst. Zo kun je in een paar minuten verliezen wat je in maanden hebt gewonnen.

Zolang je tot de mensheid behoort en het gewone leven leidt, is het

niet zo belangrijk met wat voor mensen je omgaat. Maar als je het goddelijke leven wilt, moet je heel voorzichtig worden wat je gezelschap en omgeving betreft.

Hoe kunnen we eenheid en homogeniteit in ons wezen brengen?

Laat je wil standvastig blijven en behandel alle weerspannige delen van je wezen als ongehoorzame kinderen. Je moet ze voortdurend en geduldig beïnvloeden en overtuigen van hun fout.

In de diepten van je bewustzijn is het psychische wezen, de tempel van het Goddelijke in je, het centrum waar omheen al deze uiteenlopende delen en tegenstrijdige bewegingen van je wezen tot eenheid moeten worden gebracht.

Zodra je je van het psychische wezen en zijn aspiraties bewust bent geworden, kunnen alle moeilijkheden en twijfels worden vernietigd. Dat kost veel of weinig tijd, maar uiteindelijk zul je zeker slagen. Zodra je je tot het Goddelijke hebt gewend en hebt gezegd, 'Ik wil van jou zijn', en het Goddelijke je heeft geaccepteerd, kan niets ter wereld je vereniging verhinderen. Wanneer het centrale wezen zich heeft overgegeven, is de voornaamste moeilijkheid verdwenen. Het uiterlijke wezen is als een schors. Bij gewone mensen is de schors zo hard en dik dat zij zich niet bewust zijn van het Goddelijke in hen. Maar als het innerlijke wezen is ontwaakt, zelfs al is het maar voor een ogenblik, en heeft gezegd: 'Hier ben ik en ik ben van jou', dan is het alsof er een brug is geslagen en langzamerhand wordt de schors dunner en dunner tot de twee delen volledig zijn verbonden en het innerlijke en uiterlijke wezen één zijn.

Eerzucht is het verderf van veel yogi's geweest. Die knagende worm kan zich lang verborgen houden. Velen gaan op weg zonder zich zelfs van zijn aanwezigheid rekenschap te geven. Maar zodra zij vermogens krijgen, komt de eerzucht boven, en des te heftiger omdat ze er in het begin niet was uitgegoid.

Er wordt een verhaal verteld over een yogi die wonderbaarlijke vermogens had. Op een dag werd hij door zijn leerlingen uitgenodigd voor een groot diner. De maaltijd werd opgediend op een grote, lage tafel. De leerlingen drongen er bij hun meester op aan hen op de één of andere manier zijn macht te tonen. Hij wist dat hij dat niet moest

doen, maar de kiem van de eerzucht was nog niet helemaal uit zijn bewustzijn uitgeroeid en hij dacht: 'Eigenlijk is het maar iets heel onschuldigs en het kan hun bewijzen dat dergelijke dingen mogelijk zijn, wat hun meer eerbied voor God's grootheid zal leren.' Dus zei hij: 'Neem de tafel weg, maar laat het tafelkleed liggen met alles wat er op staat.' De leerlingen riepen: 'Maar dat kan niet, alles zal vallen!' 'Doe het', hield de meester aan. De tafel werd weggenomen en o, wonder, het tafelkleed bleef in de lucht hangen met het hele servies er op, net alsof de tafel er nog onder stond. De leerlingen verbaasden zich, maar plotseling sprong de meester op en vluchtte de zaal uit, roepende: 'Nooit meer, nooit meer zal ik een leerling hebben! Wee mij! Ik heb mijn God verraden!' Zijn hart brandde; hij had de goddelijke vermogens voor zelfzuchtige doeleinden gebruikt.

Het is altijd verkeerd met vermogens te koop te lopen. Dat wil niet zeggen dat je ze helemaal niet mag gebruiken. Maar je moet ze op dezelfde manier gebruiken als waarop je ze hebt gekregen. Je krijgt ze door de vereniging met het Goddelijke. Ze moeten in dienst van de goddelijke wil worden gesteld en niet in die van een min of meer verborgen ijdelheid.

Laten we bijvoorbeeld aannemen dat je het vermogen hebt om blinden te genezen. Er komt er één op je weg. Als het God's wil is dat je hem zult genezen, hoef je alleen maar te zeggen: 'Dat hij moge zien', en hij zal zien. Maar als je hem daarentegen alleen ziende wilt maken omdat jij hem wilt genezen, om jezelf te verzekeren dat je het kunt of om dat te laten zien, gebruik je je vermogen om je persoonlijke eerzucht te bevredigen. In dat geval loop je niet alleen het gevaar dat je dit vermogen verliest, maar veroorzaak je meestal ook een grote verwarring in de man met wie je je hebt beziggehouden. Toch lijkt het of de twee manieren niet van elkaar verschillen. Maar in het ene geval handel je naar de wil van het Goddelijke en in het andere uit een persoonlijke beweegreden.

Nu zul je me vragen, hoe weten we dat het de goddelijke wil is die ons doet handelen? De wil van het Goddelijke is niet moeilijk te onderscheiden. Je kunt je niet vergissen. Je hoeft niet ver op de weg gevorderd te zijn om die te kunnen herkennen. Maar je moet naar zijn stem luisteren, het rustige, vredige stemmetje in de stilte van je hart.

Wanneer je eenmaal gewend bent ernaar te luisteren, voel je je, zodra je iets doet dat met de goddelijke wil in strijd is, direct niet meer

op je gemak; als je desondanks hardnekkig op de verkeerde weg voortgaat, zul je in ernstige moeilijkheden raken. Maar je kunt één of ander materieel excuus voor die moeilijkheden vinden en die weg voortzetten. Dan zul je langzamerhand het vermogen tot luisteren verliezen en tenslotte zonder enig gevoel van onbehagen allerlei verkeerde dingen kunnen doen. Als je daarentegen ophoudt zodra je ook maar het geringste onbehagen voelt en je je innerlijke wezen vraagt: 'Wat is de oorzaak hiervan?', zul je het werkelijke antwoord krijgen en zal alles helemaal duidelijk worden. Wanneer je je een beetje neerslachtig of onbehaaglijk voelt, probeer er dan geen materieel excuus voor te vinden. En als je besluit om de reden van wat er gebeurt te zoeken, wees dan absoluut eerlijk en oprecht. Eerst zal je mentale een heel aannemelijke en mooie verklaring construeren. Aanvaardt die niet, maar kijk verder en vraag je af: 'Wat schuilt er achter deze beweging? Waarom heb ik dat gedaan?' Tenslotte zul je ergens, verborgen in een hoekje, de rimpel ontdekken – een kleine afwijking of vervorming van je houding die de oorzaak van de moeilijkheid is.

Eén van de meest algemene vormen van eerzucht is het idee de mensheid te dienen. Iedere gehechtheid aan dit denkbeeld of aan dit werk is een teken van persoonlijke eerzucht. De meester die meent dat hij de mensheid een grote waarheid moet onderwijzen, die veel leerlingen wil hebben en ze niet graag ziet vertrekken, of die zich op de eerste de beste werpt om hem tot zijn leerling te maken, is kennelijk de slaaf van zijn eerzucht.

Als je bereid bent de bevelen van het Goddelijke op te volgen, moet je rustig elk werk dat je wordt gegeven, kunnen aanvaarden, zelfs al is het een enorm groot werk, en er de volgende dag even rustig afstand van kunnen doen zonder te geloven dat jij verantwoordelijk bent. Je moet geen enkele gehechtheid hebben aan welk ding ook, noch aan enige manier van leven. Je moet volkomen vrij zijn.

Als je de werkelijke yoga-houding wilt hebben, moet je alles wat van het Goddelijke komt, kunnen aanvaarden, wat het ook zij, en het zonder verzet en spijt weer kunnen laten gaan. De houding van de asceet die zegt: 'Ik wil niets', en de houding van de wereldse mens die zegt: 'Ik wil dat', zijn hetzelfde. De één kan even gehecht zijn aan zijn verzaking als de ander aan zijn bezit.

Je moet alles wat van het Goddelijke komt – en dat alleen –

aanvaarden. Want er zijn dingen die uit verborgen begeerten kunnen voortkomen. De begeerten zijn in het onderbewuste aan het werk en trekken dingen aan die, hoewel je ze misschien niet als zodanig herkent, toch niet van het Goddelijke komen, maar van vermomde begeerten.

Je kunt gemakkelijk weten of iets van het Goddelijke komt. Je voelt je vrij, op je gemak, vredig. Wanneer zich daarentegen iets aandient en je er op af springt met de kreet: 'Ha, eindelijk heb ik het!', kun je er zeker van zijn dat het niet van het Goddelijke komt. Gelijkmoedigheid is de wezenlijke voorwaarde tot vereniging en verbinding met het Goddelijke.

Geeft het Goddelijke soms niet wat we verlangen?

Zeker.

Er was eens een jongeman die yoga wilde doen, maar hij had een kleingeestige en wrede vader die hem erg kwelde en op alle mogelijke manieren probeerde zijn spirituele aspiratie te dwarsbomen. De zoon verlangde vurig van de inmenging van zijn vader te worden bevrijd. Bijna dadelijk werd de vader ernstig ziek; hij lag op sterven. Inmiddels kwam de andere kant van de jongen boven; hij bejammerde zijn ongeluk en riep: 'Mijn arme vader is zo ziek! Wat treurig! Helaas, wat moet ik doen!'. De vader werd beter. De zoon was blij en begon opnieuw met yoga; en opnieuw keerde de vader zich tegen hem en kwelde hem met verdubbelde hevigheid. De jongeman trok zich in wanhoop de haren uit en riep: 'Nu staat mijn vader me meer dan ooit in de weg!'. Het gaat er inderdaad helemaal om precies te weten wat je wilt.

Het Goddelijke brengt altijd volmaakte rust en vrede met zich mee. Maar toch laat een bepaalde categorie *bhakta's*¹ een totaal ander beeld zien. Ze springen en schreeuwen en lachen en zingen in aanvallen van zogenaamde devotie. Maar in werkelijkheid leven zulke mensen niet in het Goddelijke; ze leven bijna uitsluitend in de vitale wereld.

Nu zul je zeggen dat zelfs Ramakrishna perioden van grote emotionele opwinding had en soms met opgeheven armen dansend rondging. Dit is wat er werkelijk gebeurt: de beweging van het innerlijke wezen kan in zichzelf volmaakt zijn, maar maakt je ontvankelijk voor

1. *bhakta*: iemand die het pad van de bhakti yoga, het pad van liefde en devotie volgt.

bepaalde krachten die je uiterlijke wezen door hun intensiteit met zo'n heftige emotie vervullen dat je ze, als je uiterlijke wezen zwak en ongetransformeerd is, soms niet kunt beheersen. Waar het uiterlijke wezen weerstand biedt aan het innerlijke, of niet in staat is de totaliteit van de ontvangen Ananda te bevatten, ontstaat verwarring en anarchie in de expressie.

Je moet een sterk lichaam en sterke zenuwen hebben. Je uiterlijke wezen moet een sterke basis van gelijkmoedigheid hebben. Als je deze basis hebt, kun je een wereld aan emoties bevatten zonder dat er je een kreet ontsnapt. Dit betekent niet dat je je emoties niet moet uitdrukken, maar je kunt dit op een mooie en harmonische manier doen. Huilen, schreeuwen of dansen van emotie is altijd een teken van zwakte in de vitale, mentale of fysieke natuur; want op al deze niveaus gebeurt zoiets voor persoonlijke bevrediging. Iemand die danst, springt en schreeuwt heeft het gevoel dat zijn opwinding hem heel bijzonder maakt en daar heeft zijn vitale natuur veel plezier in.

Om de druk van het neerdalen van het Goddelijke te kunnen verdragen, moet je heel sterk en heel machtig zijn, anders zou er niets van je overblijven.

Er zijn mensen die vragen: 'Waarom is het Goddelijke nog niet verschenen?'. Omdat jullie er niet aan toe zijn. Als een druppeltje je al doet zingen, dansen en schreeuwen, wat zou er dan gebeuren als het helemaal neerdaalde?

Daarom zeggen we tegen degenen die geen voldoende stevige en ruime basis in hun lichaam, hun vitale en hun mentale hebben: 'Trek niet', dat wil zeggen, 'probeer niet de krachten van het Goddelijke met geweld naar beneden te trekken, maar wacht in rust en vrede af'. Ze zouden het neerdalen niet kunnen verdragen. Maar tegen degenen die de noodzakelijke basis hebben, zeggen we daarentegen: 'Streef ernaar en probeer het neer te laten dalen.' Want zij kunnen de krachten die van het Goddelijke neerdalen, ontvangen zonder er door van streek te raken.

Het komt voor dat sommige mensen iedere materiële steun en alle dingen waarvan ze houden, verliezen zodra zij zich tot het Goddelijke wenden. En als ze van iemand houden, wordt dat hun ook afgenomen.

Dat overkomt niet iedereen, maar alleen degenen die geroepen zijn. Wat ook het verschil tussen het Westen en het Oosten moge zijn met betrekking tot het spirituele leven, het ligt niet in de innerlijke natuur of het innerlijke wezen, wat een constant en onveranderlijk iets is, maar in de mentale gewoonten en manieren van uitdrukken, die het resultaat zijn van opvoeding, omgeving en andere uiterlijke condities. Alle mensen, of ze nu westerlingen of oosterlingen zijn, zijn in hun diepste gevoelens hetzelfde; zij verschillen in hun manier van denken en uitdrukken. Oprechtheid is bijvoorbeeld een eigenschap die overal gelijk is. Oprechte mensen zijn allemaal op dezelfde manier oprecht, tot welk volk of ras ze ook behoren; alleen de vormen die aan deze oprechtheid worden gegeven, verschillen. Het mentale werkt anders in verschillende volkeren, maar in het diepst van hun hart zijn ze overal gelijk. Er schuilt veel meer waarheid in het hart dan in de oppervlakkige delen van het wezen, waartoe de verschillen behoren. Zodra je diep genoeg gaat, vind je iets dat één is in alle mensen. Allen vinden elkaar in het goddelijke. De zon is het symbool van het Goddelijke in de fysieke Natuur; wolken kunnen haar verschijning veranderen. Maar wanneer ze verdwenen zijn, zie je altijd en overal dezelfde zon.

Als je je niet met iemand één kunt voelen, dan betekent dat dat je gevoel niet diep genoeg is gegaan.

21 April 1929

Het is een wijd verbreid idee dat visioenen een teken van grote spiritualiteit zijn. Is dat waar?

Niet noodzakelijkerwijze. Bovendien is visioenen hebben één ding en begrijpen en interpreteren wat je ziet, iets anders en veel moeilijker.

Over het algemeen worden mensen die visioenen hebben, misleid omdat zij er de betekenis of interpretatie aan geven die ze er op grond van hun begeerten, hoop en vooroordelen aan willen geven. En dan zijn er ook nog verschillende niveaus waarop je kunt zien. Er zijn mentale visioenen, vitale visioenen en je kunt bepaalde visioenen hebben op een niveau dat heel dicht bij het meest materiële ligt. Deze categorie visioenen verschijnt in vormen en symbolen die volkomen materieel lijken, zo duidelijk, werkelijk en tastbaar zijn ze. En als je weet hoe je ze moet interpreteren, kunnen ze je heel nauwkeurige aanwijzingen geven over de omstandigheden en de psychologische toestand van mensen.

Ik zal jullie een voorbeeld geven. Dit is een visioen dat iemand werkelijk heeft gehad. Langs een heuvel die is omringd door afgronden, klimt een zonovergoten weg steil omhoog. Op die weg komt een zware koets, getrokken door zes sterke paarden, moeizaam vooruit. Ze vervolgt haar weg langzaam, maar gestadig. Dan verschijnt er een man die de situatie overziet, achter het rijtuig gaat lopen en het begint te duwen, of liever, probeert het de heuvel op te duwen. Dan komt er iemand die weet en hem zegt: 'Waarom vermoei je je tevergeefs? Denk je dat je inspanning enig resultaat kan hebben? Voor jou is de opgave onmogelijk; zelfs de paarden vinden het moeilijk.'

De sleutel tot de betekenis van het visioen ligt in het beeld van de zes paarden. Het paard is het symbool van vermogen en het getal zes dat van goddelijke schepping. Dus betekenen de zes paarden de vermogens van goddelijke schepping. De koets stelt verwerkelijking voor, of liever, datgene wat moet worden verwerkelijkt, volbracht, naar de top gevoerd, naar de hoogte waar het Licht is. Deze scheppende vermogens zijn goddelijk en toch betekent het bereiken van de verwerkelijking zelfs voor hen een zwaar werk, want ze moeten onder heel

ongunstige omstandigheden werken, ze moeten vechten tegen alle krachten van de natuur, die naar beneden trekken. Dan verschijnt de mens, die in zijn arrogantie en onwetendheid meent dat hij met zijn geringe mentale vermogen iemand is en iets kan doen. In werkelijkheid is het beste wat hij zou kunnen doen, in de koets stappen, gemakkelijk gaan zitten en zich door de paarden laten trekken.

Dromen zijn iets heel anders. Ze zijn moeilijker te interpreteren, want iedereen heeft zijn eigen wereld van beelden en vormen, die door zijn dromen worden gebruikt. Er zijn natuurlijk dromen die niet veel betekenen; dat zijn dromen die verband houden met de meest oppervlakkige laag van het fysieke bewustzijn, dromen die het gevolg zijn van ronddwalende gedachten, vluchtige indrukken, werktuiglijke reacties en reflexbewegingen. Deze dromen hebben geen regelmatig georganiseerde vorm, opbouw of betekenis; je kunt ze je nauwelijks herinneren en ze laten bijna geen spoor in het bewustzijn achter. Maar zelfs de dromen die een wat diepere oorsprong hebben, zijn nog onduidelijk omdat ze heel persoonlijk zijn, in die zin dat ze voor hun vorming bijna volledig afhankelijk zijn van de ervaringen en eigenaardigheden van de persoon. Het is waar dat ook visioenen uit symbolen bestaan die niet noodzakelijkerwijze overal ter wereld gangbaar zijn. Symbolen verschillen naar gelang van ras, traditie en godsdienst. Een symbool kan speciaal christelijk zijn en een ander speciaal hindoeïstisch, een derde kan voor het hele Oosten gelden en een vierde kan alleen maar door het Westen worden begrepen. Dromen zijn daarentegen uitsluitend persoonlijk; ze zijn afhankelijk van de dagelijkse omstandigheden en indrukken. Het is bijzonder moeilijk om de dromen van iemand anders uit te leggen of te interpreteren. Maar iedereen kan zijn eigen dromen bestuderen, ontrafelen en hun betekenis ontdekken.

Willen jullie weten hoe je met dromen en het dromenland te werk moet gaan? Allereerst moet je bewust worden – bewust van je dromen. Observeer hun onderlinge relaties en hun relaties met wat er overdag gebeurt. Als je je de nachten herinnert, zul je heel dikwijls verband kunnen leggen tussen de toestand waarin je overdag verkeerde en waarin je 's nachts was. Tijdens het slapen doet zich altijd één of andere activiteit voor op het mentale, het vitale of een ander niveau; er gebeuren daar dingen die je waak-bewustzijn beheersen. Er zijn bijvoorbeeld mensen die zich erg graag willen vervolmaken en zich

overdag geweldig inspannen. Dan gaan ze slapen en wanneer ze de volgende morgen wakker worden, is er geen spoor meer te bekennen van wat ze de vorige dag door hun inspanning hadden gewonnen; ze moeten weer van voren af aan beginnen. Dat wil zeggen dat hoe ze zich ook hadden ingespannen en wat ook het bereikte resultaat was, het tot de meer oppervlakkige of wakkere delen van het wezen behoorde, maar dat andere, diepere, of dieper ingeslapen delen er niet door waren aangeraakt. In je slaap raak je in de greep van deze onbewuste gebieden die alles wat je overdag met zoveel moeite had opgebouwd, verzwelgen.

Wees bewust! Wees zowel bewust van de nacht als van de dag. Eerst moet je bewust worden, daarna zul je beheersing kunnen krijgen. Degenen onder jullie die zich hun dromen herinneren, kennen de ervaring waarin je zelfs tijdens het dromen weet dat je droomt; ze weten dat ze een ervaring hebben die niet tot de materiële wereld behoort. Zodra je dat weet, kun je daar op dezelfde manier handelen als in de materiële wereld; je voelt je niet meer gebonden door wat er gebeurt; zelfs terwijl je droomt, kun je je bewuste wil uitoefenen en de hele loop van de gedroomde gebeurtenissen wijzigen.

En terwijl je steeds bewuster wordt, zul je 's nachts evenveel beheersing over je wezen gaan krijgen als overdag, misschien zelfs meer. Want 's nachts ben je tenminste ten dele bevrijd van de onderwerping aan het mechanisme van je lichaam. De beheersing over de bewegingen van het lichaamsbewustzijn is veel moeilijker, want die zijn meer star en minder in staat tot verandering dan de mentale of vitale bewegingen.

Het mentale en het vitale (vooral het vitale) zijn 's nachts heel actief. Overdag worden ze onder controle gehouden; het fysieke bewustzijn beteugelt automatisch het vrije spel van hun expressie. In de slaap wordt deze rem weggenomen en verschijnen ze met alle spontaneïteit van hun natuurlijke bewegingen.

Wat voor slaap is een droomloze slaap?

Wanneer je een droomloze slaap hebt, zoals je dat noemt, is het over het algemeen één van de twee: òf je herinnert je niet meer wat je hebt gedroomd, òf je bent in een toestand van absolute onbewustheid geraakt, die heel veel op de dood lijkt, een voorsmaak van de dood.

Maar er is een slaap waarin alle delen van het wezen een absolute onbeweeglijkheid, vrede en stilte ingaan; en het bewustzijn gaat op in *Satchidânanda*.² Je kunt deze toestand nauwelijks 'slaap' noemen, want ze is uiterst bewust. Een paar minuten in deze toestand geven je meer rust en verkwikking dan uren gewone slaap. Maar je kunt het niet toevallig krijgen; dat vereist een lange oefening.

Hoe komt het dat we in onze dromen mensen ontmoeten en kennen, die we later in het gewone leven ontmoeten en leren kennen?

Mensen worden tot elkaar aangetrokken door een bepaalde affiniteit, een affiniteit in de mentale of vitale werelden. Dikwijls ontmoeten ze elkaar op deze niveaus voordat ze elkaar op aarde ontmoeten. Ze kunnen daar bij elkaar komen, met elkaar praten en alle relaties met elkaar hebben die in het fysieke leven bestaan. Sommigen geven zich rekenschap van deze activiteiten, anderen helemaal niet. Sommigen (in werkelijkheid de meesten) zijn zich niet bewust van hun innerlijke wezen en zijn relaties en toch komt de nieuwe persoon, wanneer ze die in de uiterlijke wereld ontmoeten, hun heel bekend, op de één of andere manier vertrouwd voor.

Zijn er geen bedrieglijke visioenen?

Er zijn inderdaad visioenen die je bedrieglijk kunt noemen. Er zijn bijvoorbeeld honderden en duizenden mensen die zeggen dat ze Christus hebben gezien. Uit dit aantal zijn er misschien minder dan een dozijn die hem werkelijk hebben gezien; en zelfs dan valt er nog het nodige te zeggen over wat ze hebben gezien. Wat de anderen hebben waargenomen, was misschien een emanatie of een gedachte, of zelfs gewoon een eenvoudige afbeelding die zij zich herinneren. Er zijn ook mensen die sterk in Christus geloven, die een visioen hebben gehad van een kracht of van een wezen of van een beeld uit de herinnering dat heel stralend is en een grote indruk op hen maakt. Ze hebben iets gezien waarvan zij voelen dat het tot een andere wereld behoort, tot een bovennatuurlijke orde en dat heeft een emotie van

2. *Satchidânanda*: Zijn-Bewustzijn-Gelukzaligheid; het drievoudige principe dat de eeuwige natuur van de allerhoogste Werkelijkheid is.

vrees, eerbied of vreugde in hen gewekt en omdat ze in Christus geloven, kunnen ze niet denken dat het iets anders zou kunnen zijn en zeggen ze dat hij het is. Maar als een gelovige hindoe of moslim of een gelovige van een andere religie hetzelfde visioen of dezelfde ervaring zou hebben, zou zij zich in een andere vorm en onder een andere naam voordoen. Wat gezien of ervaren wordt, kan fundamenteel hetzelfde zijn, maar het wordt verschillend geformuleerd volgens de verschillende denkbeelden van de mensen die het waarnemen. Alleen zij die boven godsdiensten, geloof, mythen en tradities kunnen uitstijgen, zijn in staat te zeggen wat het werkelijk is, maar dat zijn er maar heel weinig. Je moet vrij zijn van iedere mentale constructie, ontdaan van alles wat enkel plaatselijk of tijdelijk is, voordat je kunt weten wat je ziet.

Spirituele ervaring betekent contact met het Goddelijke in jezelf (of buiten je, wat op dit gebied op hetzelfde neerkomt). En dat is een ervaring die overal en altijd identiek is, in alle landen, bij alle volkeren en zelfs door de eeuwen heen. Als je met het Goddelijke in contact komt, waar of in welke tijd ook, zal dat contact altijd hetzelfde zijn. De verschillen ontstaan doordat er tussen de ervaring en haar formulering bijna een afgrond ligt. Nauwelijks heb je een spirituele ervaring (die zich altijd in je innerlijke bewustzijn voltrekt) of ze vertaalt zich in je uiterlijke bewustzijn en drukt zich daar op de één of andere manier uit volgens je opvoeding, je geloof, je mentale neigingen. Er is maar één waarheid, één werkelijkheid; maar de vormen waarin zij zich uit, kunnen ontelbaar zijn.

Wat voor visioenen had Jeanne d'Arc?

Jeanne d'Arc stond klaarblijkelijk in verbinding met wezens die behoren tot wat we de wereld van de goden noemen (of, zoals de katholieken zeggen, de wereld van de heiligen, hoewel dat niet precies hetzelfde is). Ze noemde de wezens die ze zag aartsengelen. Deze wezens behoren tot een wereld die tussen het hogere mentale en het supramentale ligt. Dat is de wereld van de scheppers, de vormgevers.

Als een Indiër dezelfde wezens had gezien die Jeanne d'Arc verschenen en met haar spraken, zouden ze er voor hem totaal anders hebben uitgezien; want wanneer je iets ziet, projecteer je in het visioen de vormen die je bekend zijn. Je geeft aan wat je ziet het aspect van

wat je verwacht te zien. Als één en hetzelfde wezen zou verschijnen aan een groep die bestond uit christenen, hindoes, boeddhisten en shintoïsten, zou ieder het een andere naam geven; iedereen zou de verschijning totaal verschillend beschrijven en toch zouden ze het allemaal over één en dezelfde manifestatie hebben. Zij die in India de Goddelijke Moeder wordt genoemd, is voor de katholieken de Heilige Maagd en voor de Japanners Kwannon, de godin der Barmhartigheid; en anderen zouden haar nog weer andere namen geven. Het is dezelfde kracht, dezelfde macht, maar de voorstellingen die ervan worden gemaakt, verschillen naar gelang van de godsdiensten.

Welke plaats heeft discipline bij overgave? Als je je overgeeft, kun je dat dan niet zonder discipline doen? Is het niet zo dat discipline soms een hindernis vormt?

Dat is mogelijk. Maar je moet onderscheid kunnen maken tussen een methode om je te ontwikkelen of een discipline, en gewild handelen. Als je de weg van de overgave volgt, moet je een eind maken aan persoonlijke inspanning; maar dat betekent niet dat je dan ook je wil in het handelen moet opgeven. Integendeel, je kunt de verwerkelijking verhaasten door je wil samen te voegen met de Goddelijke Wil. Dat is ook overgave, in een andere vorm. Er wordt geen passieve overgave van je gevraagd, waarbij je zoiets als een willoos blok wordt, er wordt van je gevraagd je wil ter beschikking van het Goddelijke te stellen.

Maar hoe kun je dat doen voordat de vereniging een voldongen feit is?

Je hebt een wil en je kunt die wil aanbieden. Neem bijvoorbeeld de kwestie van het je bewust worden van je nachten. Als je de houding van passieve overgave aanneemt, zul je zeggen: 'Wanneer het God's wil is dat ik bewust word, zal ik bewust worden.' Als je daarentegen je wil aan het Goddelijke geeft, zul je een besluit nemen en zeggen: 'Ik zal me bewust worden van mijn nachten.' Je wilt dat het zo zal zijn; je blijft niet lui afwachten, zonder iets te doen. Overgave komt in het spel wanneer je de houding aanneemt waarbij je zegt: 'Ik geef mijn wil aan het Goddelijke, maar ik weet niets. Laat de Goddelijke Wil zich in mij

voltrekken.' Je moet regelmatig je wil blijven uitoefenen, niet in het kiezen van een bepaalde handeling en ook niet in het vragen om een bepaald ding, maar als een vurige aspiratie die is geconcentreerd op het doel dat je moet bereiken. Dat is de eerste stap. Als je waakzaam en heel aandachtig bent, zul je zeker iets ontvangen in de vorm van een inspiratie tot wat je moet doen en dan moet je het ook onmiddellijk doen. Je moet alleen nooit vergeten dat overgave aanvaarding van het resultaat van je handelen vereist, wat dat ook moge zijn, zelfs al is het totaal anders dan wat je had verwacht. Als je overgave daarentegen passief is, zul je niets willen en niets proberen; je zult eenvoudig gaan slapen en op een wonder wachten.

Om te weten of je wil en verlangen al dan niet overeenstemmen met de Goddelijke Wil, moet je observeren en zien of je een antwoord krijgt of niet, of je gesteund voelt of tegengesproken, niet door het mentale, het vitale of het lichaam, maar door datgene dat altijd in je innerlijke wezen, diep in je hart aanwezig is.

Is het niet noodzakelijk je steeds meer in te spannen om te mediteren? Ga je niet steeds meer vooruit naarmate je meer uren mediteert?

Het aantal uren dat je in meditatie doorbrengt, is geen teken van spirituele vooruitgang. Wanneer je je niet meer hoeft in te spannen om te mediteren, ben je werkelijk vooruitgegaan.

Er komt een moment waarop je je eerder moet inspannen om op te houden met mediteren; het wordt moeilijk om niet te mediteren, moeilijk om op te houden aan het Goddelijke te denken, moeilijk om weer af te dalen naar het gewone bewustzijn. Wanneer concentratie op het Goddelijke het allernoodzakelijkste in je leven is geworden, wanneer je er niet meer buiten kunt, wanneer het op een natuurlijke manier doorgaat van de vroege morgen tot de late avond, waar je ook mee bezig bent, of je zit te mediteren of allerlei werk doet, dan kun je er zeker van zijn dat je werkelijk vooruit bent gegaan. Er wordt bewustzijn van je geëist; er is maar één ding noodzakelijk: je voortdurend bewust te zijn van het Goddelijke.

Maar is rustig gaan zitten mediteren niet een onontbeerlijke discipline en brengt dat niet een inten-

*sievere en meer geconcentreerde vereniging met het
Goddelijke?*

Dat is mogelijk. Maar wij streven niet naar discipline op zichzelf. Wat wij willen, is geconcentreerd zijn op het Goddelijke bij alles wat we doen, aldoor, in al onze handelingen, al onze bewegingen. Er zijn hier mensen tegen wie we hebben gezegd dat ze moeten mediteren; maar er zijn anderen aan wie we dat nooit hebben gevraagd. En toch moet je niet denken dat zij niet vooruitgaan. Zij volgen ook een discipline, maar van een andere aard. Werken, handelen met devotie en innerlijke toewijding is ook een spirituele discipline. Het uiteindelijke doel is voortdurende vereniging met het Goddelijke, niet alleen in meditatie, maar onder alle omstandigheden van een werkzaam leven.

Er zijn mensen die, wanneer ze gaan zitten mediteren, in een toestand komen die, naar zij menen, heel opmerkelijk en heerlijk is. Ze blijven in die toestand, tevreden met zichzelf en vergeten de wereld; maar als ze worden gestoord, komen ze boos en onrustig uit hun meditatie, omdat die werd onderbroken. Dat is bepaald geen teken van discipline of spirituele vooruitgang. Anderen, die een druk leven hebben, schijnen te denken dat mediteren op een vaste tijd een schuld is die ze het Goddelijke moeten betalen; net als mensen die één keer in de week naar de kerk gaan en menen dat zij hiermee God hebben gegeven wat hem toekomt.

Als je je moet inspannen om in meditatie te komen, ben je nog lang niet aan een spiritueel leven toe. Wanneer je je daarentegen moet inspannen om uit je meditatie te komen, kan je meditatie een aanwijzing zijn dat je een spiritueel leven leidt.

Er zijn disciplines zoals Hathayoga en Rajayoga, die je kunt beoefenen zonder dat het ook maar iets met een spiritueel leven te maken heeft; de eerste brengt hoofdzakelijk beheersing over het lichaam, de tweede over het mentale. Maar een spiritueel leven beginnen, betekent dat je je als het ware in het Goddelijke stort, zoals je in zee duikt. En dat is niet het eind, maar pas het begin; want nadat je erin gedoken bent, moet je in het Goddelijke leren leven. Hoe je dat moet doen? Je moet er eenvoudig regelrecht in springen zonder te denken: 'Waar zal ik terechtkomen? Wat zal er met me gebeuren?' Het bange aarzelen van je mentale en je vitale verhindert je. Je moet je

gewoon laten gaan. Als je in zee wilt duiken en steeds maar denkt: ‘misschien liggen er wel rotsen en stenen’, spring je nooit.

Maar de zee kun je zien en daarom kun je er regelrecht in springen. Hoe kun je het spirituele leven in springen?

Natuurlijk moet je een glimp van de Goddelijke Werkelijkheid hebben opgevangen zoals je de zee moet zien en er iets van af moet weten, voordat je erin duikt. Zo’n glimp krijg je over het algemeen door het ontwaken van het psychische bewustzijn. In ieder geval is het nodig dat je één of andere realisatie hebt – een sterk mentaal of vitaal contact, zo niet een diep psychisch of zelfs een integraal contact. Je moet de goddelijke Tegenwoordigheid heel sterk in of om je hebben waargenomen; je moet een vleug van de Goddelijke wereld hebben gevoeld. En je moet ook heel sterk het tegenovergestelde hebben ondergaan, het gevoel dat het gewone leven je verstikt en je dwingt op de één of andere manier een poging te doen om uit zijn benauwde atmosfeer te komen. Als je dat hebt ondervonden, blijft je niets anders over dan zonder terughouding je toevlucht tot de Goddelijke Werkelijkheid te zoeken en alleen nog maar met haar hulp en in haar bescherming te leven en nergens anders in. Deze beweging van onbeperkt vertrouwen, die je misschien in de loop van je gewone leven ten dele hebt gemaakt, in één of meerdere delen van je wezen, op bepaalde ogenblikken of bij bepaalde gelegenheden, moet je nu volledig maken en voorgoed. Dat is de duik die je moet nemen; en tenzij je dit doet, kun je jarenlang yoga doen en toch niets af weten van het werkelijke spirituele leven. Maak die duik helemaal en zonder voorbehoud en je zult vrij zijn van de verwarring van de uiterlijke wereld, je zult het spirituele leven werkelijk ervaren.

28 April 1929

Er wordt gezegd dat je het Goddelijke alles moet offeren, tot het geringste wat je hebt of doet, als je in de yoga vooruit wilt gaan. Wat betekent dat precies?

Yoga betekent vereniging met het Goddelijke en deze vereniging voltrekt zich door het geven van jezelf; zij berust op het geven van je wezen aan het Goddelijke. In het begin doe je dat op een algemene manier, als het ware voor eens en voor altijd; je zegt: 'Ik ben een dienaar van het Goddelijke; ik geef mijn leven helemaal aan het Goddelijke; al mijn inspanningen zijn gericht op de verwerkelijking van het Goddelijke leven'. Maar dat is pas de eerste stap, want dit is niet voldoende. Wanneer je je besluit hebt genomen, wanneer je hebt beslist dat je hele leven aan het Goddelijke zal zijn gewijd, moet je je dat elk ogenblik herinneren en tot in alle bijzonderheden van je bestaan in praktijk brengen. Je moet bij iedere stap voelen dat je het Goddelijke toebehoort; je moet voortdurend ervaren dat het Goddelijke Bewustzijn altijd door je werkt, in alles wat je denkt en doet. Voortaan is er niets meer dat je je eigendom kunt noemen; je voelt dat alle dingen van het Goddelijke komen en dat ze moeten terugkeren naar hun bron. Wanneer je dat kunt begrijpen en ondervinden, dan is zelfs het geringste waaraan je vroeger weinig of geen belang hechtte, of waaraan je weinig of geen zorg besteedde, niet meer alledaags of onbetekenend; het wordt heel betekenisvol en opent een wijde horizon voor observatie en studie.

Dit moet je doen, wil je het algeheel aanbieden van jezelf tot in alle bijzonderheden doorvoeren: leef voortdurend in de tegenwoordigheid van het Goddelijke; leef in het gevoel dat deze tegenwoordigheid je doet bewegen en alles in je volbrengt. Geef het al je bewegingen, niet alleen iedere mentale werkzaamheid, iedere gedachte, elk gevoel, maar ook de meest gewone en uiterlijke bezigheden, zoals eten bijvoorbeeld; wanneer je eet, moet je voelen dat het Goddelijke in je eet. Als je zo al je bewegingen kunt samenbrengen in het Ene Leven, maakt de verdeeldheid in je plaats voor eenheid. Dan is het uit met die toestand waarin één deel van je wezen aan het Goddelijke is gegeven, terwijl de rest hardnekkig op de gewone manier blijft doorgaan, in

beslag genomen door gewone dingen; je hele leven wordt dan op één doel gericht en geleidelijk voltrekt zich een volledige transformatie in je.

In de integrale yoga moet het integrale leven, tot in de kleinste bijzonderheden, worden getransformeerd, goddelijk gemaakt. Daarbij is er niets dat onbetekenend zou zijn of er niet toe doet. Je kunt niet zeggen: 'Wanneer ik mediteer, filosofie lees of naar deze gesprekken luister, blijf ik in een toestand van aspiratie naar het Licht en ontvankelijkheid voor het Licht; maar wanneer ik ga wandelen of vrienden bezoek, kan ik het me veroorloven dit alles te vergeten'. Als je in deze houding volhardt, zul je nooit getransformeerd worden en nooit de werkelijke vereniging bereiken: je zult altijd verdeeld blijven; op z'n hoogst zul je alleen af en toe een glimp van het hogere leven opvangen. Want hoewel je misschien tijdens je meditatie bepaalde ervaringen, bepaalde realisaties in je innerlijke bewustzijn kunt krijgen, zullen je lichaam en je uiterlijke leven onveranderd blijven. Een innerlijke verlichting die geen rekening houdt met het lichaam noch met het uiterlijke leven, heeft niet veel zin, want ze laat de wereld zoals ze is. Dat is precies wat er tot nu toe altijd is gebeurd. Zelfs degenen die een grote en machtige realisatie hadden, trokken zich uit de wereld terug om ongestoord in innerlijke rust en vrede te leven; de wereld werd aan haar lot overgelaten en ellende en stompzinigheid, de Dood en de Onwetendheid behielden hun onbetwiste soevereiniteit over dit materiële bestaans-niveau. Voor degenen die zich op die manier terugtrekken, is het misschien erg prettig om aan de kwellings te ontsnappen, de moeilijkheden de rug toe te keren en elders voor zichzelf een staat van gelukzaligheid te vinden. Maar zij laten het leven en de wereld ongetransformeerd; zij laten hun eigen uiterlijke bewustzijn ook onveranderd en hun lichaam raakt minder met nieuwe kracht bezielde dan ooit. Wanneer ze terugkeren naar de fysieke wereld, zijn ze er over het algemeen slechter aan toe dan gewone mensen, want ze hebben de beheersing over materiële dingen verloren en de manier waarop ze zich in het fysieke leven bewegen, loopt de kans onsamenvattend en machteloos te worden, overgeleverd aan de genade van iedere voorbijgaande kracht.

Zo'n ideaal kan goed zijn voor hen die dat willen, maar het is niet onze yoga. Want wij willen deze wereld en al haar bewegingen veroveren voor het Goddelijke, wij willen de realisatie van het

Goddelijke hier, op aarde. Maar als we willen dat het Goddelijke hier heerst, moeten we het alles geven wat we hebben, wat we zijn, wat we doen. Het gaat niet aan te denken dat er onbelangrijke dingen zijn of dat het uiterlijke leven met zijn noodzakelijkheden geen deel uitmaakt van het Goddelijke Leven. Als we zo zouden denken, zouden we altijd blijven waar we zijn, zonder een stap te verzetten; en de materiële wereld zou niet worden veroverd; er zou niets duurzaam kunnen worden gedaan.

Komen mensen die heel ver gevorderd zijn, terug naar dit fysieke niveau?

Ja, als zij deze wereld willen veranderen, dan is het zo dat hoe verder ze gevorderd zijn, hoe zekerder ze terugkomen. Zelfs degenen die willen weglopen, kunnen, wanneer ze in de andere wereld komen, ontdekken dat vluchten per slot van rekening nergens toe dient.

Herinneren mensen zich dat ze zijn overgegaan en weer teruggekomen?

Je kunt je dat herinneren wanneer je een bepaalde bewustzijnstoestand hebt bereikt. Het is niet zo moeilijk om gedeeltelijk, voor een kort ogenblik met deze toestand in aanraking te komen; in diepe meditatie, in een droom, in een visioen kun je het gevoel of de indruk krijgen dat je al eerder hebt geleefd, al een dergelijke ervaring hebt gehad, deze of gene waarheid al hebt geweten. Maar dat is geen volledige realisatie; daarvoor moet je innerlijk het duurzame bewustzijn hebben bereikt, dat altijd is geweest en altijd zal zijn en alle levens, de vorige, het tegenwoordige en de toekomstige, onderling verbindt.

Waarom vergeten we het Goddelijke of verliezen we soms het contact wanneer we geconcentreerd zijn in mentale bewegingen of intellectueel werk?

Je verliest het contact omdat je bewustzijn nog verdeeld is. Het Goddelijke heeft zich nog niet in je mentale gevestigd; je hebt je nog niet helemaal aan het Goddelijke Leven gewijd. Anders zou je je op

deze dingen kunnen concentreren zoveel je wilt en toch het gevoel houden dat je door het Goddelijke wordt geholpen en gesteund.

Bij alles wat je doet, of het nu iets intellectueels of wat anders is, moet je motto zijn: 'Herinneren en aanbieden.' Wat je ook doet, doe het als een offer aan het Goddelijke. En dat zal ook een uitstekende discipline voor je zijn; het zal je ervan weerhouden veel dwaze en nutteloze dingen te doen.

Je kunt dit dikwijls doen wanneer je met het werk begint, maar naarmate je in het werk verdiept raakt, vergeet je het. Wat moet je doen om het je te blijven herinneren?

De toestand die je je ten doel moet stellen, de werkelijke vervulling van de yoga, de uiteindelijke volmaaktheid en voltooiing waarvoor al het andere alleen maar een voorbereiding is, is een bewustzijnstoestand waarin het onmogelijk is ook maar iets zonder het Goddelijke te doen; want zonder het Goddelijke zou de bron zelf van je handelen verdwijnen; kennis, vermogen, alles is verdwenen. Maar zolang je gelooft dat de vermogens die je gebruikt, de jouwe zijn, zul je de afwezigheid van de Goddelijke ondersteuning niet missen.

In het begin van de yoga ben je geneigd het Goddelijke heel dikwijls te vergeten. Maar door een voortdurende aspiratie neemt je herinnering toe en vermindert het vergeten. Toch moet het handhaven van deze aspiratie geen strenge discipline en harde plicht voor je zijn, maar een beweging vol liefde en blijdschap. Dan bereik je al heel gauw een toestand waarin je je direct eenzaam, verdrietig en ellendig voelt als je je niet elk ogenblik en bij alles wat je doet, bewust bent van de tegenwoordigheid van het Goddelijke.

Telkens wanneer je bemerkt dat je iets kunt doen zonder de tegenwoordigheid van het Goddelijke te voelen en je toch volkomen op je gemak blijft, moet je begrijpen dat je in dit deel van je wezen niet aan het Goddelijke bent gewijd. Zo leeft een gewoon mens, die helemaal geen behoefte aan het Goddelijke voelt; maar voor iemand die het Goddelijke Leven zoekt, moet het anders zijn. En wanneer je een volledige vereniging met het Goddelijke hebt bereikt, dan zou je eenvoudig doodvallen als het Goddelijke zich, al was het maar een seconde, van je zou terugtrekken; want het Goddelijke is het Leven

van je leven geworden, je hele bestaan, je enige en volledige steun. Als het Goddelijke er niet is, blijft er niets over.

Is het goed voor de sadhak in de eerste stadia van de yoga gewone boeken te lezen?

Je kunt heilige boeken lezen en toch heel ver van het Goddelijke verwijderd zijn; en je kunt de meest stompzinige zogenaamde literaire voortbrengsels lezen en toch met het Goddelijke in contact zijn. Je kunt geen idee hebben van de bewegingen van een getransformeerd bewustzijn zolang je nog helemaal niet hebt ervaren wat transformatie betekent. Er is in de vereniging met het Goddelijke een staat van bewustzijn waarin je zowel alles wat je leest als alles wat je observeert, kunt genieten, zelfs de meest laag-bij-de-grondse boeken of de meest oninteressante dingen. Je kunt heel armzalige muziek horen – het soort waarvoor je in het algemeen op de vlucht wilt slaan – en zelfs daar een genoeg in vinden, niet in haar uiterlijke vorm, maar in wat er achter is. Je verliest niet het onderscheid tussen goede en slechte muziek, maar je dringt als het ware dwars door zowel de goede als de slechte heen naar wat ze werkelijk uitdrukken. Want er bestaat niets in deze wereld wat niet uiteindelijk zijn waarheid ontleent aan de Goddelijke waarheid en niet door het Goddelijke wordt ondersteund. En als je niet bij de fysieke, morele of esthetische verschijningsvormen blijft staan, maar er doorheen dringt en in contact komt met de Geest, de Goddelijke Ziel in de dingen, kun je schoonheid en gelukzaligheid bereiken zelfs door wat voor de gewone zintuigen lelijk, armzalig, pijnlijk of onharmonisch lijkt.

Kun je als rechtvaardiging van iemand's verleden zeggen dat alles wat in zijn leven is gebeurd, moest gebeuren?

Het is duidelijk dat wat gebeurd is, gebeuren moest; het had niet kunnen gebeuren als het niet zo had moeten zijn. Zelfs de fouten die we hebben begaan en de tegenslagen die we kregen, moesten er zijn; er was een bepaalde noodzaak voor, ze waren op de één of andere manier nuttig voor ons leven. Maar om de waarheid te zeggen: dergelijke dingen kunnen en moeten niet op een mentale manier

worden uitgelegd. Want alles wat gebeurt, is noodzakelijk, niet om enige mentale reden, maar om ons veel verder te brengen dan alles wat het mentale zich kan voorstellen. En is uitleggen eigenlijk nodig? Het hele universum verklaart elk ding op elk moment en een bepaald iets gebeurt omdat het universum in zijn geheel is wat het is. Dat wil niet zeggen dat we in blinde aanvaarding gebonden zijn aan de onverbidde-lijke wetten van de Natuur. Je kunt het verleden aanvaarden als een voldongen feit en het nut ervan inzien en toch de opgedane ervaring gebruiken om een bewust vermogen in je op te bouwen dat je in staat zal stellen je heden en je toekomst te leiden en vorm te geven.

Wordt het tijdstip waarop de dingen gebeuren ook beslist in het Goddelijke Plan?

Alles hangt af van het niveau van waaruit je spreekt en de dingen bekijkt. Er is een goddelijk bewustzijnsgebied waar alles absoluut wordt gekend en het plan van de dingen in zijn geheel wordt voorzien en vooraf bepaald. Deze manier van zien behoort tot de hoogste toppen van het Supramentale; het is de visie van de Allerhoogste zelf. Maar wanneer we dat bewustzijn niet hebben, dient het nergens toe uitdrukkingen te gebruiken die alleen maar in dat niveau passen en niet overeenkomen met de manier waarop wij nu de dingen zien en begrijpen. Want in een lager bewustzijnsgebied is er niets van tevoren vastgelegd of verwerkelijkt, alles is in een wordingsproces. Hier zijn geen van te voren vastgelegde feiten, er is alleen maar het spel van mogelijkheden, en uit het botsen van deze mogelijkheden ontspringt datgene wat moet gebeuren. In dat domein kunnen we kiezen en uitzoeken; we kunnen de ene mogelijkheid weigeren en een andere aanvaarden; we kunnen een bepaalde weg volgen en ons afwenden van een andere. En we kunnen dat doen, zelfs hoewel wat werkelijk gebeurt in een hoger gebied was voorzien en vooraf bepaald.

Het Allerhoogste Bewustzijn weet alles vooruit omdat alles in zijn eeuwigheid bestaat. Maar ter wille van zijn spel en om op het fysieke niveau uit te voeren wat in zijn hoogste Zelf was voorbeschikt, beweegt het zich hier op aarde alsof het de hele geschiedenis niet kent; het werkt alsof het met een nieuwe, nog niet eerder geprobeerde draad weeft. Op die manier geeft het Allerhoogste Bewustzijn door zijn ogenschijnlijk vergeten van zijn eigen voorkennis in de hogere regio-

nen de enkeling in het actieve leven van de wereld het gevoel van vrijheid, onafhankelijkheid en initiatief. Deze dingen in hem zijn de instrumenten en pragmatische processen waarvan het zich bedient en waardoor de bewegingen en omstandigheden die elders zijn voorzien en verordend, hier op aarde worden verwerkelijkt.

Als je het voorbeeld neemt van een acteur, zal dat je kunnen helpen het te begrijpen. Een acteur kent zijn hele rol, hij weet precies wat er in het stuk allemaal achter elkaar gaat gebeuren. Maar wanneer hij op het toneel is, moet het lijken alsof hij niets van te voren weet; hij moet voelen en spelen alsof hij al die dingen voor het eerst onderging, alsof zich een totaal nieuwe wereld met al haar toevalligheden, omstandigheden en verrassingen voor zijn ogen ontwikkelde.

Is er dan helemaal geen werkelijke vrijheid? Is alles absoluut bepaald, zelfs onze vrijheid? Is fatalisme dan het hoogste geheim?

Vrijheid en voorbeschikking, vrije wil en determinisme zijn waarheden die tot verschillende bewustzijnsniveaus behoren. Onze mentale onwetendheid brengt ze op hetzelfde niveau en stelt ze tegenover elkaar. Bewustzijn is niet een eenvoudige, gelijkvormige werkelijkheid, het is complex; het is niet zo iets als een plat vlak, het heeft heel veel dimensies. Bovenaan de ladder bevindt zich het Allerhoogste en helemaal onderaan de materie en tussen het hoogste en het laagste bevindt zich een eindeloze gradatie van bewustzijnsniveaus.

In het domein van de materie en op het gewone bewustzijnsniveau ben je aan handen en voeten gebonden. Je bent de slaaf van het mechanisme van de Natuur, gebonden door de keten van het *Karma*³, en in die keten is alles wat gebeurt nauwkeurig het gevolg van wat eerder werd gedaan. Er is een illusie van onafhankelijke beweging; maar feitelijk herhaal je wat alle anderen doen, je herhaalt als een echo de wereldbewegingen van de Natuur, je draait hulpeloos rond op het verpletterende rad van haar kosmische machine.

Maar dat is niet onvermijdelijk. Als je wilt, kun je van plaats

3. Karma: handeling en haar gevolgen; als we aannemen dat de ziel telkens opnieuw in een lichaam wordt geboren, moeten we ook aannemen dat er een verband bestaat tussen de levens die voorafgingen en de levens die volgen en dat het verleden van de ziel van invloed is op haar toekomst – dat is de spirituele essentie van de wet van Karma.

veranderen; in plaats van onderaan te blijven en door het mechanisme te worden verpletterd of te worden bewogen als een marionet, kun je opklimmen en de dingen van boven af bekijken; en door je bewustzijn te veranderen, kun je zelfs één of andere hefboom bemachtigen waardoor je op ogenschijnlijk onontkoombare omstandigheden kunt inwerken en vastgelegde condities kunt veranderen. Zodra je je losrukt uit de draaikolk en er hoog boven blijft, zul je zien dat je vrij bent, vrij van iedere dwang; je bent niet alleen geen passief instrument meer, je wordt een actief werktuig; je bent niet alleen niet meer gebonden door de gevolgen van je handelingen, je kunt deze gevolgen zelfs veranderen. Zodra je het krachtenspel waarneemt, zodra je bent opgeklommen tot het bewustzijnsniveau waar deze krachten hun oorsprong vinden en je je met deze dynamische bronnen vereenzelvigd, behoor je niet meer tot wat wordt bewogen, maar tot wat doet bewegen.

Dat is juist het doel van de yoga: je losmaken uit de kringloop van het Karma om deel te worden van de goddelijke beweging. Door yoga kom je uit de mechanische ronde van de Natuur, waarin je een onwetende slaaf, een ongelukkig en hulpeloos instrument bent en klim je op naar een ander niveau waar je een bewuste medewerker en een dynamisch werktuig wordt in het uitwerken van een hogere Bestemming. Deze bewustzijnsbeweging volgt een tweevoudige lijn. Allereerst is er een opstijgen; je verheft je boven het materiële bewustzijnsniveau naar hogere regionen. Maar dit opstijgen van het lagere naar het hogere, roept een neerdalen van het hogere in het lagere op. Wanneer je je boven de aarde verheft, laat je ook iets in haar neerdalen van wat hoger is, een licht, een vermogen dat haar oude natuur transformeert of probeert te transformeren. Dan komen die dingen in ons die onderling gescheiden waren, zonder verband en sterk contrasterend – het hogere en het lagere, de innerlijke en uiterlijke lagen van ons wezen en bewustzijn – elkaar nader, voegen zich langzaam samen en versmelten geleidelijk tot één unieke waarheid en harmonie.

Op die manier gebeuren wat de mensen wonderen noemen. De wereld bestaat uit een ontelbaar aantal bewustzijnsniveaus en elk heeft zijn eigen, kenmerkende wetten; de wetten uit één niveau gelden niet voor een ander. Een wonder is niets anders dan een plotseling neerdalen, een abrupt in het materiële niveau binnenvallen van een

ander bewustzijn en zijn vermogens en meestal zijn dat vermogens uit het vitale. Een mechanisme uit een hoger niveau stort zich in het materiële mechanisme. Het is als een bliksemflits die plotseling de wolk van ons gewone bewustzijn doorboort en er andere krachten, andere bewegingen, andere opeenvolgingen van reacties in injecteert. We noemen het resultaat een wonder omdat we een plotselinge verandering zien, een abrupte ommekeer van de natuurlijke wetten uit ons gewone domein, zonder er enige orde of reden in te ontdekken, want de oorzaak van het wonder bevindt zich op een ander niveau. Dit plotseling in onze materiële wereld binnenvallen van andere, hogere werelden is niet zeldzaam; het gebeurt zelfs heel dikwijls en als we ogen hebben en weten hoe we moeten observeren, kunnen we een overvloed aan wonderen zien. Ze komen vooral geregeld voor onder degenen die proberen de hogere niveaus te doen neerdalen in het aarde-bewustzijn hier beneden.

Heeft de schepping een bepaald doel? Ontwikkelt zij zich in de richting van een eindpunt?

Nee, het universum is een beweging die zich eindeloos ontrolt. Er is niets dat je als het einde en het enige doel kunt beschouwen. Maar ter wille van het handelen moeten we de beweging, die op zichzelf zonder einde is, in stukjes verdelen en zeggen dat het één of ander het doel is; want in het handelen hebben we iets nodig dat we als doelwit kunnen gebruiken. Om een schilderij te maken, is het nodig dat je een bepaald ontwerp hebt; je moet grenzen vaststellen, het geheel precies in een lijst zetten, maar de grenzen zijn denkbeeldig, de lijst is louter iets dat nu eenmaal gangbaar is. Er is een eeuwigdurende voortzetting van het schilderij, die zich buiten elke omlijsting uitstrekt en elk onderdeel van deze voortzetting zou op dezelfde manier in een eindeloze reeks lijsten kunnen worden vastgelegd. We zeggen dat iets ons doel is, maar we weten dat het alleen maar het begin is van een ander doel dat verder ligt en op zijn beurt naar een ander voert, en zo voort; de reeks zet zich steeds verder voort en houdt nooit op.

5 Mei 1929

*Wat is precies de functie van het intellect? Helpt het of hindert het de sadhana?*⁴

Of het intellect een hulp of een belemmering is, hangt af van de persoon en van het gebruik dat hij ervan maakt. Er is een ware en een verkeerde beweging van het intellect; de ene helpt, de andere hindert de sadhana. Het intellect dat teveel in zijn eigen belangrijkheid gelooft en zijn eigen bevrediging zoekt, is een hindernis voor de hogere verwerkelijking. Dit geldt trouwens niet alleen voor het intellect, maar ook in het algemeen en voor andere vermogens. We zijn bijvoorbeeld niet gewend de blinde en onmatige bevrediging van vitale begeerten of dierlijke neigingen als een deugd te beschouwen; het morele gevoel wordt als leidsman aanvaardt om grenzen te stellen die je niet mag overschrijden. En alleen waar het zijn intellectuele activiteiten betreft, meent de mens dat hij het zonder leidsman en criticus kan stellen!

Elk deel van het wezen dat op zijn plaats blijft en de rol speelt die het is toebedeeld, is een hulp; maar zodra het zijn terrein verlaat, wordt het vervormd en bedorven en daardoor verkeerd. De beweging van een vermogen is waar wanneer dit vermogen voor de doeleinden van het Goddelijke in het werk wordt gesteld; de beweging is verkeerd wanneer het vermogen voor zijn eigen bevrediging werkt.

Het intellect is naar zijn ware aard een instrument tot expressie en handelen. Het is zoiets als een middelaar tussen de werkelijke kennis die in de hogere niveaus boven het mentale zetelt, en de verwerkelijking hier op aarde. Het intellect, of om het geheel te nemen, het mentale, geeft de vorm; het vitale voegt daar de dynamiek en levenskracht aan toe; en tenslotte komt de materie en belichaamt het.

Hoe moet je vijandige krachten, die onzichtbaar en toch zo levend en tastbaar zijn, het hoofd bieden?

Er hangt veel af van het stadium van je bewustzijnsontwikkeling. In het begin, als je geen enkele occulte kennis en vermogen hebt, kun je het beste zo kalm en vredig mogelijk blijven. Als de aanval het karakter

4. *sadhana*: spirituele discipline.

van vijandige suggesties aanneemt, probeer ze dan rustig terug te duwen, net zoals je een materieel voorwerp van je af duwt. Hoe kalmer je bent, hoe sterker je wordt. Gelijkmoedigheid is de stevige basis van alle spirituele vermogen. Je moet je evenwicht door niets laten verstoren; want als je je evenwicht bewaart, kun je alle aanvallen weerstaan. Als je bovendien genoeg onderscheidingsvermogen hebt om de kwade suggesties te bemerken en te ontmaskeren wanneer ze op je af komen, zal het veel gemakkelijker voor je worden ze te verwerpen; maar soms komen ze zonder dat je het bemerkt en dan is het moeilijker om ze te bestrijden. Wanneer dat gebeurt, moet je rustig blijven en vrede en een diepe innerlijke kalmte laten neerdalen. Houd jezelf stevig in de hand en doe vol vertrouwen en geloof een beroep op het Goddelijke; als je aspiratie zuiver en bestendig is, kun je er zeker van zijn de hulp te ontvangen die je nodig hebt.

Aanvallen van vijandige krachten zijn onvermijdelijk; je moet ze beschouwen als beproevingen op de weg en de storm moedig doorstaan. De strijd kan moeilijk zijn, maar wanneer je eruit tevoorschijn komt, heb je iets gewonnen, ben je een stap verder gekomen. Het is zelfs noodzakelijk dat de vijandige krachten bestaan; zij maken je besluit sterker, je aspiratie duidelijker. Het is ook waar dat ze bestaan omdat je ze zelf redenen van bestaan geeft. Zolang er iets in je is dat hen gehoor geeft, is hun tussenkomst volkomen gerechtvaardigd. Als er niets in je zou zijn dat hen gehoor zou geven, als ze geen greep zouden hebben op enig deel van je natuur, zouden ze zich terugtrekken en je met rust laten. In elk geval moet je niet toestaan dat ze je spirituele vooruitgang tegenhouden of belemmeren.

De enige manier waarop je de strijd met de vijandige krachten kunt verliezen, is geen werkelijk vertrouwen te hebben in de Goddelijke hulp. Oprechtheid in de aspiratie trekt altijd de hulp aan die je nodig hebt. Een rustig, intens beroep op het Goddelijke, de overtuiging dat je in het opklimmen naar de verwerkelijking nooit alleen gaat en het geloof dat de hulp er altijd is wanneer je die nodig hebt, voeren je gemakkelijk en veilig naar de overwinning.

Komen de vijandige krachten over het algemeen van buiten of van binnen?

Als je denkt of voelt dat ze van binnen komen, bewijst dit dat je

open bent voor ze en dat zij zich ongemerkt in je gevestigd hebben. De ware aard van de dingen is harmonie, maar in bepaalde werelden worden de dingen verwrongen en dat veroorzaakt ontarding en vijandigheid. Als je een affiniteit voor deze vervormende werelden hebt, kun je bevriend raken met de wezens die er leven en volledig open staan voor hun invloed. Dat komt voor, maar het is geen erg gelukkige toestand. Het bewustzijn wordt onmiddellijk verduisterd en je kunt geen goed van kwaad meer onderscheiden; je kunt zelfs niet meer zeggen wat een leugen is en wat niet.

In elk geval is de verstandigste houding bij een vijandelijke aanval, te denken dat zij van buiten komt en te zeggen: 'Dat ben ik niet en ik wil er niets mee te maken hebben. Op dezelfde manier moet je alle lagere opwellingen en begeerten, alle twijfels en alle mentale onzekerheden behandelen. Als je je ermee vereenzelvigd, wordt het veel moeilijker ze te bestrijden; want dan heb je het gevoel dat je voor de nooit gemakkelijke taak wordt gesteld om je eigen aard te overwinnen. Maar zodra je kunt zeggen: 'Nee, dat ben ik niet, en ik wil er niets mee te maken hebben!', wordt het veel gemakkelijker ze uit elkaar te jagen.

Waar kun je de scheidslijn trekken tussen binnen en buiten?

De lijn is heel soepel; ze kan je zo dichtbij of veraf zijn als je wilt. Je kunt alles op je nemen en als een deel van je werkelijke wezen voelen, of je kunt het verwerpen, zoals je een haar of een vingernagel zou wegwerpen, zonder dat het je iets doet.

Er zijn godsdiensten geweest waarin de gelovigen zelfs niet van een haar of een nagel zouden scheiden uit angst anders iets van hun persoonlijkheid te verliezen. Zij die in staat zijn hun bewustzijn zo ruim als de wereld te maken, worden de wereld; maar zij die zich opsluiten in hun kleine lichaam en beperkte gevoelens, blijven bij deze grenzen staan; hun lichaam en hun armzalige gevoelens vormen voor hen de totaliteit van hun wezen.

Kan geloof alleen alles scheppen, alles overwinnen?

Ja. Maar het moet een integraal en absoluut geloof zijn. Het moet van het ware soort zijn, niet enkel de kracht van een gedachte of van

een mentale wil, maar iets dat veel dieper is. De wil die van het mentale uitgaat, doet tegengestelde reacties opkomen en scheidt weerstand. Je hebt wel eens gehoord van de methode Coué om ziekten te genezen. Hij wist iets van dit vermogen af en gebruikte het met opmerkelijk resultaat; maar hij noemde dit vermogen verbeelding en zijn methode gaf het geloof dat hij gebruikte een te mentale vorm. Mentaal geloof is niet voldoende; het moet worden aangevuld en versterkt door een vitaal en zelfs door een fysiek geloof, een geloof van het lichaam. Als je erin zou slagen een dergelijke integrale kracht in jezelf, in je hele wezen te creëren, kan niets haar weerstaan; maar je moet het geloof tot in de cellen van je lichaam vestigen. Er begint zich nu bijvoorbeeld onder de geleerden een kennis te verbreiden die in de richting lijkt te gaan van het bewijs dat de dood geen noodzakelijkheid is. Maar de mensheid in haar geheel gelooft stellig in de dood; je kunt zeggen dat het een algemene suggestie van de mensheid is, gebaseerd op een lange, onveranderlijke ervaring. Als dit geloof zou worden verworpen, eerst uit het bewuste mentale, dan uit de vitale natuur en de onderbewuste fysieke lagen, zou de dood niet meer onvermijdelijk zijn.

Maar dit idee van de dood bestaat niet alleen in het menselijk denken. Het dierenrijk kende de dood vóór de mens.

Feitelijk werd de dood aan alle leven op aarde gehecht; maar de mens geeft er een andere betekenis aan dan de Natuur er oorspronkelijk aan gaf. Voor het bewustzijn van de mens en van de dieren die het dichtst bij zijn niveau staan, heeft de noodzakelijkheid van de dood een bijzondere vorm en betekenis gekregen; maar het onderbewuste weten in de lagere Natuur, dat de dood ondersteunt, is het gevoel van de noodzaak tot vernieuwing, tot verandering en transformatie.

De toestand waarin de materie op aarde verkeert, heeft de dood onvermijdelijk gemaakt. De hele betekenis van de evolutie der materie is een groeien geweest vanuit een eerste toestand van onbewustzijn naar een steeds toenemend bewustzijn. En door de manier waarop zich dit groeiproces voltrok, werd het ontbinden van de vormen een onverbiddelijke noodzaak. Want er was een vaste vorm nodig om het georganiseerde individuele bewustzijn een stabiele steun

te geven. En tegelijkertijd maakte juist de vastheid van de vorm de dood onvermijdelijk. De materie moest in vormen worden vastgelegd, anders zou het individualiseringsproces en het concreet belichamen van de levens- en bewustzijnskrachten onmogelijk zijn geweest; en zonder deze krachten zouden de wezenlijke voorwaarden tot een georganiseerd bestaan op het materiële niveau hebben ontbroken. Maar een definitieve en concrete vorm heeft onmiddellijk de neiging star en hard te worden en te verstenen. Juist de duurzaamheid van de individuele vorm maakt haar tot een gevangenis; ze kan de bewegingen van de krachten niet volgen; ze kan niet onophoudelijk voldoen aan de eisen van de Natuur, noch gelijke tred met haar houden; zo kan zij niet met de stroom meekomen. Op een bepaald punt van deze groeiende ongelijkheid, van deze disharmonie tussen de vorm en de kracht die er druk op uitoefent, is een volledige ontbinding van de vorm onvermijdelijk. Er moet een nieuwe vorm worden geschapen, een nieuwe harmonie, een nieuwe gelijkheid mogelijk gemaakt. Dat is de ware betekenis van de dood en zo wordt de dood door de Natuur gebruikt. Maar als de vorm vlugger en soepeler werd, als de cellen van het lichaam zich bewust konden worden van hun capaciteit tegelijk met de verandering van het bewustzijn te veranderen, zou de noodzaak tot een drastische ontbinding niet meer bestaan en zou de dood niet meer onvermijdelijk zijn.

Er wordt gezegd dat rampen en catastrofes in de Natuur zoals aardbevingen, springvloed en de verdwijning van continenten, het gevolg zijn van de onenigheid en zondigheid van de mensheid en dat zich met de vooruitgang en de ontwikkeling van het menselijk ras een overeenkomstige verandering in de fysieke Natuur zal voltrekken. In hoeverre is dit waar?

Het zou misschien dichter bij de waarheid zijn te zeggen dat zich één en dezelfde bewustzijnsbeweging uitdrukt door een Natuur, overladen met rampen en catastrofes, en door een onharmonische mensheid. De twee dingen zijn geen oorzaak en gevolg, maar bevinden zich op hetzelfde niveau. Boven hen bevindt zich een bewustzijn dat probeert zich op aarde te manifesteren, te belichamen en dat bij zijn neerdalen naar de materie overal dezelfde weerstand ontmoet, zowel in de mens

als in de fysieke Natuur. Alle wanorde, alle gebrek aan overeenstemming die we op aarde zien, is het gevolg van deze weerstand. Rampen en onheilen, conflicten en gewelddadigheid, duisternis en onwetendheid, alle kwaad komt uit dezelfde bron. De mens is evenmin de oorzaak van de uiterlijke Natuur als de uiterlijke Natuur de oorzaak is van de mens; maar beiden zijn afhankelijk van één en hetzelfde unieke iets achter hen dat veel groter is dan zij; en beiden maken deel uit van een eeuwige progressieve beweging om Dat uit te drukken.

Het is waar dat als er ergens op aarde voldoende ontvankelijkheid en openheid zou zijn om iets van het Goddelijke Bewustzijn in zijn zuiverheid te laten neerdalen, dit neerdalen, deze manifestatie op aarde niet alleen het innerlijke leven zou kunnen veranderen, maar ook de materiële omstandigheden, de fysieke uitdrukking in de mens en in de Natuur. De mogelijkheid tot dit neerdalen is niet afhankelijk van de toestand van de mensheid in haar geheel. Als we voor het veranderen van de materiële omstandigheden en de bewegingen van de Natuur zouden moeten wachten tot de massa van de mensheid een toestand van harmonie, eenheid en aspiratie zou hebben bereikt, sterk genoeg om het Licht te laten neerdalen, zou er heel weinig hoop zijn. Maar voor een enkeling of voor een groepje van een beperkt aantal is het mogelijk dit neerdalen te verkrijgen. De hoeveelheid of omvang is niet belangrijk. Eén druppel van het Goddelijke Bewustzijn die in haar oorspronkelijke zuiverheid doordringt in het bewustzijn van de aarde, zou voldoende zijn om alles te veranderen.

Het grote geheim, de verborgen sleutel, is het mysterie van het contact en de vermenging van de hogere met de lagere bewustzijnsniveaus. Dit contact en deze vermenging hebben altijd een transformerende kracht; maar in het geval waar we nu over praten, zou het resultaat veel verder reiken en van groter belang zijn. Als iemand op aarde in staat is bewust in contact te komen met een niveau dat zich nog niet hier op aarde heeft gemanifesteerd, en als hij, door zich volledig bewust daartoe te verheffen, kan bewerkstelligen dat dit niveau en de materiële wereld elkaar ontmoeten en met elkaar in harmonie komen, zou zich de grote, beslissende beweging van de tot nu toe nog niet verwerkelijkte transformatie van de Natuur kunnen voltrekken. Dan zou een nieuw vermogen neerdalen en de levensomstandigheden op aarde veranderen.⁵

5. Dit is precies het werk waaraan Sri Aurobindo en de Moeder zich hebben gewijd.

Zelfs zoals de dingen nu zijn, is er telkens wanneer een grote ziel op aarde is gekomen en een licht, een waarheid heeft geopenbaard of een nieuwe kracht heeft doen neerdalen, verandering gekomen in de omstandigheden op aarde, hoewel niet helemaal op de manier zoals werd verwacht of gehoopt. Er kwam bijvoorbeeld iemand die een zeker niveau van kennis, van bewustzijn en spirituele ervaring had bereikt en die zei: "Ik breng jullie bevrijding", of een ander: "Ik breng jullie vrede." De mensen om hen heen geloofden misschien dat hun belofte zich op een materiële manier zou vervullen; toen zij ontdekten dat dit niet zo was, begrepen ze niet meer wat hij had gedaan. Wat hij had bewerkstelligd, was een verandering in het bewustzijn, de mogelijkheid tot een tot dusver ongekende vrede of een capaciteit tot bevrijding die hier op aarde niet eerder bestond. Maar deze bewegingen behoorden tot het innerlijke leven en veroorzaakten geen enkele uiterlijke, tastbare verandering in de wereld. Misschien was het niet de bedoeling de wereld uiterlijk te veranderen; misschien ontbrak de nodige kennis; toch, ondanks alles, verwerkelijkten deze pioniers iets.

Alles wat ermee in tegenspraak lijkt ten spijt, kan het goed zijn dat de aarde zich stap voor stap, in stadia heeft voorbereid op een bepaalde verwerkelijking. Er is een verandering geweest in beschavingen en een verandering in de Natuur. Dat lijkt ons niet zo duidelijk omdat wij de dingen vanuit een uiterlijk gezichtspunt bekijken; en ook omdat vanuit het gezichtspunt van het Goddelijke Leven bekeken, de materie en haar moeilijkheden tot nu toe nooit ernstig in aanmerking waren genomen. Toch is er innerlijk een vooruitgang gemaakt; het Licht is keer op keer in het innerlijke bewustzijn neergedaald. Maar over een verwerkelijking in de materie kunnen we moeilijk iets zeggen, want we weten niet precies wat in dat domein had kunnen gebeuren.

In een heel ver verleden zijn er prachtige en grootse beschavingen geweest, die materieel gezien misschien even ver gevorderd waren als de onze. Vanuit een bepaald gezichtspunt lijkt de modernste cultuur alleen maar een herhaling van de oude culturen en toch kun je niet zeggen dat er nergens vooruitgang is geweest. Er is op z'n minst een

Op 29 Februari 1956 werd dit werk bekroond met de doorbraak in de atmosfeer van de aarde van wat zij het Supramentale hebben genoemd, het volledige Waarheidsbewustzijn waarin geen plaats is voor het principe der verdeeldheid en onwetendheid. (Vert.)

innerlijke vooruitgang bereikt en in de materiële domeinen is er een grotere mogelijkheid ontstaan tot reageren op het hogere bewustzijn. Het is nodig geweest dat dezelfde dingen keer op keer werden herhaald, omdat wat werd geprobeerd, niet goed genoeg was gedaan; maar bij iedere poging is men het uiteindelijke doel nader gekomen. Wanneer we een oefening telkens over doen om ons te trainen, lijkt het of we steeds weer met hetzelfde beginnen en toch heeft het alles bij elkaar een doeltreffende verandering tot resultaat.

De fout is dat deze dingen worden bekeken vanuit de dimensie van het menselijke bewustzijn, want zo gezien lijken deze grote en diepe bewegingen onverklaarbaar. Het is gevaarlijk als je ze probeert te begrijpen met de beperkte mentale intelligentie. Daardoor is de filosofie nooit in staat geweest het geheim der dingen te ontsluiëren; zij heeft altijd geprobeerd het universum terug te brengen tot de maat van het menselijk denken.

Hoevelen van ons herinneren zich hun vorige levens?

Ieder heeft ergens in zijn bewustzijn een herinnering. Maar dit is een gevaarlijk onderwerp, want het menselijke mentale is veel te graag romantisch. Zodra het iets over deze waarheid van reïncarnatie weet, wil het er mooie verhalen omheen weven. Veel mensen zullen je de prachtigste dingen vertellen over hoe de wereld er vroeger uitzag en hoe ze in de toekomst zal worden; ze zullen je vertellen waar en als wat je in het verleden was geboren en wat je later zult zijn, de levens die je hebt geleefd en die je nog gaat leven. Dat heeft allemaal niets te maken met het spirituele leven. De werkelijke herinnering aan vorige levens kan inderdaad tot een integraal weten behoren; maar je kunt die herinnering niet krijgen door allerlei fantasieën. Want hoewel het enerzijds een objectieve kennis is, hangt deze herinnering anderzijds voor een groot gedeelte van de subjectieve ervaring af en dat laat veel ruimte voor verzinnsels, vervorming en verkeerde constructies. Om achter de waarheid van deze dingen te komen, moet het ondervindende bewustzijn zuiver en doorzichtig zijn, vrij van iedere mentale of vitale inmenging, ontdaan van alle persoonlijke denkbeelden en gevoelens, bevrijd van de gewoonte van het mentale om alles op zijn manier te interpreteren en uit te leggen. Een ervaring van een vorig leven kan waar zijn; maar er bestaat altijd een afgrond tussen wat je

hebt gezien en ervaren en de uitleggingen en constructies die het mentale van dit onderwerp maakt. Alleen wanneer je boven menselijke gevoelens kunt uitstijgen en het mentale terzijde kunt laten, ben je er zeker van dat je de waarheid bereikt.

12 Mei 1929

Er zijn menselijke wezens die net vampiers lijken. Wat zijn ze precies en waarom zijn ze zo?

Zij zijn niet menselijk, alleen de vorm, de verschijning is menselijk. Zij zijn incarnaties van wezens uit een wereld, die aan de fysieke wereld grenst, wezens die leven op een niveau dat wij de vitale wereld noemen. Het is de wereld van alle begeerten, alle impulsen, alle hartstochten, de wereld van de gewelddadigheid, gulzigheid, sluwheid en iedere soort onwetendheid; maar alle dynamische krachten zijn er ook, alle levensenergieën en veel vermogens. De wezens van deze wereld hebben door hun aard een vreemde greep op de materiële wereld en kunnen er een rampzalige invloed op uitoefenen. Sommigen van hen zijn samengesteld uit fragmenten van menselijke wezens; die fragmenten blijven na de dood voortbestaan in de vitale sfeer, dichtbij het aardse niveau. De begeerten en lusten van de mensen blijven daar rondzweven en behouden hun vorm, zelfs na de ontbinding van het lichaam; dikwijls proberen zij zich nog te manifesteren en te bevredigen en dat heeft het ontstaan van deze wezens uit de vitale wereld tot gevolg. Maar dat zijn niet zulke belangrijke wezens en hoewel ze heel lastig kunnen zijn, is het niet onmogelijk je uit hun handen te redden. Er zijn anderen die veel gevaarlijker zijn, die nooit tot een menselijke vorm hebben behoord; ze worden nooit in een menselijk lichaam op aarde geboren; ze weigeren dat meestal omdat deze manier van geboren worden hen tot slaaf van de materie maakt en ze willen liever in hun eigen wereld blijven, waar ze machtig en schadelijk zijn en van waaruit ze hun greep op de aardse wezens behouden. Want hoewel ze niet op aarde geboren willen worden, willen ze wel contact hebben met de fysieke natuur, maar zonder erdoor gebonden te zijn.

Hun methode is eerst te proberen invloed op een mens uit te oefenen. Vervolgens dringen zij langzaam zijn atmosfeer binnen en tenslotte kunnen ze hem helemaal in bezit nemen en zijn werkelijke menselijke ziel en persoonlijkheid volledig uitdrijven. Wanneer deze wezens op die manier in het bezit van een aardse lichaam zijn gekomen, kunnen ze mensen lijken, maar ze hebben bepaald geen menselijke natuur. Zij hebben de gewoonte uit de levenskracht van menselijke

wezens te putten; ze vallen het vitale vermogen aan, maken het buit waar ze maar kunnen, om zich ermee te voeden. Als ze je atmosfeer binnendringen, voel je je plotseling terneergeslagen en uitgeput; als je een tijd bij hen in de buurt blijft, word je ziek, als je met één van hen leeft, kan het je dood zijn.

Maar hoe krijg je zulke wezens uit je omgeving wanneer ze er eenmaal zijn?

Het vitale vermogen dat in zulke wezens is geïncarneerd, is helemaal van een materieel soort en alleen op heel korte afstand werkzaam. Als je niet met hen in hetzelfde huis woont of niet in hun gezelschap bent, loop je nauwelijks gevaar onder hun invloed te raken. Maar als je een verbindingskanaal tussen hen en jezelf opent, door brieven bijvoorbeeld, maak je een uitwisseling van krachten mogelijk en stel je je zelfs op grote afstand aan hun invloed bloot. De verstandigste methode met dit soort wezens is om iedere relatie met hen te verbreken en niets met hen te maken te hebben, tenzij je werkelijk een grote occulte kennis en een groot occult vermogen hebt en weet hoe je je moet dekken en beschermen; maar zelfs dan is het contact met hen altijd gevaarlijk. Hopen hen te bekeren, zoals sommige mensen willen, is een vergeefse illusie, want ze willen niet bekeerd worden. Ze zijn niet in het minst van plan een transformatie toe te laten en iedere poging in die richting is nutteloos.

Wanneer deze wezens zich in een menselijk lichaam bevinden, zijn zij zich dikwijls niet bewust wat zij werkelijk zijn. Soms hebben ze de vage gewaarwording dat zij niet helemaal gewoon menselijk zijn. Toch zijn er gevallen waarin zij zich wel bewust zijn en heel bewust ook; zij weten niet alleen dat zij niet tot de mensheid behoren, maar zij weten ook wat zij wel zijn, handelen dienovereenkomstig en proberen hun doel met voorbedachte rade te bereiken. De wezens uit de vitale wereld zijn naar hun aard machtig; als zij daarbij ook nog kennis hebben, zijn ze dubbel gevaarlijk. Met deze schepsels kun je niets beginnen; je moet ieder contact met hen zorgvuldig vermijden, tenzij je het middel hebt hen te verpletteren en te vernietigen. Als je door omstandigheden wordt gedwongen met één van hen in aanraking te komen, wees dan heel erg op je hoede voor hun charme. Wanneer vitale wezens zich op het fysieke niveau manifesteren, hebben ze altijd

een groot hypnotisch vermogen, want het centrum van hun bewustzijn is in de vitale wereld en niet in de materiële en ze worden niet, zoals menselijke wezens, door het materiële bewustzijn versluierd en nietig gemaakt.

Worden deze wezens niet op een vreemde manier gefascineerd door het spirituele leven?

Ja, omdat ze voelen dat ze niet tot deze aarde behoren, maar ergens anders vandaan komen; ze voelen ook dat ze vermogens bezitten die half verloren zijn gegaan en ze zijn erop gebrand die te heroveren. Daarom komen ze altijd af op mensen die hen kennis over de onzichtbare wereld kunnen bijbrengen. Maar ze houden de vitale wereld voor de spirituele en hun zoeken is op vitale doeleinden gericht en niet op spirituele. Soms proberen ze ook opzettelijk spiritualiteit te verdraaien en naar hun eigen aard in de wereld na te bootsen. Zelfs in dat geval is het een soort eerbied die ze betonen of een soort schadeloosstelling die zij het spirituele leven op hun manier betalen. Zij worden ook gedwongen door een soort aantrekkingskracht; zij zijn in opstand gekomen tegen de goddelijke heerschappij, maar ondanks hun verzet, of misschien juist daardoor, voelen zij zich op een bepaalde manier gebonden en worden zij geweldig sterk tot de Goddelijke tegenwoordigheid aangetrokken.

Daarom zie je ze soms als instrument fungeren om mensen die het spirituele leven op aarde moeten verwerklijken, met elkaar in contact te brengen. Zij vervullen die rol niet vrijwillig, maar worden ertoe gedwongen. Het is een soort compensatie die ze moeten betalen. Want zij voelen de pressie van het Licht dat neerdaalt, zij voorvoelen dat de tijd is gekomen of heel gauw zal aanbreken, waarin zij zullen moeten kiezen tussen bekering of ontbinding, tussen zich onderwerpen aan de goddelijke wil en hun plaats innemen in het Grote Plan of te verzinken in het onbewustzijn en niet langer te bestaan. Het contact met een zoeker naar de waarheid geeft zulke wezens hun kans tot verandering. Alles hangt ervan af hoe zij deze kans benutten. Als die goed wordt gebruikt, kan het hun de weg openen tot bevrijding uit de duisternis, de leugen en de ellende – het materiaal waaruit deze vitale wezens zijn gemaakt – en hen hervormen en tot nieuw leven brengen.

Hebben deze wezens niet een grote macht over geld?

Inderdaad is de macht over het geld nu onder invloed of in handen van krachten en wezens uit de vitale wereld. Daardoor zie je nooit aanzienlijke sommen geld naar de zaak van de waarheid gaan. Het gaat altijd de verkeerde weg op, want het is in de klauwen van de vijandige krachten en één van hun belangrijkste middelen om hun greep op de aarde te behouden. De vijandige krachten hebben een machtig, volledig en zorgvuldig georganiseerd beslag op de macht van het geld gelegd en het is één van de moeilijkste opgaven om ook maar iets uit deze compacte organisatie los te maken. Telkens wanneer je probeert een beetje geld aan zijn tegenwoordige beheerders te onttrekken, moet je een verbitterd gevecht leveren.

En toch zou een enkele serieuze overwinning, die ergens op de vijandige krachten die het geld beheren, wordt behaald, tegelijkertijd en automatisch ook de overwinning op alle andere punten mogelijk maken. Als deze krachten op één punt zouden wijken, zou iedereen die nu het gevoel heeft dat hij geen geld voor de zaak van de waarheid kan geven, ineens een groot, intens verlangen tot geven voelen. Het is niet zo dat de rijke mensen die min of meer de speelbal en het instrument in de handen van de vitale krachten zijn, een tegenzin zouden hebben in geld uitgeven; zij zijn alleen gierig zolang de vitale impulsen en begeerten niet in hen zijn ontwaakt. Want als het er om gaat de één of andere begeerte die ze de hunne noemen, te bevredigen, geven ze gemakkelijk uit; maar wanneer hen wordt gevraagd iets van hun comfort en van de voordelen van hun weelde aan het werk van de waarheid te geven, kunnen ze heel moeilijk van hun bezittingen scheiden. De vitale macht die het geld beheerst, is net een bewaker die zijn rijkdom bewaart in een grote, altijd zorgvuldig gesloten brandkast. Telkens wanneer er aan mensen die onder zijn invloed staan, wordt gevraagd een beetje geld af te staan, stellen ze allerlei wantrouwige vragen voordat ze hun beurs ook maar een heel klein beetje willen openen; maar als een vitale impuls met al zijn eisen in hen opkomt, is de bewaker maar al te blij zijn brandkast wijd te openen en het geld vrij te laten stromen. Over het algemeen houden de begeerten waaraan de mensen gehoorzamen, verband met de seksuele impuls, maar zij zwichten ook heel vaak voor de begeerte naar roem en aanzien, de begeerte goede sier te maken of voor alle andere begeer-

ten op hetzelfde niveau. Alles wat niet tot deze categorie behoort, wordt zorgvuldig ondervraagd, onderzocht, met tegenzin aanvaard en tenslotte meestal afgewezen. Bij mensen die de slaaf van deze vitale wezens zijn, kan het verlangen naar waarheid, licht en spirituele verwerkelijking, zelfs als ze dat al enigermate hebben, op geen enkele manier opwegen tegen het verlangen naar geld. Geld dat in hun handen is, winnen voor de goddelijke zaak, staat gelijk met de duivel uit hen uitdrijven; eerst moet het vitale wezen dat zij dienen, worden overwonnen of bekeerd en dat is geen gemakkelijke opgave. Mensen die in de greep van vitale wezens zijn, geven er soms eerder de voorkeur aan hun gemakkelijke leven op te geven, dan alles wat zij bezitten in dienst van het goddelijke te stellen; maar hoever ze ook alle genoegens van zich werpen en hoe ascetisch ze ook worden, ze verliezen niets van hun perversiteit; het komt zelfs voor dat deze verandering hen nog erger maakt dan ze al waren.

Waarom wordt het iemand toegestaan een ander zijn wil op te leggen?

Het is niet zo dat het iemand wordt toegestaan een ander zijn wil op te leggen; maar er is een universele wil en als je in staat bent die in zekere mate te manifesteren, lijkt je een grotere wilskracht te hebben. Het is net zo iets als vitale kracht, licht of electriciteit, of elk ander vermogen uit de Natuur. Sommige mensen zijn goede geleiders om de kracht te manifesteren, andere slechte. Dat heeft niets te maken met moraal. Het is een feit uit de Natuur, een wet van het grote spel.

Kun je de wezens uit het vitale niveau in hun eigen domein ontmoeten?

Vitale wezens bewegen zich in een suprafysische wereld waar de mensen, als zij daar toevallig in terecht komen, zich verloren, machteloos en weerloos voelen. Het menselijk wezen voelt zich thuis en veilig in zijn materiële lichaam; het lichaam is zijn bescherming. Er zijn mensen die een grote minachting voor hun lichaam hebben en denken dat alles veel beter en gemakkelijker zal worden na de dood, zonder lichaam. Maar feitelijk is het lichaam hun schuilplaats, hun vesting; zolang ze daarin verblijven, kunnen de krachten uit de vitale wereld

moeilijk een directe greep op hen hebben. Weet je wat nachtmerries zijn? Dat zijn je uitstapjes in de vitale wereld. En wat probeer je het allereerst wanneer je aan een nachtmerrie ten prooi bent? Je holt terug naar je lichaam en schudt jezelf door elkaar tot je je gewone fysieke bewustzijn hebt herkreten. In de wereld van de vitale krachten ben je een vreemdeling; zij is een onbekende zee die je zonder kompas of roer bevaart. Je weet niet hoe je vooruit moet komen of waar je heen moet; en bij iedere stap doe je precies het tegenovergestelde van wat je zou moeten doen.

Zodra je in een gebied van de vitale wereld komt, verdringen de wezens daaruit zich om je heen om je alles wat je hebt te ontfutselen; ze proberen te pakken te krijgen wat ze kunnen, als prooi om zich te voeden. Als je geen sterk en machtig licht hebt dat vanuit je innerlijke wezen kan schijnen, dan voel je je daar zonder je lichaam alsof je geen jas hebt om je tegen de kou te beschermen of geen huis om te schuilen of zelfs geen huid om je zenuwen te bedekken die naakt aan alle contacten zijn blootgesteld. Er zijn mensen die durven zeggen: "Wat ben ik ongelukkig in dit lichaam!" en denken dat de dood een bevrijding is. Maar na de dood heb je dezelfde vitale omgeving en loop je dezelfde gevaren die worden veroorzaakt door dezelfde krachten die je ellende tijdens dit leven veroorzaakten. De ontbinding van het lichaam slingert je als het ware de open ruimten van de vitale wereld in; en daar heb je niets meer om je te verdedigen, je hebt geen fysiek lichaam waarin je een schuilplaats kunt vinden.

Je moet hier op aarde, in het lichaam zelf een volledige kennis krijgen en leren hoe je volledig gebruik kunt maken van je vermogen. Alleen wanneer je deze kennis en dit vermogen hebt, kun je je vrij en helemaal veilig in alle werelden bewegen. Alleen wanneer je zelfs niet de geringste angst meer kunt hebben, wanneer je onbewogen blijft, zelfs tijdens de verschrikkelijkste nachtmerries bijvoorbeeld, kun je zeggen: "Nu ben ik zo ver dat ik de vitale wereld kan ingaan." Maar dat wil zeggen dat je een vermogen en kennis hebt verworven, die alleen komen als je de impulsen en begeerten van de vitale natuur volkomen beheerst. Je moet absoluut vrij zijn van alles wat de wezens der duisternis kan aantrekken en hen toestaat je te beheersen. Als je niet vrij bent, pas dan op!

Geen gehechtheden, geen begeerten, geen opwellingen, geen voorkeuren; volmaakte gelijkmoedigheid, onveranderlijke vrede, een

absoluut geloof in God's bescherming; daarmee ben je veilig, maar zonder dat ben je in gevaar. En zolang je veiligheid niet zeker is, kun je beter net als kuikentjes bescherming zoeken onder moeder's vleugels.

Hoe kan het fysieke lichaam ons beschermen?

Het lichaam werkt als bescherming door zijn logheid, precies door datgene wat wij het verwijten. Het is traag en ongevoelig, dik, star en hard; het lijkt een vesting met sterke, compacte muren. De vitale wereld is daarentegen vloeiend, alle dingen bewegen daar, vermengen zich met elkaar en doordringen elkaar onbelemmerd, zoals de golven van de zee die onophoudelijk in elkaar vloeien, veranderen en zich vermengen. Je hebt geen enkele verdediging tegen deze vloeibaarheid van de vitale wereld, tenzij je er van binnen uit een heel sterke kracht en een groot licht tegenover kunt stellen; anders dringt ze je binnen en is er niets dat haar overweldigende invloed kan blokkeren. Maar het lichaam komt tussenbeide; het isoleert je van de vitale wereld en werkt als een dijk tegen de vloed van deze krachten.

Als de vitale wereld zo vloeiend is, hoe kunnen de vormen daar dan toch een bepaalde individualiteit hebben?

Zij hebben een individualiteit, alleen zijn de vormen niet zo strak en hard als die van belichaamde wezens. Individualiteit betekent geen starheid zonder enige plasticiteit. Een steen heeft een heel starre vorm, misschien de meest starre die we kennen, en toch heeft hij heel weinig individualiteit. Als je tien of twintig stenen bij elkaar neemt, moet je heel zorgvuldig zijn, wil je ze van elkaar onderscheiden. Maar de wezens uit de vitale wereld kun je in één oogopslag herkennen en van elkaar onderscheiden; je onderscheidt ze door iets in de structuur van hun vorm, door hun sfeer, door de manier waarop ze bewegen, praten en handelen. Net zoals de uitdrukking van menselijke wezens verandert naar gelang ze gelukkig of tevreden zijn, verandert het voorkomen van deze wezens door de verschillen in humeur; maar in de vitale wereld zijn de veranderingen veel groter; daar verandert niet alleen de uitdrukking, maar zelfs de vorm van de gelaatstrekken.

19 Mei 1929

Wat voor soort macht heeft het denken? Hoe en in hoeverre schep ik mijn eigen wereld?

Volgens de boeddhistische leer leeft en beweegt ieder mens in zijn eigen wereld, volkomen onafhankelijk van de werelden waarin de anderen leven. Alleen wanneer er een bepaalde harmonie tussen deze verschillende werelden tot stand is gebracht, kunnen zij elkaar door-dringen en dan kunnen de mensen elkaar werkelijk ontmoeten en begrijpen. Dat is waar wat het mentale betreft, want ieder beweegt zich in zijn eigen mentale wereld, die is opgebouwd uit de gedachten die hij tot de zijne heeft gemaakt. En dat is zo waar dat altijd wanneer er iets wordt gezegd, iedereen het op een andere manier begrijpt, volgens zijn eigen mentale formatie; feitelijk is het zo dat iedereen alleen begrijpt wat hij al in zijn hoofd heeft en niet wat er werd gezegd. Toch geldt deze waarheid alleen voor de bewegingen uit het mentale niveau.

Want het mentale is een instrument tot handelen en formeren, geen instrument tot kennis; het scheidt elk ogenblik vormen. Gedachten zijn vormen en hebben een individueel leven, onafhankelijk van degene die ze heeft gemaakt; zij worden door hem de wereld in gestuurd waar zij zich ontwikkelen om hun reden van bestaan te verwerklijken. Wanneer je aan iemand denkt, nemen je gedachten een vorm aan en gaan hem opzoeken; en als je je gedachten ondersteunt door je wil, doet de gedachtenvorm die van je is uitgegaan, een poging zich te verwerklijken. Laten we een voorbeeld nemen: je verlangt er sterk naar dat een bepaald iemand je komt bezoeken en tegelijk met de vitale begeerte-impuls gaat de mentale vorm die je hebt gemaakt, samen met een sterke verbeelding; je stelt je voor: 'Als hij komt, zal er dit of dat gebeuren.' Na verloop van tijd laat je de gedachte helemaal varen en je weet niet dat ze, zelfs nadat je haar hebt vergeten, blijft bestaan en onafhankelijk van jou haar werk blijft doen. Je moet in feite een grote macht hebben, wil je in staat zijn haar te doen ophouden met haar werk. Zij is aan het werk in de atmosfeer van degene naar wie je haar hebt gestuurd, om in hem het verlangen te wekken om te komen. En als er voldoende wilskracht in je gedachten-

vorm is en de formatie goed is gemaakt, zal zij haar doeleinden bereiken. Maar er gaat een bepaalde tijd voorbij tussen het formeren van de gedachte en haar verwerkelijking en als je gedachten in die tussentijd door andere dingen in beslag worden genomen, kan het zelfs voorkomen dat je je, wanneer de gedachte die je hebt vergeten, in vervulling gaat, niet eens meer herinnert dat je zelf die gedachte hebt doen ontstaan; je weet niet dat je zelf de gedachte aan de gang hebt gebracht en dat je zelf de oorzaak bent van wat er gebeurt. Het komt ook heel dikwijls voor dat je het resultaat helemaal niet meer verlangt wanneer het zich aandient, of dat je het helemaal niet meer belangrijk vindt.

Er zijn mensen die een heel sterk vermogen hebben om dit soort formaties te maken en die bemerken altijd dat hun formaties zich verwerkelijken; maar omdat hun mentale en vitale wezen niet goed gedisciplineerd zijn, omdat hun wil niet op één doel gericht is, willen ze nu dit, dan weer dat en deze verschillende en soms tegengestelde formaties brengen tegenstrijdige en met elkaar botsende resultaten voort. En dan verbazen die mensen zich erover dat ze in zo'n grote verwarring en disharmonie leven! Zij begrijpen niet dat hun eigen gedachten, die voortkomen uit hun begeerten, de omstandigheden om hen heen hebben geschapen die hen onsamenhangend en tegenstrijdig lijken en die hun leven bijna ondraaglijk maken.

Deze wetenschap is erg belangrijk als je tegelijkertijd het geheim leert hoe je er een goed gebruik van moet maken. Zelfdiscipline en zelfbeheersing zijn het geheim; het geheim is om in jezelf de bron te vinden van de Waarheid en het voortdurend heersen van de goddelijke Wil die alleen iedere formatie haar volledige vermogen en haar integrale en harmonische verwerkelijking kan geven.

Over het algemeen vormen de mensen gedachten zonder dat zij weten hoe deze formaties zich bewegen en werken. Omdat ze in een toestand van verwarring en onwetendheid worden gevormd, komen ze met elkaar in conflict, doen een gevoel van spanning en inspanning en vermoeidheid ontstaan en geven de indruk dat je je een weg moet banen door een massa hindernissen. Deze toestand van onwetendheid en gebrek aan samenhang veroorzaakt een soort strijdgewoel waarin de sterkste en duurzaamste formaties de overwinning op de andere behalen.

Eén ding is zeker wat het mentale en zijn manier van werken betreft, en dat is dat je alleen kunt begrijpen wat je innerlijke wezen al weet. Je

wordt in een boek getroffen door wat je diep in jezelf al hebt ondervonden. Dikwijls wanneer iemand een boek of een leer erg mooi vindt, hoor je hem zeggen: “dat is precies wat ik voelde en wist, maar ik kon het niet zo goed en duidelijk onder woorden brengen als hier is gedaan.” Wanneer de mensen een boek met werkelijke kennis in handen krijgen, ontdekt iedereen zichzelf in het boek en telkens wanneer hij het leest, ontdekt hij nieuwe dingen die hij eerst niet had gezien; iedere keer opent zich een nieuw kennisgebied voor hem dat hem tot nu toe was ontgaan. Dat komt omdat er iedere keer nieuwe kennis-niveaus worden aangeraakt, die er in zijn onderbewuste op wachtten zich te kunnen uitdrukken; nu is die uitdrukking door iemand anders gegeven en veel beter dan hij zelf had kunnen doen. Maar zodra hij de uitdrukking tegenkomt, herkent hij haar en voelt hij dat het de Waarheid is. De kennis die je van buitenaf lijkt te krijgen, is alleen maar een gelegenheid om de kennis die in je was naar boven te brengen.

Je ervaart heel dikwijls dat wat je hebt gezegd, wordt vervormd en dat heeft een soortgelijke bron. Je zegt bijvoorbeeld iets dat heel duidelijk is, maar je staat verstomd over de manier waarop het wordt begrepen. Iedereen ziet er iets anders in dan wat je wilde zeggen en soms wordt er zelfs een tegengestelde betekenis aan gegeven! Als je werkelijk wilt begrijpen en dit soort fouten wilt vermijden, moet je door het geluid en de beweging van de woorden heen dringen naar wat er achter is en in stilte leren luisteren. Als je heel stil luistert, zul je nauwkeurig horen en begrijpen; maar zodra er iets in je hoofd beweegt en lawaai maakt, begrijp je alleen wat er in je hoofd is en niet wat wordt gezegd.

Waarom krijg je met zoveel ongunstige omstandigheden te kampen zodra je met de yoga in aanraking komt? Er wordt gezegd dat je onmiddellijk een massa hindernissen het hoofd moet bieden als je de deur openzet voor yoga. Is dat waar?

Dat is geen absolute regel; het hangt vooral van de persoon af. Ongunstige omstandigheden komen voor veel mensen om de zwakke punten van hun natuur op de proef te stellen. Gelijkmoedigheid is de onontbeerlijke basis van de yoga; ze moet heel stevig gevestigd zijn

voordat je vrij op de weg vooruit kunt gaan. Vanuit dit standpunt zijn alle vervelende dingen vanzelfsprekend proeven die je moet ondergaan. Maar zij zijn ook nodig om de begrenzingen te doorbreken die je mentale constructies om je heen hebben opgetrokken en die je verhinderen je voor het Licht en de Waarheid open te stellen. De mentale wereld waarin je leeft, is begrensd, hoewel het kan zijn dat je haar beperkingen niet kent of voelt; dan moet iets die constructie waarin je mentale zich heeft opgesloten, komen vernietigen en het bevrijden. De meeste mensen hebben bijvoorbeeld vaste regels, denkbeelden en principes die ze geweldig belangrijk vinden; meestal houden ze zich aan bepaalde morele voorschriften, zoals de geboden: 'Ge zult uw vader en uw moeder eren', of 'Ge zult niet doden', of iets dergelijks. Ieder mens heeft zijn stokpaardje, zijn meest geliefde parool; iedereen denkt dat hij vrij is van het één of andere vooroordeel waar anderen aan vast zitten en hij is bereid zulke denkbeelden als volkomen verkeerd te veroordelen; maar tegelijkertijd beeldt hij zich in dat die van hem helemaal niet iets dergelijks zijn; die zijn voor hem de waarheid, de werkelijke waarheid.

Gehechtheid aan een mentale regel is de aanwijzing dat zich nog ergens een blindheid verbergt. Neem bijvoorbeeld het algemene bijgeloof dat over de hele wereld geldt, nl. dat ascetisme en spiritualiteit één en hetzelfde zijn. Wanneer je over iemand praat als over een spiritueel mens, stelt het merendeel van de mensen zich voor dat hij niet eet, de hele dag doodstil zit, of heel armoedig in een hutje woont nadat hij alles wat hij bezat heeft weggegeven zonder iets voor zichzelf te houden. Dat is het beeld dat negenennegentig van de honderd mensen voor de geest komt wanneer je over een spiritueel mens praat; voor hen is armoede en onthouding van alles wat aangenaam of gerieflijk kan zijn, het enige geldige bewijs van spiritualiteit. Dat is een mentale constructie die vernietigd moet worden, wil je vrij zijn om de spirituele waarheid te zien en te volgen. Zo niet, dan kan er het volgende gebeuren: je wendt je met een oprechte aspiratie tot het spirituele leven en je wilt het Goddelijke ontmoeten en in je bewustzijn en leven verwerkelijken; je zoeken brengt je naar een plaats die helemaal geen hutje is en in de tegenwoordigheid van een goddelijk mens die gerieflijk leeft, vrijelijk eet, omringd is door mooie en luxueuze dingen, niet alles wat hij heeft onder de armen verdeelt, maar alles wat hem is gegeven, aanvaardt en gebruikt. Door je

vooropgezette denkbeeld raak je onmiddellijk van je stuk en roept: 'Wat is dat! Ik dacht een spiritueel mens te ontmoeten!' Deze verkeerde opvatting moet worden doorbroken en moet verdwijnen. Zodra je je ervan hebt ontdaan, ontdek je iets dat veel hoger en groter is dan je bekrompen ascetische regel, je vindt een totale opening die het wezen volledig vrij laat. Als je iets moet hebben, aanvaard je het; als hetzelfde ding van je weggaat, laat je het met dezelfde bereidheid gaan. De dingen komen en je neemt ze, de dingen gaan en je weerhoudt ze niet, en je blijft altijd dezelfde glimlachende sereniteit behouden, of je ze nu neemt of laat gaan.

Of je hebt als gulden regel genomen: 'Ge zult niet doden', en je verafschuwt wreedheden en bloedbaden. Wees niet verbaasd als je onmiddellijk met een moord wordt geconfronteerd en niet één keer, maar herhaaldelijk, totdat je hebt begrepen dat je ideaal niets meer dan een mentaal principe is en dat een zoeker naar de spirituele waarheid aan geen enkele mentale regel gebonden en gehecht moet zijn; en zodra je je ervan hebt bevrijd, zul je waarschijnlijk merken dat al deze scènes die je in verwarring brachten, als bij toverslag zullen ophouden; zij hadden inderdaad geen ander doel dan je in verwarring te brengen, door elkaar te schudden en je mentale bouwwerk te laten instorten.

Wanneer je je tot het Goddelijke wendt, moet je schoon schip maken met alle mentale opvattingen; maar in plaats daarvan projecteren de mensen over het algemeen al hun opvattingen op het Goddelijke en willen dat het Goddelijke daaraan gehoorzaamt. De enige ware houding voor een yogi is soepel te zijn en klaar om het Goddelijke bevel uit te voeren, wat dat ook moge zijn; niets moet hem onontbeerlijk zijn, niets een last. Dikwijls is het eerste wat mensen die besluiten een spiritueel leven te gaan leiden, doen: alles wat ze hebben overboord gooien; maar dat doen ze omdat ze proberen zich van een last te bevrijden, niet omdat ze er een offer aan het Goddelijke van willen maken. Als welgestelde mensen die omringd zijn door luxueuze dingen en die veel hebben waarvan ze kunnen genieten, zich tot het Goddelijke wenden, is hun eerste opwelling ver van deze dingen weg te vluchten; dat is wat ze "ontsnappen aan hun slavernij" noemen. Maar dat is een onwetende en verkeerde beweging. Je moet niet denken dat de dingen die je hebt van jou zijn; alle dingen zijn van het Goddelijke. Als het Goddelijke wil dat je ergens van geniet, wat het

ook moge zijn, geniet er dan van; maar wees ook bereid er het volgende ogenblik even gewillig afstand van te doen als dat de Goddelijke Wil is.

Wat zijn fysieke ziekten? Zijn het aanvallen van buiten-af door vijandige krachten?

Hierbij moet je twee factoren in overweging nemen. Wat van buiten komt en ook wat voortkomt uit de innerlijke gesteldheid. De innerlijke toestand wordt een oorzaak voor ziekte wanneer er een weerstand of een verzet is of wanneer een deel van het wezen niet op de bescherming reageert. Soms is er zelfs iets dat de vijandige krachten bijna vrijwillig binnenroept. Een heel kleine beweging van dien aard is al genoeg; ogenblikkelijk storten de vijandige krachten zich op je en hun aanval uit zich meestal als een ziekte.

Maar zijn ziekten in bepaalde gevallen niet alleen maar een gevolg van microben, zonder dat het iets te maken heeft met de bewegingen van de yoga?

Waar begint en waar eindigt de yoga? Is niet je hele leven yoga? De mogelijkheid tot allerlei ziekten is altijd in je lichaam en om je heen aanwezig; alle microben en alle ziektekiemen krioelen om je heen en je draagt ze in je. Hoe komt het dan dat je plotseling een ziekte oploopt, terwijl ze je jarenlang niet heeft kunnen treffen? Je zult zeggen dat het is te wijten aan een 'inzinking' van de vitale kracht. Maar waar komt die inzinking vandaan? Die is het gevolg van een disharmonie in het wezen, van een gebrek aan ontvankelijkheid voor de Goddelijke krachten. Wanneer je de verbinding met de energie en de kracht die je ondersteunen, verbreekt, krijg je een inzinking en ontstaat er wat de medische wetenschap een 'gunstig terrein' noemt; en de onzichtbare vijanden doen er hun voordeel mee. Twijfel, een slecht humeur, gebrek aan vertrouwen, een egoïstisch terugvallen op jezelf snijden de verbinding met het goddelijke Licht en de goddelijke Energie af en geven kans tot de aanval. Aan dit soort bewegingen is de oorzaak van ziekten te wijten en niet aan microben.

Maar is het niet bewezen dat een betere hygiëne de volksgezondheid verbetert?

Medicijnen en hygiëne zijn in het gewone leven onontbeerlijk, maar ik praat nu niet over de gewone man, ik praat over degenen die een yoga doen. Toch heeft hygiëne zelfs voor iedereen een nadeel; want hoewel je de kansen tot ziek worden vermindert, verminder je ook je natuurlijke weerstandsvermogen. Mensen die in een ziekenhuis werken en de hele dag hun handen moeten wassen met desinfecterende middelen, merken dat zij veel gemakkelijker dan anderen een infectie aan hun handen oplopen en dat die veel gevoeliger zijn. Daarentegen zijn er mensen die niets van hygiëne af weten en de meest onhygiënische dingen doen en toch immuun blijven. Juist hun onwetendheid helpt hen, zij beschermt hen tegen de suggesties van de medische kennis. Aan de andere kant is het ook waar dat je geloof in de voorzorgsmaatregelen die je ter wille van je gezondheid neemt, hun uitwerking vergroot, want je denkt: “Nu ben ik gedesinfecteerd en veilig” en dat maakt je, binnen de actieradius van je denken, immuun.

Maar waarom moeten we dan voorzorgsmaatregelen nemen zoals het drinken van gefiltreerd water?

Is er iemand onder jullie die zuiver en sterk genoeg is om niet door een suggestie te worden beïnvloed? Als je ongefiltreerd water drinkt en denkt: ‘Nu ben ik onzuiver water aan het drinken’, loop je alle kans om ziek te worden. En zelfs als je de suggesties niet laat doordringen tot je bewuste denken, is er nog je hele onderbewuste dat passief voor dezelfde suggesties open staat. In het gewone leven is de werking van het onderbewuste het belangrijkste, het werkt honderd maal sterker dan de bewuste delen van ons wezen.

De gewone conditie van de mens is een toestand vol bezorgdheid en angst. Als je tien minuten zorgvuldig je mentaal-fysieke bewustzijn observeert, zul je ontdekken dat het negen minuten vol angsten zit. Het draagt de angst voor veel dingen in zich, voor grote en kleine, nabije en verre, zichtbare en onzichtbare; en hoewel je die angst over het algemeen niet bewust bemerkt, is ze er wel degelijk. Er is een voortdurende inspanning en discipline nodig om je van alle angst te bevrijden.

Zelfs als je door discipline en inspanning je mentale en vitale van alle angst en bezorgdheid hebt bevrijd, blijft het moeilijk het lichaam te overtuigen. Maar ook dat moet worden gedaan. Wanneer je de weg van de yoga gaat, moet je je van alle angsten ontdoen; angsten van het mentale, angsten van het vitale, angsten van het lichaam, die in de cellen zelf huizen. Eén van de dingen waarvoor de schokken en slagen die je op de yogaweg krijgt, worden gebruikt, is je te bevrijden van alle angst. De oorzaken van je angst werpen zich keer op keer op je totdat je tegen ze bent opgewassen en er vrij, onverschillig, onbewogen en zuiver tegenover kunt staan. De één is bang voor de zee, de ander voor vuur. De laatste zal ongetwijfeld herhaaldelijk branden moeten bestrijden totdat hij zo is geoefend dat geen cel in zijn lichaam meer beeft. Wat je verafschuwt, komt hardnekkig terug tot je afschuw is genezen. Als je de transformatie verlangt en de weg gaat, moet je door en door onverschrokken worden; je moet je door niets meer laten schokken of verontrusten, zelfs niet in het geringste deel van je wezen.

26 Mei 1929

Als onze wil alleen maar de uitdrukking of echo van de universele wil is, welke plaats blijft er dan over voor het persoonlijk initiatief? Is de enkeling alleen een instrument om de universele bewegingen te registreren? Heeft hij geen enkel creatief vermogen?

Alles hangt af van het bewustzijnsniveau van waaruit je naar de dingen kijkt om erover te praten, of van het deel van je wezen dat handelt.

Als je vanuit een bepaald bewustzijnsniveau naar de dingen kijkt, zal de enkeling niet alleen een instrument en waarnemingsapparaat lijken, maar een schepper. Kijk je evenwel vanuit een ander en hoger niveau dan zul je zien dat het maar zo lijkt. In de ontwikkeling van het universum is alles wat er gebeurt het gevolg van alles wat eraan vooraf ging. Hoe denk je dat één wezen kan worden gescheiden van het integrale spel van de manifestatie, of één beweging van de hele massa bewegingen? Waar zou je de oorsprong of het begin van iets plaatsen? Het hele spel is één sterke keten, iedere schakel is onmerkbaar aan de andere geklonken. Er kan niets uit de keten worden teruggenomen, niets kan op zichzelf worden verklaard alsof het een oorsprong en een begin zou zijn.

En wat bedoel je wanneer je zegt dat een enkeling een beweging schept of doet ontstaan? Doet hij dat helemaal uit zichzelf of haalt hij het bij wijze van spreken uit het niets? Als één wezen in staat zou zijn op die manier een gedachte, een gevoel, een handeling of wat ook te scheppen, zou hij de schepper van de wereld zijn.

Alleen als de enkeling in zijn bewustzijn opklimt tot het Grotere Bewustzijn dat de oorsprong van alle dingen is, kan hij een schepper worden; hij kan alleen maar een beweging doen ontstaan door zich te vereenzelvigen met de bewuste Macht die de uiteindelijke bron van alle bewegingen is.

Er zijn veel bewustzijnsniveaus en het determinisme van één niveau is niet hetzelfde als dat van een ander. Wanneer je dus over een scheppende persoonlijkheid praat, aan welk deel van hem denk je dan? Want hij is een heel ingewikkeld wezen. Praat je over zijn psychische

wezen, over zijn mentale, vitale of fysieke wezen? Al deze stadia en een heleboel andere, liggen tussen de onzichtbare oorsprong van een beweging en haar manifestatie, haar uiterlijke expressie door de enkeling; en in elk stadium komen een aantal vervormingen en veranderingen de oorspronkelijke beweging wijzigen. En die veranderingen geven de illusie van een nieuwe schepping, een nieuwe oorsprong of een nieuw uitgangspunt van een beweging. Het is ongeveer zoals wanneer je een stok gedeeltelijk in het water houdt; je ziet de stok niet in zijn werkelijke rechte lijn, maar met een hoek. En toch is dat een illusie, een vervorming van het zien, zelfs de hoek is niet echt.

Je kunt zeggen dat elk individueel bewustzijn iets in de universele beweging brengt, dat je vanuit een bepaald gezichtspunt zijn eigen vervorming of vanuit een ander gezichtspunt zijn eigen kwaliteit van beweging kunt noemen. Deze individuele kwaliteiten behoren tot het spel van de goddelijke beweging; zij komen niet uit zichzelf voort; het zijn veranderingen van dingen waarvan je de oorsprong in de totaliteit van het universum moet zoeken.

Het gevoel van scheiding is overal verspreid, maar het is een illusie, het is één van die verkeerde manieren van denken waarvan we onszelf moeten genezen, willen we in het ware bewustzijn komen. Het mentale snijdt de wereld in mootjes; het zegt: "dit houdt hier op en dat begint daar" en door deze verbrokkeling slaagt het erin de universele beweging te vervormen. Er is één grote stroom van één Enkel alles omvattend, alles bevattend Bewustzijn dat zich manifesteert in een zich voortdurend ontwikkelend universum. Dat is de waarheid achter alle dingen, maar er is ook deze illusie die de waarheid voor je verbergt, de illusie van al deze bewegingen die zich inbeelden dat zij van elkaar gescheiden zijn, dat zij door zichzelf, in zichzelf en voor zichzelf bestaan en dat ieder op zichzelf staat, apart van de rest van het universum. Zij hebben de indruk dat hun acties en wederzijdse reacties uiterlijk zijn, alsof ze verschillende werelden zijn die tegenover elkaar staan zonder aanrakingspunten, behalve wat uiterlijke verbindingen op een afstand. Iedereen ziet zichzelf als een afgescheiden persoonlijkheid met volledig eigen bestaansrecht. Deze fout, dit gevoel van scheiding, werd toegelaten als deel van het universele spel omdat het nodig was dat het Enige Bewustzijn zich objectiveerde en zijn vormen vastlegde. Maar omdat dit in het verleden werd toegela-

ten, wil dit niet zeggen dat de illusie van scheiding altijd moet voortduren.

In het universele spel zijn de meesten onwetende instrumenten, net als acteurs die niets weten, die als marionetten worden bewogen. Anderen zijn bewust en die spelen hun rol, wetend dat het een spel is. En enkelen, die de universele beweging volledig kennen en zich ermee hebben vereenzelvigd, zoals zij zich ook met het Goddelijke Bewustzijn hebben vereenzelvigd, stemmen er toch in toe zich te bewegen alsof ze iets aparts zouden zijn, fragmenten van het geheel. Er zijn veel stadia tussen de onwetendheid en deze volledige kennis, veel manieren om aan het spel mee te doen.

Er is een toestand van onwetendheid waarin je, wanneer je iets doet, gelooft dat jij dat hebt beslist. Er is een toestand waarin je wat minder onwetend bent en waarin je iets doet, wetend dat je ertoe gedrongen wordt, hoewel je niet weet hoe en waarom. Er is ook een bewustzijnstoestand waarin je volledig bent ontwaakt, want je weet wát er door je heen werkt, je weet dat je een instrument bent, je weet waarom en hoe je handelt, je kent het proces en de beweegreden ervan. De toestand van onwetendheid waarin je gelooft dat jij het bent die handelt, duurt zo lang als voor je ontwikkeling nodig is. Maar zodra je klaar bent voor een hogere bewustzijnstoestand, ga je bemerken dat je een instrument van het Ene Bewustzijn bent. Dan klim je een sport hoger en verhef je je naar een hoger bewustzijnsniveau.

Vallen de vijandige krachten ons evengoed op het mentale niveau aan als op het vitale?

Het is moeilijk daar precies op te antwoorden zonder in uitleggingen te vervallen die ik hier onmogelijk kan geven.

Het mentale is een beweging; maar er zijn veel variaties van deze beweging, veel lagen die elkaar raken en zelfs elkaar doordringen. Tegelijkertijd dringt deze beweging die wij het mentale noemen, door tot andere niveaus. Er zijn in de mentale wereld zelf een heleboel niveaus. Al deze mentale gebieden en krachten zijn onderling van elkaar afhankelijk, maar toch is er een verschil in de kwaliteit van hun bewegingen, en om dat te kunnen uitdrukken, moeten we ze van elkaar scheiden. Daarom praten we over het hogere mentale, het

tussenliggende mentale, het fysiek-mentale en zelfs over een mentaal niveau dat heel materieel is; en zo zou er nog veel meer onderscheid kunnen worden gemaakt.

Bepaalde mentale gebieden bevinden zich heel hoog boven de vitale wereld en ontsnappen aan haar invloed; daar vind je geen vijandige krachten of wezens. Maar er zijn andere, veel andere die door de vitale krachten kunnen worden aangeraakt en doordrongen. Het mentale niveau dat tot de fysieke wereld behoort (dat wat we over het algemeen het fysiek-mentale noemen) is naar zijn samenstelling en beweging meer materieel dan het werkelijk mentale, en de vitale wereld en de vijandige krachten hebben er aanzienlijk vat op. Gewoonlijk heeft dit fysiek-mentale een soort verbond met het lagere vitale bewustzijn en zijn bewegingen; wanneer het lagere vitale blijk geeft van bepaalde begeerten en opwellingen, komt het meest materiële mentale het te hulp om die te rechtvaardigen en door allerlei uitleggingen, verontschuldigen en drogredenen te ondersteunen. Dit gebied van het mentale is het meest open voor suggesties uit de vitale wereld; dat wordt het meest door de vijandige krachten overweldigd. Maar we hebben een hoger mentaal in ons dat zich beweegt in het gebied van de belangeloze gedachten en heldere beschouwingen en dat vormen voortbrengt; dat is geen medeplichtige van de vitale opwellingen. En nog hoger bevindt zich het mentale van de zuivere ideeën die nog geen vorm hebben gekregen; in dit niveau is geen spoor meer te vinden van de invloed van vitale bewegingen en vijandige krachten, omdat het zich daar ver boven bevindt. Er kunnen daar tegenstrijdige bewegingen zijn, bewegingen die niet overeenstemmen met de Waarheid of die met elkaar in conflict zijn, maar er zijn geen vitale moeilijkheden, er is niets dat eigenlijk vijandig kan worden genoemd. Het werkelijk filosofische mentale, het mentale dat uitsluitend denkt, onderzoekt en vormen maakt en ook het mentale van de zuivere ideeën, boven alle vormen, zijn buiten het bereik van de invasie van de lagere werelden en hun invloed. Maar daarom moet je niet denken dat de bewegingen uit deze mentale gebieden niet kunnen worden nagebootst, of dat er geen verkeerd gebruik van hun creaties kan worden gemaakt door verdorven en vijandige wezens met een veel grotere, verder reikende invloed en van een hogere oorsprong dan die waarover ik tot nu toe heb gesproken.

*Wat zijn de omstandigheden in de psychische wereld?
Hoe is de situatie ten opzichte van de vijandige
krachten?*

De psychische wereld of het psychische bewustzijnsniveau is dat deel van de wereld en het psychische wezen is dat deel van ons wezen dat direct onder invloed van het Goddelijke Bewustzijn staat; de vijandige krachten kunnen er niet de minste invloed op hebben. Het is een wereld van harmonie, waar alles zich van licht tot licht, van vooruitgang tot vooruitgang ontwikkelt. Het is de zetel van het Goddelijke Bewustzijn, van het Goddelijke Zelf in het individuele wezen. Het is een centrum van licht, waarheid, kennis en schoonheid, dat het goddelijke Zelf langzamerhand door zijn Tegenwoordigheid in elk van ons heeft gecreëerd; het wordt beïnvloed, gevormd en geactiveerd door het Goddelijke Bewustzijn waarvan het een deel, een stukje is. Het is in ieder van jullie je innerlijke wezen, dat je moet vinden, wil je met het Goddelijke in jezelf in verbinding komen. Het bemiddelt tussen het Goddelijke Bewustzijn en het gewone bewustzijn, het manifesteert in de uiterlijke natuur de orde en wet van de Goddelijke Wil. Als je uiterlijke bewustzijn de tegenwoordigheid van het psychische wezen in je gewaar wordt en zich daarmee verenigt, kun je het zuivere, Eeuwige Bewustzijn ontdekken en daarin leven. In plaats van door de onwetendheid te worden bewogen, zoals dat voortdurend met de mensen het geval is, word je je bewust van de tegenwoordigheid van een eeuwig licht en een eeuwig kennis in je en daar geef je je helemaal aan over, je wijdt je er helemaal aan om het in al je bewegingen uit te drukken.

Want het psychische wezen is dat deel van je dat al aan het Goddelijke is gegeven. Zijn invloed die zich geleidelijk van binnen naar buiten uitbreidt tot aan de meest materiële grenzen van je bewustzijn, zal de transformatie van je hele natuur teweegbrengen. De meeste mensen zijn zich niet van het psychische wezen in hen bewust; yoga streeft ernaar je ervan bewust te maken, zodat het transformatieproces, in plaats van een langzame, eeuwen durende arbeid, in één enkel leven of zelfs in paar jaar kan worden samengeperst.

Het psychische wezen blijft na de dood voortbestaan omdat het je onsterfelijke zelf is, dat het bewustzijn van leven tot leven verder draagt.

Het psychische wezen bezit de werkelijke individualiteit van de ware goddelijke persoonlijkheid in je; want individualiteit betekent je eigen, speciale uitdrukkingswijze en je psychische wezen is één van de ontelbare speciale aspecten van het enige Goddelijke Bewustzijn dat in jou een vorm heeft aangenomen. Maar in het psychische bewustzijn is er niet dat gevoel van scheiding tussen het individuele en het universele waar de andere delen van je natuur onder lijden. In het psychische bewustzijn weet je dat je individualiteit je eigen uitdrukkingswijze is, maar je weet tegelijkertijd dat deze uitdrukking alleen maar een objectivering van het Ene Universele Bewustzijn is. Het is alsof je een deel van jezelf uit jezelf hebt gehaald en tegenover je hebt gezet, zodat je elkaar kunt aankijken en er een spel tussen de twee ontstaat. Deze dualiteit was noodzakelijk om de objectieve relatie te scheppen en in stand te houden en ermee te spelen; maar voor het psychische wezen is de scheiding die de dualiteit zo scherp maakt, alleen maar een illusie, een schijn, en niets meer.

Is er verschil tussen het “spirituele” en het “psychische”? Zijn het twee verschillende niveaus?

Ja. Het psychische niveau behoort tot de persoonlijke manifestatie; het psychische is het goddelijke deel van het individuele wezen dat als een dynamische kracht in het spel is gebracht. Maar wanneer we over het spirituele praten, denken we aan iets dat eerder in het Goddelijke is geconcentreerd dan in de uiterlijke manifestatie. Het spirituele niveau is statisch en bevindt zich achter en boven het universele spel; het ondersteunt de instrumenten van de natuur, maar is zelf niet in de uiterlijke manifestatie besloten, of erin ondergedoken.

Maar wanneer we over deze dingen praten, moeten we ervoor oppassen dat we ons niet laten vangen door de woorden die we gebruiken. Wanneer ik het psychische of het spirituele zeg, dan praat ik over dingen achter de platte oppervlakte van de woorden, dingen die heel diep en werkelijk zijn en zelfs in hun verschil heel nauw met elkaar zijn verbonden. Intellectuele definities en onderscheidingen zijn te oppervlakkig en star om de totale waarheid van de dingen te vatten. Maar als je begrepen wilt worden, wordt het bijna onvermijdelijk de betekenis van de woorden die je gebruikt, te definiëren, tenzij je erg gewend bent met elkaar te praten. De ideale toestand voor een

gesprek is een zo totale overeenstemming van het mentale van de gesprekspartners dat de woorden alleen dienen ter ondersteuning van een spontaan wederzijds begrip; dan hoeft je niet telkens de betekenis van wat je zegt uit te leggen. Dat is het voordeel van altijd met dezelfde mensen te praten; er ontstaat een harmonie in het mentale, waardoor de betekenis van de woorden die je zegt, onmiddellijk wordt begrepen.

Er is een wereld van ideeën zonder vorm; die moet je ingaan, wil je begrijpen wat er achter de woorden is. Zolang je voor het begrijpen op verbale vormen bent aangewezen, loop je heel erg de kans je dikwijls in de werkelijke betekenis te vergissen; maar als je in de mentale stilte kunt opklimmen tot de wereld waaruit de ideeën neerdalen om vorm aan te nemen, zul je onmiddellijk begrijpen. Om er zeker van te zijn dat je elkaar begrijpt, moet je elkaar in stilte kunnen begrijpen. Het komt voor dat het mentale van twee mensen zo volkomen met elkaar overeenstemt en met elkaar in harmonie is, dat ze wederzijds hun gedachten gewaar kunnen worden zonder dat er een woord nodig is. Maar als deze overeenstemming er niet is, zal de betekenis van je woorden altijd worden vervormd, omdat je gesprekspartner het op zijn eigen manier zal begrijpen. Ik geef bijvoorbeeld een woord een bepaalde betekenis of een bepaalde nuance; jij bent gewend het een andere betekenis of een andere nuance te geven; het is duidelijk dat je, wanneer ik het gebruik, niet de exacte betekenis die ik het geef, begrijpt, maar wat het woord voor jou betekent. Dit is niet alleen waar voor wat je hoort, maar ook voor wat je leest. Om een boek met een diepzinnige leer te begrijpen, moet je het in een volledige mentale stilte kunnen lezen; je moet wachten en de uitdrukking diep in je laten doordringen tot in het gebied waar geen woorden meer zijn; vandaar zal zij langzaam terugkomen naar het uiterlijke bewustzijn en zijn oppervlakkig begripsvermogen. Maar als je de woorden als het ware je uiterlijke mentale in laat springen en probeert ze aan te passen, zal hun ware betekenis en vermogen je volkomen ontgaan. Je kunt niets volledig begrijpen, tenzij in vereniging met het onuitgedrukte mentale dat zich achter het centrum van de expressie bevindt.

We hebben er al over gesproken dat het individuele mentale van de mensen verschillende, van elkaar gescheiden werelden zijn; ieder is in zichzelf opgesloten en heeft bijna geen directe contactpunten met de anderen. Maar dat is het gebied van het lagere mentale; daar ben je

gevangen in je eigen mentale formaties; je kunt er net zo min uitkomen als je uit jezelf kunt komen; je kunt alleen maar jezelf en je eigen weerspiegeling in de dingen begrijpen. Maar in het hogere mentale, op de zuivere hoogten van het onuitgedrukte mentale, ben je vrij; wanneer je dit binnengaat, kom je uit jezelf en dring je het universeel mentale niveau binnen, waarin iedere individuele mentale wereld is ondergedompeld als in een onmetelijke zee. Daar kun je volledig begrijpen wat er in iemand anders omgaat en zijn gedachten lezen alsof het je eigen gedachten waren, omdat daar geen enkele scheiding of verdeling is tussen het ene mentale en het andere. Alleen wanneer je je in dit gebied met anderen verenigt, kun je hen begrijpen, zo niet, dan ben je niet met elkaar in overeenstemming, dan heb je geen contact, je hebt geen enkele manier om precies te weten wat er in een ander hoofd dan het jouwe omgaat. Wanneer je met iemand samen bent, weet je meestal helemaal niet wat hij denkt en voelt; maar als je in staat bent om boven dit uiterlijke expressie-niveau uit te stijgen, als je een ander niveau kunt bereiken waar een stille verbinding mogelijk is, kun je elkaars gedachten lezen als je eigen gedachten. Dan zijn de woorden die je gebruikt om je uit te drukken, helemaal niet belangrijk meer, omdat het volledig begrijpen zich op een hoger niveau afspeelt en dan is een minimum aan woorden voldoende om je bedoeling duidelijk te maken. Daar zijn geen lange verklaringen meer nodig; je hoeft een gedachte niet meer volledig uit te drukken, want je kunt onmiddellijk zien wat zij betekent.

Zal er een tijd komen waarin de vijandige krachten niet meer zullen bestaan?

Wanneer hun tegenwoordigheid in de wereld geen enkel nut meer zal hebben, zullen ze verdwijnen. Hun werkzaamheid wordt gebruikt om te testen zodat er niets wordt vergeten, niets in het werk van de transformatie terzijde wordt gelaten. Deze vijandige krachten zien geen enkele fout over het hoofd. Als je wat jezelf betreft een oogje dicht doet, ook al gaat het maar om een heel klein detail, dan komen ze het verwaarloosde punt net zo lang beroeren tot het zò pijnlijk duidelijk wordt dat je het wel moet veranderen. Wanneer ze niet meer nodig zullen zijn voor dit proces, zal hun bestaan nutteloos worden en eindigen. Het wordt hun toegestaan hier op aarde te blijven bestaan

omdat ze nodig zijn in het Grote Werk; zodra ze niet meer onontbeerlijk zijn, zullen ze moeten veranderen of verdwijnen.

Zal het lang duren voor het zover is?

Dat hangt ervan af hoe je het bekijkt. Want tijd is betrekkelijk: je kunt erover praten vanuit het gewone menselijke gezichtspunt of vanuit het diepere gezichtspunt van een innerlijk bewustzijn of van boven af gezien vanuit het perspectief van het Goddelijke.

Als je één bent met het goddelijke bewustzijn, doet het er helemaal niet toe of wat verwerkelijkt moet worden naar menselijke schatting duizenden jaren of een enkel jaar vergt, want dan heb je de dingen van de menselijke natuur vaarwel gezegd om de oneindigheid en eeuwigheid van de goddelijke natuur in te gaan. Dan ontkom je aan dat gevoel van hevig ongeduld waardoor de mensen worden bezeten omdat ze de dingen voltooid willen zien. Gejaagdheid, haast, ongerustheid leiden nergens toe. Dat is zeeschuim; veel leven om niets. De mensen hebben het gevoel dat ze niets doen als ze niet aldoor rondhollen, waarbij zij zich in een overmaat aan koortsachtige activiteit storten, groepen, verenigingen en bewegingen stichten. Geloven dat al die zogenaamde bewegingen iets veranderen, is een illusie. Het is net zoiets als water omroeren in een kopje; het water verplaatst zich, maar wordt helemaal niet veranderd door die beweging.

Deze illusie dat je iets doet, is één van de grootste illusies van de menselijke natuur. Het schaadt de vooruitgang omdat het de mensen ertoe brengt zich voortdurend in de één of andere opgewonden beweging te storten. Als ze zich toch eens rekenschap konden geven van de illusie, van de nutteloosheid van dit alles, als ze eens konden zien dat het niets verandert! Op die manier kun je nooit iets tot stand brengen. De mensen die zo heen en weer hollen, zijn de speelbal van krachten die hen voor hun eigen vermaak naar hun pijpen laten dansen en dat zijn bepaald geen krachten van de beste kwaliteit.

Alles wat in de wereld is gedaan, is gedaan door het kleine aantal van hen die zich in stilte buiten het handelen houden, want zij zijn de instrumenten van het goddelijke vermogen. Zij zijn zijn dynamische tussenpersonen, zijn bewuste middelaars; zij laten de krachten neerdalen die de wereld transformeren. Op die manier kunnen de dingen worden gedaan, niet door een rusteloze activiteit. De wereld werd in

vrede, in stilte en in rust geschapen en telkens wanneer er werkelijk iets moet worden gecreëerd, moet het in vrede, in stilte en in rust worden gedaan. Denken dat je van de vroege morgen tot de late avond moet rondhollen en allerlei onbenullig werk moet doen, wil je iets voor de wereld tot stand brengen, getuigt van een grote onwetendheid.

Je hoeft maar één stap buiten deze wervelende krachten te doen en rustige gebieden te betreden om te zien hoe groot de illusie is. Van daaruit lijkt de mensheid een massa blinde schepselen die alle kanten uit hollen zonder te weten wat ze doen, noch waarom ze het doen, terwijl ze steeds met elkaar botsen en over elkaar struikelen. En dat noemen ze handelen en leven!

Het is niets dan een vruchteloze onrust; het is bepaald geen werkelijk handelen, geen waar leven.

Ik heb eens gezegd dat je om tien minuten rustig te kunnen praten, tien dagen stil zou moeten blijven. Ik zou eraan kunnen toevoegen dat je je, om één dag nuttig te handelen, een jaar lang rustig zou moeten houden. Ik praat natuurlijk niet over de gewone handelingen van alledag want die zijn nodig om dat leven in stand te houden; ik praat over degenen die iets voor de wereld moeten doen of geloven dat zij dat moeten doen. En de stilte waarover ik praat, is die innerlijke rust die alleen zij bezitten die kunnen handelen zonder zich met hun handeling te vereenzelvigen, zonder erdoor te worden verzwolgen, zonder door de vorm en het lawaai van hun eigen beweging te worden verblind en verdoofd. Blijf buiten je handelen; klim op tot een hoogte boven deze bewegingen in de tijd, ga het eeuwigheidsbewustzijn in. Dan alleen zul je weten wat werkelijk handelen is.

2 Juni 1929

Wat is de verhouding tussen menselijke liefde en goddelijke liefde? Is de menselijke liefde een hindernis voor de goddelijke liefde? Of is het menselijk vermogen tot liefhebben een aanwijzing tot het vermogen tot goddelijke liefde? Waren grote spirituele persoonlijkheden zoals Christus, Ramakrishna en Vivekananda niet opmerkelijk liefhebbend en liefdevol van aard?

De liefde is één van de grote universele krachten; zij bestaat in zichzelf, onafhankelijk van de dingen waarin, waardoor en waarvoor zij zich manifesteert en zij is altijd vrij in haar beweging. Zij manifesteert zich overal waar het haar mogelijk is, overal waar zij ontvankelijkheid vindt, in ieder die zich voor haar openstelt. Wat je liefde noemt, en waarvan je denkt dat het iets persoonlijks of individueels is, is alleen maar het vermogen om deze universele kracht te ontvangen en te manifesteren. Maar omdat deze kracht universeel is, wil dat niet zeggen dat zij onbewust zou zijn; integendeel, zij is een uiterst bewuste macht. Zij probeert bewust zich op aarde te manifesteren en te verwerkelijken; zij kiest bewust haar instrumenten, wekt bewust degenen die in staat zijn haar vibraties te beantwoorden, probeert haar eeuwige doel in hen te verwerkelijken en wanneer het instrument onbekwaam blijkt, laat zij het vallen en wendt zich tot andere. De mensen denken dat zij plotseling verliefd zijn geworden; zij zien hun liefde ontstaan, toenemen en verdwijnen, ofwel wat langer duren bij degenen die een bijzondere begaafdheid hebben voor haar langer durende beweging. Maar in elk geval is hun gewaarwording dat zij een persoonlijke ervaring hebben, die hen alleen eigen is, een illusie; het was alleen maar een golf van de eindeloze oceaan der universele liefde.

De liefde is universeel en eeuwig; zij manifesteert zich altijd en is in haar essentie altijd identiek. Zij is een goddelijke kracht; de vervormingen die we in haar uitdrukking zien, zijn te wijten aan haar instrumenten. De liefde manifesteert zich niet alleen in de menselijke wezens, zij is overal. Je vindt haar beweging in de planten, misschien zelfs in de stenen; in de dieren kun je haar aanwezigheid gemakkelijk

herkennen. Alle ontarding van deze grote goddelijke macht wordt veroorzaakt door de duisternis, de onwetendheid en het egoïsme van haar beperkte instrumenten. De liefde, de eeuwige kracht, kent geen hebzucht, geen begeerte, geen zucht naar bezit, geen persoonlijke gehechtheid; in haar zuivere beweging is zij het zoeken naar de vereniging van het Zelf met het goddelijke, een absoluut zoeken dat met niets anders rekening houdt. De goddelijke liefde geeft zich en vraagt niets. Wat de mensen ervan hebben gemaakt, daar praten we maar liever niet over; ze hebben haar in iets lelijks en weerzinwekkends veranderd. En toch brengt het eerste contact met de liefde, zelfs voor de mensen, een weerschijn van haar zuiverste wezen met zich mee; voor een ogenblik zijn zij in staat zichzelf te vergeten; voor een ogenblik wekt de goddelijke aanraking van de liefde alles wat edel en mooi is. Maar de menselijke natuur neemt weer snel de overhand, vol onzuivere eisen, altijd iets terugvragend voor wat wordt gegeven, een handeltje makend van wat een belangeloos geven zou moeten zijn, luidkeels de bevrediging eisend van lagere begeerten, ontardend en besmeurend wat goddelijk was.

Om de goddelijke liefde te manifesteren, moet je in staat zijn haar te ontvangen. Want alleen zij die open zijn voor haar essentiële beweging, kunnen haar manifesteren. Hoe ruimer en helderder hun opening is, hoe meer zij de goddelijke liefde in haar oorspronkelijke zuiverheid manifesteren; hoe meer zij zich daarentegen met lagere menselijke gevoelens vermengt, hoe meer zij wordt vervormd.

Iemand die niet open is voor de essentie en de waarheid van de liefde, kan het Goddelijke niet benaderen. Zelfs degenen die hem zoeken langs de weg van de kennis, komen op een punt waar zij, als ze verder willen gaan, tegelijkertijd in moeten gaan in de liefde en moeten ondervinden dat de twee één zijn: de kennis is het licht van de vereniging met het Goddelijke, de liefde de ziel zelf van deze kennis. Er is een ogenblik in de vooruitgang van het wezen waarop de twee elkaar ontmoeten en je de één niet meer van de ander kunt onderscheiden. De verdeling, het onderscheid die je tussen de twee maakt, is een creatie van het mentale; zodra je je naar een hoger niveau verheft, verdwijnen ze.

Onder degenen die in deze wereld zijn gekomen om er het Goddelijke te openbaren en het leven op aarde te transformeren, hebben

sommigen de goddelijke liefde vollediger gemanifesteerd dan anderen. In enkelen is de manifestatie zo zuiver, dat zij door de hele mensheid verkeerd zijn begrepen en zelfs van hardheid en harteloosheid zijn beschuldigd, hoewel zij vervuld zijn van goddelijke liefde. Maar in hen is zij naar vorm en essentie goddelijk en niet menselijk. Want wanneer de mens over liefde praat, associeert hij haar met emotionele en sentimentele zwakheid. Maar de goddelijke intensiteit van het zichzelf vergeten, dit vermogen zich volledig te geven, zonder enige terughouding of beperking, zonder er iets voor terug te vragen, kennen de mensen nauwelijks. En wanneer zij zich zonder sentimentele zwakheid manifesteert, beschuldigen de mensen haar van hardheid en onverschilligheid; zij kunnen het hoogste, het meest intense vermogen van de liefde daar niet in herkennen.

Willen jullie weten hoe het Goddelijke zijn liefde in de wereld manifesteerde? Hij deed dat in de vorm van een groot offer, van het uiterste geven van zichzelf. Het volmaakte bewustzijn aanvaardde om zich onder te dompelen in het onbewustzijn van de materie en daardoor te worden geabsorbeerd, opdat het bewustzijn zelfs in de diepten der duisternis gewekt zou kunnen worden en de goddelijke macht zich geleidelijk zou kunnen verheffen en van dit hele gemanifesteerde universum een hogere uitdrukking van het goddelijke bewustzijn en de goddelijke liefde zou kunnen maken. Dit was werkelijk de allerhoogste liefde: om het verlies van de volmaakte goddelijke staat, van zijn absolute bewustzijn, zijn oneindige kennis te aanvaarden om zich te verenigen met het onbewustzijn en in de wereld te verblijven met de onwetendheid en duisternis. En toch zou misschien niemand dat liefde noemen; want het hult zich niet in oppervlakkige gevoelens, het eist niets in ruil voor wat het heeft gedaan, het maakt geen ophef van zijn offer.

De kracht van de liefde probeert in de wereld mensen te vinden wier bewustzijn in staat is deze goddelijke beweging in haar zuiverheid te ontvangen en uit te drukken. Deze wedren van alle wezens naar de liefde, dit onweerstaanbare, onstuimige verlangen, dit zoeken van het hart van de wereld en van alle harten is het gevolg van de impuls die wordt gegeven door de goddelijke liefde die achter de menselijke hartstochten is verborgen. Zij raakt miljoenen instrumenten aan, altijd proberend, altijd bedrogen uitkomend; maar door dit voortdurende

contact worden de instrumenten voorbereid en op een dag zal plotseling het vermogen in hen ontwaken zichzelf te geven, het vermogen tot liefhebben.

De beweging van de liefde is niet beperkt tot menselijke wezens en misschien is zij in andere werelden dan de menselijke minder gevormd. Kijk naar de bloemen, kijk naar de bomen. Wanneer de zon ondergaat, wanneer alles stil wordt, ga dan eens even onder de bomen zitten en stel je in verbinding met de Natuur; je zult voelen hoe zich uit de aarde, uit de diepste wortels van de bomen, door de vezels opstijgend tot aan de hoogste takken, de aspiratie verheft van een intense liefde en een intense behoefte – de behoefte aan iets dat licht brengt en geluk geeft, een smeken om de terugkeer van het licht dat is verdwenen. Dat rijst op als een dankzegging waarin de diepste dankbaarheid gepaard gaat met een vurig gebed. Dat verlangen is zo zuiver en zo spontaan dat, als je deze beweging in de bomen kunt voelen, je eigen wezen zich ook zal verheffen in een vurige smeekbede om de vrede, het licht en de liefde die zich hier op aarde nog niet hebben gemanifesteerd.

Als je eenmaal met deze zuivere, wijde en waarachtige goddelijke liefde in contact bent gekomen, als je die ook maar een heel kort ogenblik en voor het geringste hebt gevoeld, zul je je er rekenschap van geven wat een verachtelijk iets de menselijke begeerte ervan heeft gemaakt. In de menselijke natuur is zij laag, ruw, egoïstisch, gewelddadig, lelijk geworden, zo niet zwak en sentimenteel, helemaal bestaande uit de meest kleingeestige, broze, oppervlakkige, veeleisende gevoelens. En deze laagheid, deze ruwheid, of deze zwakheid die zich alleen om zichzelf bekommert, dat noemen ze liefde!

Moet ons vitale wezen deelnemen aan de goddelijke liefde? Zo ja, wat is dan de juiste manier?

Is er een grens aan de manifestatie van de goddelijke liefde? Moet zij worden beperkt tot een onwerkelijk of immaterieel gebied? De goddelijke liefde stort zich in haar manifestatie op aarde tot in de meest materiële materie. Het is waar dat je haar niet kunt vinden in de egoïstische vervormingen van het menselijke bewustzijn. Maar het vitale is op zich een even belangrijk element voor de manifestatie van de goddelijke liefde als voor iedere andere manifestatie in het

universum. Zonder bemiddeling van het vitale is er geen enkele mogelijkheid tot beweging en vooruitgang. Maar omdat dit vermogen van de Natuur zo verschrikkelijk is vervormd, geven sommigen er de voorkeur aan te geloven dat het volkomen uit het wezen en uit de wereld moet worden uitgerukt en verworpen. Toch kan de materie alleen via het vitale door de transformerende macht van de geest worden aangeraakt. Als het vitale er niet zou zijn om zijn dynamiek en levende kracht in de materie te injecteren, zou zij dood blijven; want de hogere delen van het wezen, die dan niet met de aarde in contact zouden kunnen komen en niet in het leven geconcretiseerd zouden kunnen worden, zouden zich onvoldaan terugtrekken en verdwijnen.

De goddelijke liefde waarover ik praat, is een liefde die zich hier, op deze fysieke aarde, in de materie manifesteert; zij moet evenwel zuiver van alle menselijke vervormingen worden gehouden, wil zij aanvaarden om zich te incarneren. Zoals in alle manifestaties is het vitale ook hier een onontbeerlijk instrument; maar juist vanwege zijn waarde hebben de vijandige machten zich er altijd meester van gemaakt. Het is de energie van het vitale die de doodse en gevoelloze materie doordringt om haar te doen reageren en te doen leven. Maar de vijandige krachten hebben deze energie vervormd; zij hebben haar veranderd in een veld van gewelddadigheid, egoïsme, begeerten en allerlei lelijks en zo hebben ze haar verhinderd haar plaats in het goddelijke werk in te nemen. Het enige wat moet worden gedaan, is haar te transformeren, niet haar beweging onderdrukken of haar vernietigen. Want zonder haar is er nergens enige intensiteit mogelijk. Het vitale is naar zijn aard datgene in ons dat tot een edelmoedige toewijding in staat is. Juist omdat het altijd de impuls en de kracht heeft om te nemen, is het ook in staat zich tot het uiterste te geven; omdat het weet hoe te bezitten, weet het ook hoe zich zonder terughouding te laten gaan. De ware vitale beweging is één van de mooiste, één van de prachtigste die er zijn; maar zij is veranderd en verwrongen tot de lelijkste, de meest verdorven en weerzinwekkende van alle.

Overall waar er in een menselijke liefdesgeschiedenis zelfs maar een atoom zuivere liefde te vinden is die het wordt toegestaan zich zonder al te veel vervormingen te manifesteren, zijn we getuige van iets waars en moois. En als de beweging niet duurt, dan komt dat omdat zij zich niet bewust is van haar werkelijke doel; zij weet niet dat het niet om de

vereniging tussen het ene wezen en het andere gaat, maar om de vereniging van alle wezens met het Goddelijke.

De liefde is een kracht van de hoogste orde die het Eeuwige Bewustzijn van zich heeft doen uitgaan naar een trage en duistere wereld om deze wereld en haar wezens terug te brengen tot het Goddelijke. In haar duisternis en onwetendheid had de materiële wereld het Goddelijke vergeten. De liefde daalde neer in de duisternis; zij wekte allen die daar sliepen; zij opende de verzegelde oren en fluisterde: 'Er bestaat iets dat de moeite waard is ervoor wakker te worden en om voor te leven: de liefde!' En met het ontwaken tot de liefde kwam er in de wereld de mogelijkheid naar het Goddelijke terug te keren. Door de liefde verheft de schepping zich tot het Goddelijke en als antwoord buigen de goddelijke liefde en haar Genade zich over de schepping om haar te ontmoeten. De liefde kan alleen maar bestaan in haar zuivere schoonheid, zij kan alleen maar haar natuurlijke vermogen, de intense vreugde van haar volheid aannemen in deze uitwisseling, in deze verbinding tussen de aarde en de Allerhoogste, in deze beweging van de liefde die van het Goddelijke naar de schepping gaat en van de schepping naar het Goddelijke.

Deze wereld was een wereld van dode materie totdat de goddelijke liefde erin neerdaalde en haar tot leven wekte. Sindsdien is zij haar zoeken naar deze goddelijke levensbron begonnen; maar in haar zoeken heeft zij alle verkeerde wendingen en wegen genomen, zij is in ieder opzicht verdwaald in de nacht. De grote massa op deze aarde is als blind op de weg voortgegaan, zoekend naar het onbekende, zelfs niet wetend wat zij zoekt.

Het maximum dat werd bereikt, is wat voor de mensen de hoogste, zuiverste en meest belangeloze vorm van liefde lijkt, zoals bijvoorbeeld de liefde van de moeder voor haar kind. Deze menselijke beweging van liefde zoekt heimelijk iets anders dan wat ze al gevonden heeft, maar ze weet niet waar ze het moet vinden, ze weet zelfs niet wat het is. Vanaf het ogenblik waarop het bewustzijn van de mens ontwaakt tot de goddelijke liefde, zuiver en onafhankelijk van iedere manifestatie in menselijke vormen, weet hij waar zijn hart altijd werkelijk naar heeft gesmacht. Dat is het begin van de aspiratie naar vereniging met het Goddelijke. Alle vormen die voortkomen uit de onwetendheid, alle vervormingen die door haar zijn voortgebracht, moeten vanaf dat ogenblik vervagen en verdwijnen om plaats te

maken voor één unieke beweging van de schepping, die de goddelijke liefde beantwoordt met haar liefde voor het Goddelijke. In een schepping die bewust, ontwaakt en open is voor de liefde van het Goddelijke, stort het Goddelijke als antwoord zijn liefde onbeperkt uit. Dan is de cirkel gesloten, de twee uitersten ontmoeten elkaar; de twee uitersten, de allerhoogste Geest en de gemanifesteerde materie verbinden zich en hun goddelijke vereniging wordt volledig en constant.

Grote wezens zijn in deze wereld geboren om er iets van de soevereine zuiverheid en macht van de goddelijke liefde te doen neerdalen. Of liever, de goddelijke liefde heeft zich in hun wezen geprojecteerd in een menselijke vorm, opdat haar verwerkelijking op aarde tegelijkertijd gemakkelijker en volmaakter zou kunnen zijn. De goddelijke liefde wordt gemakkelijker begrepen wanneer zij in een persoonlijk wezen is gemanifesteerd dan wanneer haar beweging onpersoonlijk blijft. Iemand die door dit persoonlijke contact en door de intensiteit ervan is ontwaakt tot het bewustzijn van de goddelijke liefde, bemerkt dat het werk voor zijn transformatie gemakkelijker is gemaakt; de vereniging die hij met grote inspanning probeerde te bereiken, wordt natuurlijker en intiemer. Deze verwerkelijking, deze vereniging, zal ook vollediger en volmaakter zijn; want de ruime uniformiteit van een onpersoonlijke en universele liefde zal worden verhelderd en verlevendigd door de kleur en de schoonheid van alle mogelijke relaties met het Goddelijke.

9 Juni 1929

Wat is precies de aard van de religie? Is zij een hindernis voor het spirituele leven?

Religie behoort tot het hogere mentale van de mensheid. Zij is de poging van de mens om, zover dit in zijn vermogen ligt, iets te benaderen dat hem te boven gaat en waaraan hij de namen God, geest, waarheid, geloof, kennis of het oneindige geeft, iets absoluuts dat het mentale van de mens niet kan bereiken en dat het toch probeert te bereiken. Religie kan naar haar oorsprong goddelijk zijn; naar haar tegenwoordige aard is zij niet goddelijk, maar menselijk.

Eigenlijk zouden we eerder over religies dan over religie moeten praten, want de mens heeft talloze godsdiensten gesticht. Deze verschillende religies zijn, zelfs wanneer ze niet dezelfde oorsprong hebben, bijna allemaal op dezelfde manier gemaakt. We weten hoe de christelijke godsdienst is ontstaan. Het is bepaald niet Jezus die verantwoordelijk is voor wat we het christendom noemen. Een paar heel geleerde en vindingrijke mensen staken de hoofden bij elkaar en construeerden datgene wat we nu zien. Er was niets goddelijks in de manier waarop het werd gevormd en er is ook niets goddelijks in de manier waarop het functioneert. En toch lag het excuus of de gelegenheid tot haar vorming ongetwijfeld in de openbaringen door een goddelijk wezen, een wezen dat ergens anders vandaan kwam en vanuit een hoger gebied een bepaalde kennis, een bepaalde waarheid voor de aarde meebracht. Hij kwam en leed voor zijn waarheid; maar heel weinigen begrepen wat hij zei, heel weinigen bekommerden zich erom de waarheid, waarvoor hij had geleden, te vinden en na te leven.

De Boeddha trok zich uit de wereld terug, mediteerde en ontdekte een weg uit het aardse lijden en de ellende, uit ziekte, dood, begeerte, zonde en honger. Hij zag een waarheid en probeerde die mee te delen aan de discipelen en leerlingen die zich om hem heen verzamelden. Maar zelfs vóór zijn dood was de werkelijke betekenis van zijn leer al verdraaid. Pas na de dood van de Boeddha deed het boeddhisme zijn intrede als een volledig toegeruste religie, gebaseerd op de woorden die de meester zou hebben gesproken en op de zogenaamde betekenis van zijn uitspraken. Maar omdat de discipelen en de discipelen van de

discipelen het niet eens konden worden over wat hun meester had gezegd of over wat hij had bedoeld, ontstond er al gauw een leger secten en sub-secten binnen het lichaam van de moeder-religie – “Het Kleine Voertuig”, of de Weg van het Zuiden, “Het Grote Voertuig”, of de Weg van het Noorden, en talloze Wegen van het Verre Oosten – waarbij ieder zichzelf uitriep als de enige, de oorspronkelijke, de zuivere leer van de Boeddha.

Wat Christus onderwees, onderging hetzelfde lot. Ook daar ontstonden talloze kerkjes uit de oorspronkelijke religie. Er wordt dikwijls gezegd dat als Jezus terug zou komen, hij zijn leer niet meer zou kunnen herkennen onder de vermommingen die haar verbergen. En als de Boeddha weer op aarde zou neerdalen en zou zien wat er van zijn openbaring is gemaakt, zou hij ijlings ontmoedigd terugkeren naar het Nirvana! Iedere religie kan hetzelfde verhaal vertellen. De aanleiding tot haar ontstaan is het op aarde komen van een grote wereldleraar; hij is de incarnatie van een goddelijke waarheid en probeert haar te openbaren; maar de mensen maken zich ervan meester, drijven er een handeltje mee en maken er als het ware een politieke organisatie van. De religie is door hen voorzien van een regering, een beleid en wetten, geloofsbelijdenissen en dogma's, regels en voorschriften, riten en ceremoniën, die de aanhangers worden opgelegd, allemaal absoluut en onschendbaar. Net als de Staten beloont een dergelijk geconstrueerde religie de getrouwen en bestraft degenen die in opstand komen of afdwalen, de kettters en afvalligen.

Het eerste en belangrijkste geloofsartikel van deze gevestigde en formele religies is altijd: ‘Mijn religie heeft de hoogste, de enige waarheid; alle andere zijn onwaar of in ieder geval minderwaardig.’ Want zonder dit fundamentele dogma zou geen enkele religie die op een geloofsbelijdenis berust, kunnen bestaan. Als je er niet van overtuigd bent en niet verkondigt dat jij alleen de enige, de hoogste waarheid bezit, zul je nooit indruk op de mensen kunnen maken en ze in menigten naar je toe doen stromen.

Deze houding is natuurlijk voor de religieuze mentaliteit; maar juist dat maakt religie zo tegengesteld aan het spirituele leven. De geloofsartikelen en dogma's van een religie zijn producten van het mentale en als je je daaraan vasthoudt en jezelf opsluit in een vastgestelde gedragscode, dan ken je de waarheid van de geest niet, die zich vrij en ruim voorbij alle codes en dogma's bevindt – en kun je die ook niet

kennen. Wanneer je stil blijft staan bij een religieuze geloofsbelijdenis en je daaraan bindt en haar voor de enige waarheid ter wereld houdt, houd je tegelijkertijd de vooruitgang en ontplooiing van je innerlijke wezen tegen.

Maar als je religie vanuit een andere hoek bekijkt, is ze niet noodzakelijkerwijze een belemmering voor de vooruitgang van alle mensen. Als je haar beschouwt als één van de hoogste activiteiten van de mensheid en als je de aspiratie van de mens in haar kunt zien, zonder de onvolmaaktheid van alle door de mensen gemaakte dingen uit het oog te verliezen, kan ze heel goed haar plaats innemen tussen de dingen die een hulp zijn om het spirituele leven nader te komen. Als je haar ernstig neemt en zorgvuldig bekijkt, kun je de waarheid die in haar schuilt, ontdekken, de aspiratie die achter haar vormen is verborgen, de goddelijke inspiratie die haar oorsprong was en zoveel vervormingen heeft ondergaan door de menselijke tussenkomst, interpretatie en organisatie; en met een juiste mentale instelling kun je de religie, zelfs zoals ze is, licht op je weg laten werpen en als hulp laten fungeren bij je spirituele streven.

In alle religies vinden we onveranderlijk een aantal mensen met een sterk emotioneel leven, bezield door een waarachtige en vurige aspiratie, maar die heel eenvoudig van geest zijn en niet de behoefte voelen het Goddelijke langs de weg van de kennis te benaderen. Voor zulke naturen is religie nuttig en zelfs meestal noodzakelijk; want zij helpt en ondersteunt hun innerlijke spirituele aspiratie door middel van haar uiterlijke vormen zoals kerkelijke ceremoniën.

In alle religies zijn er ook gelovigen die een spiritueel leven van hoog niveau hebben ontwikkeld. Maar het is niet de religie die hen hun spiritualiteit gaf; zij hebben de religie hun spiritualiteit verleend. Als zij ergens anders geleefd zouden hebben, het doet er niet toe waar, als zij in een andere religie waren geboren, zouden ze er hetzelfde spirituele leven hebben gevonden en geleefd. Hun eigen vermogen, de kracht van hun innerlijke wezen en niet de religie die zij belijden, heeft hen gemaakt tot wat ze zijn. Deze kracht in hen is van dien aard dat religie voor hen geen slavernij of dienstbaarheid wordt. Alleen omdat ze geen sterk, helder en actief denkvermogen hebben, hebben ze er behoefte aan te geloven dat de één of andere geloofsbelijdenis de uitdrukking van een absolute waarheid is, zodat zij zich daar zonder vragen of verwarrende twijfel aan kunnen overgeven. In alle religies

heb ik dit soort mensen ontmoet en het zou misdadig zijn hun geloof te verstoren. Voor hen is religie geen belemmering; zij is een belemmering voor degenen die verder kunnen gaan, maar voor degenen die dat niet kunnen en toch in staat zijn tot een zeker punt op de wegen van de geest vooruit te gaan, is zij dikwijls een hulp.

Religie heeft tot de slechtste en de beste dingen aangezet. In haar naam zijn de bloedigste oorlogen gevoerd en de afschuwelijkste vervolgingen bedreven. Maar ook, wat een verheven heldhaftigheid, wat een prachtige zelfopoffering voor haar zaak heeft ze niet gestimuleerd! Samen met de filosofie geeft zij de grens aan die het menselijk mentale in zijn hoogste activiteiten heeft bereikt. Als je de slaaf van haar uiterlijke vorm bent, is zij een belemmering en een keten; als je weet hoe je haar innerlijke substantie kunt gebruiken, kan ze je als springplank dienen voor de gebieden van de geest.

Iemand die zich aan een bepaald geloof houdt, of één of andere waarheid heeft ontdekt, is altijd geneigd te denken dat hij alleen de volle en volledige waarheid heeft gevonden. Zo is de menselijke natuur! De mensen schijnen een mengsel van leugens nodig te hebben om zich op de been te houden en hun weg te gaan. Als de visie van de waarheid hun plotseling werd gegeven, zouden zij onder het gewicht verpletterd worden.

Telkens wanneer er een heel klein beetje van de goddelijke waarheid en de goddelijke kracht neerdaalt om zich op aarde te manifesteren, verandert er iets in de aardse atmosfeer. Allen die er ontvankelijk voor zijn, krijgen door het contact met deze neerdaling een inspiratie, een begin van inzicht. Als ze in staat zouden zijn om wat ze hebben ontvangen te bevatten en juist uit te drukken, zouden ze zeggen: "Er is een grote kracht neergedaald; ik ben ermee in contact en ik zal jullie vertellen wat ik ervan begrijp." Maar de meesten van hen kunnen dat niet omdat hun mentale te klein is. Zij worden verlicht, als het ware bezeten en roepen: 'Ik heb de goddelijke waarheid; ik heb haar helemaal en volledig ontvangen!' Er zijn nu minstens twee dozijn Christussen op aarde en misschien evenveel Boeddha's; India alleen kan al een ontelbaar aantal Avatars leveren, om niet te spreken van de lagere manifestaties. Als je achter de verschijningen kijkt, is het niet zo dom als het er op het eerste gezicht uitziet. De waarheid is dat iemand in contact is gekomen met een wezen, een macht, en onder invloed van zijn opvoeding en traditie

noemt hij het de Boeddha of de Christus, of geeft hij het een andere vertrouwde naam. Het is moeilijk te verifiëren of het de Boeddha of de Christus zelf was met wie ze in contact zijn gekomen. Maar ook kan niemand bevestigen dat de inspiratie die ze hebben gekregen, niet uit dezelfde bron kwam waardoor de Christus of de Boeddha waren geïnspireerd. Deze menselijke instrumenten kunnen hun inspiratie best uit een dergelijke bron hebben ontvangen; als ze eenvoudig en bescheiden waren, zouden ze er tevreden mee zijn te vertellen wat hen was overkomen en meer niet. Dan zouden zij verkondigen: “Ik heb deze inspiratie ontvangen van dit of dat grote Wezen.” Maar in plaats daarvan proclameren ze: “Ik ben dat grote Wezen.” Ik heb iemand gekend die beweerde dat hij Christus en Boeddha tegelijk was. Hij had werkelijk iets ontvangen, zijn ervaring was waar; hij had de goddelijke tegenwoordigheid in zichzelf en de anderen gezien. Maar de ervaring was hem te machtig, de waarheid te groot; hij raakte in de war en de volgende dag ging hij de straat op om te verkondigen dat Christus en Boeddha in hem één waren geworden.

Het ene goddelijke bewustzijn werkt hier op aarde in al deze wezens en bereidt door al deze manifestaties zijn weg voor. Tegenwoordig is het machtiger dan ooit op aarde werkzaam. Er zijn mensen die er op een bepaalde manier en in zekere mate door zijn aangeraakt; maar zij vervormen wat zij ontvangen, zij maken er iets van zichzelf van. Anderen voelen het contact, maar kunnen de kracht niet verdragen en verliezen onder de druk hun verstand. Maar een klein aantal heeft het vermogen om te ontvangen en de kracht te verdragen en zij zullen de kennis ontvangen, haar instrumenten, haar uitverkoren middelaars worden.

Als je de religie waarin je bent geboren en opgevoed naar waarde wilt schatten, of als je een juist inzicht wilt krijgen in het land of de maatschappij waarin je bent geboren, als je je er rekenschap van wilt geven hoe betrekkelijk de bepaalde omgeving is waarin je terecht bent gekomen toen je op de wereld kwam en waarin je bent opgegroeid, hoef je alleen maar de wereld rond te gaan om te zien dat wat jou goed dunkt, ergens anders als slecht wordt beschouwd en wat in een bepaalde omgeving als kwaad wordt gezien, in een andere als goed wordt begroet. Alle naties en alle religies zijn opgebouwd op een massa tradities. In elk land zul je zowel heiligen en helden, grote en machtige persoonlijkheden, als bekrompen en kwaadwillige mensen

vinden. Dan zul je begrijpen hoe belachelijk het is te zeggen: "Ik ben in deze religie opgevoed, daarom is zij de enige ware; ik ben in dit land geboren, daarom is het het beste van alle landen." Je zoudt er precies dezelfde pretenties op na kunnen houden wat je familie betreft en verklaren: "Ik behoor tot deze familie die zoveel jaren of eeuwen in deze omgeving heeft geleefd; daarom ben ik door haar tradities gebonden, alleen zij zijn ideaal."

De dingen krijgen alleen maar een innerlijke waarde en worden werkelijk voor je wanneer je ze door eigen vrije keuze hebt verkregen en niet wanneer ze je zijn opgelegd. Als je zeker wilt zijn van je religie, moet je haar kiezen; als je zeker wilt zijn van je land, moet je het kiezen; als je zeker wilt zijn van je familie, moet je zelfs haar kiezen. Als je zonder vragen aanvaardt wat het toeval je heeft gebracht, kun je er niet zeker van zijn of het goed of slecht voor je is, of het het ware is voor je leven.

Distancieer je van alles wat je natuurlijke omgeving, de erfenis van je voorouders uitmaakt en dat werd gevormd en je is opgedrongen door het blinde, werktuiglijke proces van de Natuur; keer je naar binnen en bekijk de dingen rustig en zonder hartstocht. Schat hun respectievelijke waarde en maak een vrije keus. Dan kun je naar waarheid zeggen: "Dit is mijn familie, mijn land, mijn godsdienst."

Als we een klein beetje doordringen in ons innerlijk, zullen we ontdekken dat er in ieder van ons een bewustzijn is dat door de eeuwen heen heeft geleefd en zich in een groot aantal vormen heeft gemanifesteerd. Ieder van ons werd in verschillende landen geboren, heeft tot een groot aantal nationaliteiten behoord en heeft in de meest uiteenlopende religies geloofd. Waarom zouden we de laatste als de beste moeten aanvaarden? De ervaringen die we tijdens al deze levens in verschillende landen en religies hebben verzameld, worden bewaard in de innerlijke continuïteit van ons bewustzijn die door alle geboorten heen blijft bestaan. Er is een veelvoud aan persoonlijkheden in ons die door deze ervaringen uit het verleden zijn geschapen en wanneer we ons van deze menigte in ons bewust worden, is het ons niet meer mogelijk een bepaalde vorm van waarheid de enige waarheid te noemen, één land ons enige land, één religie de enige ware religie.

Er zijn mensen die in een bepaald land worden geboren, terwijl de belangrijkste elementen van hun bewustzijn duidelijk tot een ander land behoren. Ik heb mensen ontmoet die in Europa waren geboren en

toch heel duidelijk Indiërs waren; ik heb anderen gekend, belichaamd in een Indiase persoonlijkheid, die zonder enige twijfel Europeanen waren. Onder de Japanners heb ik er ontmoet die Indiërs waren, anderen die Europeanen waren. En als er iemand van hen terecht komt in het land of de beschaving waarmee hij een affiniteit heeft, zal hij zich daar helemaal thuis voelen.

Als het je doel is vrij te zijn, in de vrijheid van de geest, moet je je ontdoen van alle banden die niet de innerlijke waarheid van je wezen zijn, maar uit onderbewuste gewoonten voortkomen. Als je je volledig, absoluut en uitsluitend aan het Goddelijke wilt wijden, moet je het volledig en oprecht doen; er mag geen enkel fragmentje van je nog hier of daar gebonden zijn. Je zult me zeggen dat het niet gemakkelijk is om radicaal al je ankertouwen door te snijden. Maar heb je nooit in je leven teruggekeken en de veranderingen gezien die zich in enkele jaren in je hebben voltrokken? Wanneer je dat doet, vraag je je bijna altijd af hoe je hebt kunnen voelen zoals je toen deed en hebt kunnen doen wat je onder bepaalde omstandigheden hebt gedaan; en soms kun je jezelf niet eens meer herkennen in degene die je nog maar tien jaar geleden was. Hoe kun je je dan binden aan wat is geweest of aan wat is? En hoe kun je van tevoren vastleggen wat er in de toekomst wel of niet kan zijn?

Al je relaties moeten opnieuw worden opgebouwd op basis van een innerlijke vrijheid en een innerlijke keuze. De tradities waarin je leeft of waarin je bent opgevoed, werden je opgelegd onder de druk van het milieu, van de collectieve suggestie of van de keuze van anderen. Er is onvermijdelijk een element van dwang in je berusting. De religie zelf is de mensen opgelegd; meestal wordt ze in stand gehouden onder invloed van een religieuze angst of door één of andere spirituele of andere dreiging. In je relatie met het Goddelijke mag er geen spoor van een dergelijke dwang zijn; ze moet vrij zijn, het gevolg van de keuze van je mentale en je hart en moet met enthousiasme en blijdschap worden gevolgd. Wat kan dat voor een vereniging zijn waarbij je beeft van angst en zegt: "Ik moet wel, ik kan niet anders?"

De waarheid is op zichzelf duidelijk en heeft het niet nodig de wereld te worden opgelegd; zij heeft er helemaal geen behoefte aan door de mensen te worden aanvaard. Want zij bestaat door zichzelf; zij is niet afhankelijk van wat de mensen van haar zeggen of van hun toetreding. Maar iemand die een religie sticht, heeft veel aanhangers

nodig. De kracht en de grootheid van een religie worden door de mensen beoordeeld naar het aantal volgelingen, hoewel de ware grootheid daar niet in ligt. De grootheid van de spirituele waarheid ligt niet in het aantal. Ik heb het hoofd van een nieuwe religie gekend, de zoon van haar stichter, en heb hem horen zeggen dat een bepaalde religie zoveel honderden jaren nodig had gehad om te worden geconstrueerd, terwijl die van hem binnen vijftig jaar al meer dan vier miljoen volgelingen had. 'Zo zie je', voegde hij eraan toe, 'hoe groot onze religie is.' De religies kunnen hun grootheid inderdaad berekenen naar het aantal van hun gelovigen; maar de waarheid zou altijd de waarheid blijven, zelfs al had ze geen enkele aanhanger. De gemiddelde mens wordt aangetrokken door degenen die veel pretenties hebben; waar de waarheid zich zonder kabaal manifesteert, is hij niet te vinden. Degenen die veel pretenties hebben, moeten zichzelf verkondigen met behulp van veel publiciteit, want hoe zouden ze anders de grote massa trekken? Het werk dat wordt gedaan zonder dat men zich iets aantrekt van wat de mensen ervan denken, is niet bekend en kan de massa niet gemakkelijk bereiken. Alleen de waarheid heeft geen reclame nodig; zij verbergt zich niet, maar maakt zich ook niet openbaar. Het is haar voldoende zich te manifesteren, ongeacht de resultaten, zonder bijval te zoeken of afkeuring uit de weg te gaan; of de wereld haar aanvaardt of loochent, heeft niet de minste invloed op haar.

Wanneer je yoga gaat doen, kun je verwachten dat je al je mentale constructies en al je vitale stellages in stukken ziet vallen. Je moet bereid zijn in de lucht te hangen met niets om je te ondersteunen behalve je geloof. Je zult je ik uit het verleden en al zijn gehechtheden helemaal moeten vergeten, het uit je bewustzijn moeten rukken om opnieuw te worden geboren, vrij van iedere slavernij. Denk niet meer aan degene die je was, maar aan degene die je wilt zijn; wees helemaal in wat je wilt verwerklijken. Keer je af van je dode verleden en kijk recht vooruit naar de toekomst. Je zult nog maar één religie, één familie hebben: het Goddelijke.

16 Juni 1929

Kunnen alle fysieke ziekten uiteindelijk worden toegeschreven aan een wanorde in het mentale? Zo ja, wat voor mentale wanorde is dan bijvoorbeeld de oorzaak van uitslag of keelpijn?

Er zijn evenveel redenen voor een ziekte als er zieken zijn; voor ieder geval is de verklaring weer anders. Als je me vraagt: 'Waarom heb ik die of die ziekte?' dan kan ik in je kijken en je de reden geven, maar er bestaat geen algemene regel.

Lichamelijke ziekten zijn niet altijd het gevolg van een wanorde, een disharmonie of een verkeerde beweging van het mentale. De oorzaak van de ziekte kan in het mentale liggen, maar ook in het vitale; of het kan iets zijn dat min of meer zuiver fysiek is, zoals ziekten die door uiterlijke contacten worden veroorzaakt. Tenslotte kunnen bepaalde moeilijkheden het gevolg van een beweging van de yoga zijn en ook in dat geval kunnen er heel veel oorzaken zijn.

Laten we ons bepalen tot ziekten die voortkomen uit de yoga, want daar zijn we het meest in geïnteresseerd en het nauwst bij betrokken. Hoewel geen enkele ziekte één enkele reden heeft, kunnen we de ziekten toch in verschillende groepen verdelen naar de aard van de oorzaak die ze teweeg heeft gebracht.

De kracht die neerdaalt in iemand die een yoga doet en hem helpt bij zijn transformatie, werkt op veel manieren en de gevolgen verschillen naar de aard van degene die haar ontvangt en het werk dat moet worden gedaan. In het begin bespoedigt zij in het wezen de transformatie van alles dat klaar is om te veranderen. Als het open en ontvankelijk is in het mentale, begint het mentale door de aanraking van de macht van de yoga snel vooruit te gaan. Dezelfde snelle verandering kan zich in het vitale bewustzijn voltrekken als het klaar is, of zelfs in het lichaam. Maar in het lichaam werkt de transformerende kracht van de yoga alleen maar tot een zeker punt, want de ontvankelijkheid van het lichaam is beperkt. Het meest materiële niveau van het universum verkeert nog steeds in een toestand waarin de ontvankelijkheid sterk is vermengd met weerstand. Een snelle vooruitgang van een deel van het wezen, die niet wordt gevolgd door

een gelijkwaardige vooruitgang van de andere delen, veroorzaakt een disharmonie in de natuur, ergens een ontwrichting; en overal waar iets uit zijn verband raakt, kan dat zich uiten door een ziekte. De aard van de ziekte hangt af van de aard van de ontwrichting. Een bepaald soort disharmonie tast het mentale aan en de stoornis die daaruit voortkomt kan zelfs tot waanzin leiden; een ander soort tast het lichaam aan en dan zie je koorts verschijnen of uitslag of een andere min of meer belangrijke ongesteldheid.

Zo versnelt de werking van de yogakrachten enerzijds de beweging tot transformatie in die delen van het wezen die gereed zijn om de kracht die aan het werk is, te ontvangen en op haar te reageren. Op die manier wint de yoga tijd. De hele wereld is bezig aan een progressieve transformatie; door de yoga-discipline te volgen, bespoedigt u dit proces in jezelf. Het werk dat volgens de gewone methode jaren zou vergen, kan door yoga in een paar dagen, of zelfs in een paar uur worden gedaan. Maar het is je innerlijke bewustzijn dat de impuls tot versnelling gehoorzaamt, want de hogere delen van je wezen volgen de snelle en geconcentreerde beweging van de yoga vrijwillig en voegen zich gemakkelijk naar de voortdurende aanpassing en reorganisatie die deze beweging vereist.

Anderzijds is het lichaam over het algemeen compact, traag en apatisch en als er iets niet reageert en weerstand biedt aan de hogere krachten, dan komt dat omdat het niet in staat is even snel vooruit te gaan als de rest van het wezen. Het heeft tijd nodig; het kan alleen maar zijn eigen tempo volgen, zoals het dat in het gewone leven doet. Je kunt het vergelijken met volwassenen die te hard lopen voor de kinderen die met hen mee gaan; ze moeten af en toe stil staan om te wachten, zodat de kinderen die zijn achtergebleven, hen kunnen inhalen. Dit verschil tussen de vooruitgang van het innerlijke wezen en de traagheid van het lichaam, doet dikwijls een wanorde in het organisme ontstaan, die zich manifesteert door een ziekte. Dat verklaart waarom mensen die yoga doen, in het begin dikwijls te lijden hebben van één of andere ziekte of lichamelijke ongesteldheid. Dat is bepaald niet onvermijdelijk als ze zorgvuldig en op hun hoede zijn. Maar ze zijn natuurlijk ook gevrijwaard als hun lichaam opmerkelijk en ongewoon ontvankelijk is. Maar een onvermengde ontvankelijkheid die het fysieke wezen toestaat de innerlijke transformatie stap voor stap te volgen, is nauwelijks mogelijk, tenzij de substantie van

het lichaam in het verleden al is voorbereid op een yoga-discipline.

In het gewone leven van de mens komt er in de regel een progressieve ontwrichting voor. Het mentale en het vitale wezen van de mens volgen zo goed mogelijk de beweging van de universele krachten, en de stroom van de evolutie en de transformatie van de wereld draagt hen een eindweegs mee; maar het lichaam dat is onderworpen aan de wetten van de meest materiële natuur, beweegt zich heel langzaam. Na enige jaren, zeventig, of tachtig, honderd of tweehonderd jaar – en dat is misschien het maximum – is de ontwrichting zo groot, dat het uiterlijke wezen uiteenvalt. Het verschil tussen wat vereist wordt en de reactie daarop, het toenemend onvermogen van het lichaam om de beweging te volgen, leidt tot het verschijnsel dood.

Door yoga wordt de innerlijke transformatie, die zich voortdurend, maar langzaam in de schepping voltrekt, intenser en sneller; maar de snelheid van de uiterlijke transformatie blijft ongeveer hetzelfde als in het gewone leven. Dat heeft tot gevolg dat de disharmonie tussen het innerlijke en uiterlijke wezen van iemand die yoga doet, de neiging heeft veel groter te zijn, tenzij er voorzorgsmaatregelen worden genomen en het lichaam door een speciale bescherming geholpen wordt het innerlijke verloop zo nauw mogelijk te volgen. Maar zelfs in dat geval ligt het in de aard van het lichaam de mars te vertragen. Dat is de reden waarom we veel *sadhaks*⁶ moeten zeggen: “Trek niet, haast je niet; geef je lichaam de tijd om te volgen.” Sommige mensen moeten jaren lang worden tegengehouden, het wordt hun niet toegestaan veel te doen of veel vooruit te gaan. Soms wordt verstoring van het evenwicht onvermijdelijk; dan ontstaat er een stoornis die varieert naar gelang van de aard van de weerstand en de mate van onachtzaamheid of van de zorg die je hebt gehad.

Dat is ook de reden waarom iedere grote vooruitgang bijna onveranderlijk wordt gevolgd door een periode van onbeweeglijkheid. Voor degenen die dat niet van tevoren weten, lijkt dat een golf van verdoving, stagnatie en ontmoediging, die iedere vooruitgang tegenhoudt en dan denken ze bezorgd: “Wat is er aan de hand? Ben ik bezig mijn tijd te verliezen? Er wordt niets gedaan.” Maar de waarheid is dat die tijd nodig is om te assimileren; het is een pauze die het lichaam de gelegenheid geeft zich meer te openen, ontvankelijker te worden en het niveau dat het innerlijke bewustzijn heeft bereikt, dichter te

6. *sadhak*: iemand die een spirituele discipline volgt.

benaderen. De ouders zijn te ver vooruit op de weg, zij moeten blijven staan zodat het achtergebleven kind hard kan lopen en hen inhalen; alleen dan kunnen ze weer samen op weg gaan.

Ieder punt van het lichaam is symbolisch voor een innerlijke beweging; er is daar een wereld van heel verfijnde contacten. Maar dat is een ingewikkeld onderwerp waar veel over te zeggen valt en we kunnen hier nu niet in bijzonderheden treden. Het bepaalde deel van het lichaam dat ziek wordt, duidt de aard aan van de innerlijke wanorde die is ontstaan; het geeft de oorsprong van de ziekte aan, het is een teken van haar oorzaak. Het onthult ook de aard van de weerstand die het wezen verhindert in zijn geheel met dezelfde snelheid vooruit te gaan. Het geeft de behandeling en de genezing aan. Als je volledig kon begrijpen waar de schoen wringt, als je kon vinden wat er heeft ontbroken aan je ontvankelijkheid en je dat deel zou kunnen openen voor de kracht en het licht, zou je in één ogenblik de verstoorde harmonie kunnen herstellen en zou de ziekte onmiddellijk verdwijnen.

De oorsprong van een ziekte kan in het mentale liggen; zij kan ook in het vitale of in ieder ander deel van het wezen liggen. Eén en dezelfde ziekte kan aan verschillende oorzaken te wijten zijn; ieder geval kan weer een andere oorzaak van disharmonie hebben. Er kan ook een schijnbare ziekte zijn, zonder dat er een werkelijke ziekte is. In dit laatste geval zul je, als je voldoende bewust bent, zien dat er ergens net even een wrijving is, een stilstand in de beweging en als je dat in orde brengt, zul je onmiddellijk genezen zijn. Dit soort ziekte is niet werkelijk, zelfs wanneer zij fysieke gevolgen lijkt te hebben; zij bestaat voor de helft uit verbeelding en heeft niet dezelfde greep op de materie als een werkelijke ziekte.

Kortom, de bronnen van een ziekte zijn veelvoudig en verborgen; iedere ziekte kan een groot aantal oorzaken hebben, maar zij is altijd de aanwijzing van een zwak punt van het wezen.

Bovendien, of de oorzaak van een ziekte nu materieel of mentaal is, uiterlijk of innerlijk, zij moet, voordat zij het fysieke lichaam kan treffen, een andere laag van het wezen raken, die dat lichaam omgeeft en beschermt. Deze fijnere laag wordt in verschillende leren anders genoemd, zoals bijvoorbeeld: het etherische dubbel of het subtiele omhulsel dat direct op het zenuwstelsel inwerkt. Het is een subtiel lichaam en toch bijna zichtbaar. Het lijkt in zijn dichtheid op de

trillingen die je rond een heel warm voorwerp ziet; het gaat uit van het fysieke lichaam en bedekt het heel dicht. Alle verbindingen met de uiterlijke wereld gaan door dit medium en dit moet eerst worden binnengedrongen en overweldigd voordat het lichaam kan worden getroffen. Als dit omhulsel volstrekt sterk en gaaf is, kun je naar een omgeving gaan waar de ergste ziekten, zelfs pest of cholera heersen en volkomen immuun blijven. Zolang dit omhulsel compleet en heel is en samenhangend opgebouwd, met alle elementen volkomen met elkaar in evenwicht, is het de meest doeltreffende bescherming tegen alle mogelijke ziekteaanvallen.

Dit subtiele lichaam is ten dele gevormd uit een materiële basis, die eerder uit materiële condities dan uit fysieke materie bestaat en ten dele uit de vibraties van onze psychologische toestanden. Dit tweede element is opgebouwd uit vrede, gelijkmoedigheid, vertrouwen, geloof in gezondheid, onverstoorbare rust en een onveranderlijk goed humeur, een stralende tevredenheid, die het zijn kracht en substantie geven. Het is een heel gevoelige bemiddelaar, het reageert gemakkelijk en direct; het is open voor allerlei suggesties en die kunnen zijn toestand in een ogenblik veranderen en bijna herstellen. Zowel kwade als goede suggesties hebben een heel sterke inwerking. Terneergeslagenheid en ontmoediging hebben een heel rampzalige uitwerking; zij doorzeven het bij wijze van spreken, verzwakken zijn materiaal, ontnemen het iedere weerstand en openen er een gemakkelijke doorgang in voor vijandige aanvallen.

De werking van dit medium verklaart ten dele waarom mensen dikwijls een spontane en onberedeneerde aantrekking of weerzin voor elkaar voelen. De eerste zetel van deze reacties bevindt zich in dit beschermende omhulsel. Wij voelen ons gemakkelijk aangetrokken door mensen die dit omhulsel nieuwe kracht geven; we voelen een aversie voor hen die het verstoren of kwaad doen. Alles wat het een gevoel van uitbreiding, van comfort en welbehagen geeft, alles wat het doet reageren met een gevoel van geluk of genoeg, oefent een directe aantrekkingskracht op ons uit; bij iedere tegengestelde uitwerking is de reactie een beschermende antipathie. Wanneer twee mensen elkaar ontmoeten, is deze indruk dikwijls wederzijds. Dat is bepaald niet de enige oorzaak van affiniteit, maar wel de oorzaak die het meeste voorkomt.

Als het hele wezen gelijktijdig vooruit kon gaan in zijn progressieve

transformatie, in overeenstemming met de innerlijke gang van het universum, zouden er geen ziekten zijn, zou er geen dood zijn. Maar dan zou het letterlijk het hele wezen moeten zijn, integraal, vanaf de hoogste niveaus waar het soepeler is en zich voldoende voegt naar de transformerende krachten, tot aan het meest materiële, dat van nature star en stationnair is, en weerspanning tegen iedere snelle verandering van vorm.

Bepaalde gebieden bieden een veel grotere weerstand aan de werking van de yoga-krachten dan andere en de ziekten die hen treffen, zijn veel moeilijker te genezen. Dat zijn de meest materiële en uiterlijke delen van het wezen met de ziekten die hen eigen zijn, zoals huidziekten en kiespijn.

Ik heb uit bepaalde bron eens een geschiedenis gehoord van een yogi die, nadat hij bijna een eeuw aan de oevers van de Narmada had geleefd, nog een heel goede gezondheid genoot en een prachtig lichaam had. Eén van zijn discipelen bood hem op een dag een medicijn aan om een kiespijn te verlichten; terwijl hij weigerde, maakte hij de opmerking dat deze kies hem al meer dan tweehonderd jaar last had bezorgd. Deze yogi had zo'n beheersing over de materiële natuur verkregen dat hij meer dan tweehonderd jaar had geleefd en toch was hij er al die tijd niet in geslaagd een kiespijn te overwinnen.

Sommige ziekten die als heel gevaarlijk worden beschouwd, zijn het gemakkelijkst te genezen; sommige andere die niet erg belangrijk worden gevonden, kunnen koppig weerstand bieden.

Het gevaar bij een ziekte wordt voor negen-tiende veroorzaakt door angst. Angst kan je de symptomen van een ziekte geven; ze kan je zelfs ziek maken, zo sterk kan haar uitwerking zijn. Niet zolang geleden kwam de vrouw van iemand die geregeld de Ashram bezoekt, maar zelf geen yoga doet, te weten dat er in het huis van haar melkboer een geval van cholera was; zij werd bang en begon onmiddellijk de symptomen van de ziekte te vertonen. Ze kon evenwel snel worden genezen omdat deze uiterlijke symptomen niet de gelegenheid kregen zich tot de werkelijke ziekte te ontwikkelen.

Er zijn fysieke bewegingen die het gevolg zijn van de druk van de yoga, die soms een ongegronde angst inboezemen, maar die kwaad kunnen doen als de angst niet wordt verworpen. Er is bijvoorbeeld een bepaalde druk op het hoofd, waarover we al eens eerder hebben gesproken en die velen ondergaan, in het bijzonder in het begin

wanneer iets in hen dat nog gesloten is, zich moet openen. Het is een onaangenaam gevoel dat onbelangrijk is en waar je gemakkelijk overheen kunt komen als je weet dat het de uitwerking is van de druk die de krachten uitoefenen wanneer ze sterk op het lichaam inwerken om snel resultaat te bereiken en de transformatie te bespoedigen. Wanneer je dit rustig opneemt, kan deze uitwerking veranderen in een gevoel dat helemaal niet onaangenaam is. Maar als je bang wordt, kun je er zeker van zijn dat je jezelf een geweldige hoofdpijn bezorgt, die zelfs zover kan gaan dat je koorts krijgt. Het onaangename gevoel is te wijten aan een weerstand in de natuur; als je de weerstand kunt ontspannen, ben je dit onaangename gevoel direct kwijt, maar als je bang bent, verandert dit eenvoudige ongemak in iets dat veel erger is. Wat ook de aard is van de ervaring die je hebt, laat nooit enige angst toe; je moet een onwankelbaar vertrouwen bewaren en voelen dat wat er ook gebeurt, het altijd juist datgene is dat moet gebeuren. Als je de weg eenmaal hebt gekozen, moet je alle gevolgen van je keuze onversaagd aanvaarden. Maar als je kiest en dan terugdeinst en nog eens kiest en je weer terugtrekt, altijd aarzelend, altijd twijfelend, altijd bang, schep je een disharmonie in je wezen die niet alleen je vooruitgang vertraagt, maar de oorzaak kan zijn van allerlei wanorde in het mentale wezen en het vitale wezen en van allerlei narigheden en ongesteldheden in het lichaam.

23 Juni 1929

Kan een yogi een bewustzijnstoestand bereiken waarin hij alles kan weten, alle vragen kan beantwoorden, zelfs die welke betrekking hebben op ingewikkelde wetenschappelijke problemen, zoals bijvoorbeeld de relativiteitstheorie?

Theoretisch en in principe is het voor een yogi niet onmogelijk alles te weten. Natuurlijk hangt dat helemaal van de yogi af.

Maar er is weten en weten. De ware yogi weet niet op de mentale manier. Als hij alles weet, dan komt dat niet omdat hij toegang heeft tot alle mogelijke informatie of omdat hij alle feiten van het universum in zijn hoofd heeft of omdat zijn bewustzijn een soort wonderbaarlijke encyclopedie lijkt. Hij weet door zijn vermogen om dingen, mensen en krachten te bevatten of om zich dynamisch met hen te vereenzelven of hij weet omdat hij in een bewustzijn leeft of in contact is met een bewustzijn dat de waarheid en de kennis bevat.

Want als je in het bewustzijn van de waarheid leeft, zal de kennis die je hebt, de kennis van de waarheid zijn. Dan kun je ook direct weten, omdat je één bent met wat je wilt weten. Als er een probleem aan je wordt voorgelegd, of als je wordt gevraagd wat er in een bepaalde omstandigheid moet worden gedaan, kun je, als je met genoeg aandacht en concentratie kijkt, spontaan de vereiste kennis en het juiste antwoord zien verschijnen.

Je krijgt de kennis niet door het nauwkeurig toepassen van een theorie, of door een mentaal proces van analyseren en deduceren. Het wetenschappelijk denken heeft deze methoden nodig om tot zijn conclusies te komen. Maar het weten van de yogi is direct en onmiddellijk; het is niet deductief. Wanneer een ingenieur de juiste positie van een boog, die moet worden gebouwd, wil vinden, de kromming van zijn profiel en de afmeting van zijn opening, dan doet hij dat door berekeningen waarbij hij zijn gegevens terdege bestudeert en vergelijkt en op grond van zijn gegevens beredeneert en deduceert. Maar een yogi heeft dat allemaal niet nodig; hij kijkt, hij heeft het visioen van de boog, hij ziet dat ze op die manier moet worden gemaakt en op geen andere en deze waarneming is zijn weten.

Hoewel het over het algemeen en in zekere zin waar kan zijn dat een yogi alles weet en alle vragen zou kunnen beantwoorden vanuit het juiste gezichtspunt van zijn visie en bewustzijn, volgt daar toch niet uit dat er geen enkel soort vragen zou zijn waarop hij niet zou willen of kunnen antwoorden. Een yogi die de directe kennis heeft, de kennis van de werkelijke waarheid van de dingen, zou er weinig zin in hebben, of het misschien moeilijk vinden om te antwoorden op vragen die volledig thuis horen op het gebied van de menselijke mentale constructies.

Misschien zou hij geen problemen of moeilijkheden kunnen of willen oplossen die hem zouden worden voorgelegd en die alleen betrekking zouden hebben op de illusie van de dingen en hun verschijning. Zijn kennis functioneert niet in het mentale; als je hem zo'n soort dwaze mentale vraag zou stellen, zou hij waarschijnlijk niet antwoorden. De veel verbreide opvatting dat je hem iedere onwetende vraag kunt stellen alsof hij een super-schoolmeester zou zijn en hem allerlei inlichtingen kunt vragen over het verleden, het heden en de toekomst en dat hij stellig zal antwoorden, is heel dom. Dat is even onzinnig als van een spiritueel mens te verwachten dat hij heldendaden en wonderen zal verrichten die het laag-bij-de-grondse uiterlijke mentale bevredigen en het met open mond van verbazing laten staan.

Bovendien is de term yogi heel vaag en ruim. Er zijn veel soorten yogi's, veel lijnen en klassen van spiritueel en occult onderzoek en verschillende graden van ontwikkeling. Er zijn yogi's wier vermogens niet verder reiken dan het mentale niveau; anderen hebben dat overschreden. Alles hangt af van het terrein dat zij bestrijken en van de aard van hun streven, van de hoogte die ze hebben bereikt en van het bewustzijn waarmee ze in verbinding staan en dat ze zijn ingegaan.

Overschrijden geleerden soms niet het mentale niveau? Men zegt dat Einstein zijn relativiteitstheorie niet heeft ontdekt door een beredeneringsproces, maar door een plotselinge inspiratie. Heeft die inspiratie iets te maken met het supramentale?

Een geleerde die een inspiratie heeft die hem een nieuwe waarheid openbaart, krijgt die uit het intuïtieve mentale. De kennis komt als een

directe waarneming in het hogere mentale niveau, dat zelf wordt verlicht door een licht uit een nog hoger niveau. Maar dat heeft allemaal niets te maken met de werking van het supramentale en dit gebied van het hogere mentale is ver van het supramentale niveau verwijderd.

De mensen geloven te gemakkelijk dat zij zijn opgeklommen tot gebieden die helemaal goddelijk zijn, wanneer ze alleen maar een klein beetje boven het gemiddelde niveau zijn uitgestegen. Er bevinden zich talloze gradaties, veel stadia en veel tussen-niveaus tussen het gewone menselijke mentale en het supramentale. Als een gewoon mens met alleen maar één van deze tussen-niveaus in direct contact zou komen, zou hij al verdoofd en verblind raken; hij zou zich verpletterd voelen onder het gewicht van de onmetelijkheid en zijn evenwicht verliezen; en toch is dat niet het supramentale.

Om terug te komen op wat we zeiden: achter het algemene idee dat een yogi alles kan weten en alle vragen kan beantwoorden, staat het werkelijke feit dat er een niveau in het mentale is waar de herinnering aan alle dingen wordt bewaard en altijd blijft bestaan. In dit domein worden alle mentale bewegingen die tot het leven op aarde behoren, geregistreerd en bewaard. Degenen die in staat zijn naar dit gebied te gaan, kunnen, als zij er de moeite voor nemen, er alles leren en te weten komen wat ze willen. Maar dit gebied moet in geen geval voor één van de niveaus van het supramentale worden gehouden. En toch moet je, wil je alleen maar dit niveau bereiken, het lawaai van het fysiek-mentale of het materieel-mentale doen zwijgen; je moet alle gewaarwordingen opzij zetten en de gewone bewegingen van het denken, wat die ook zijn, doen ophouden; je moet loskomen van het vitale en je bevrijden van de slavernij aan het lichaam. Alleen zo kun je dit gebied binnengaan en er zien. Maar als je voldoende belangstelling hebt om de nodige moeite te doen, kun je naar dat gebied gaan en er lezen wat in de herinnering van de aarde is opgetekend.

Dus, als je heel stil wordt, kun je een bewustzijnsniveau bereiken waar het mogelijk wordt een antwoord op al je vragen te krijgen. En als iemand bewust open is voor de hele supramentale waarheid en steeds met haar in verbinding blijft, kan hij zeker alle vragen beantwoorden die een antwoord van het supramentale licht waard zijn. De vragen moeten voortkomen uit een gevoel voor de waarheid en de werkelijkheid achter de dingen. Veel vragen en problemen die heftig worden

bediscussieerd, zijn niets meer dan een weefsel van mentale abstracties of bewegen zich aan de bedrieglijke oppervlakte van de dingen. Deze pseudoproblemen behoren niet tot de werkelijke kennis; zij zijn een vervorming van de kennis; hun substantie zelf is gemaakt uit onwetendheid.

Zeker, de supramentale kennis kan een antwoord – h  r antwoord – geven op de problemen die door de mentale onwetendheid worden opgeworpen; maar dat antwoord zou waarschijnlijk helemaal niet bevredigend zijn, of zelfs onbegrijpelijk voor hen die de vraag stellen vanuit het mentale niveau. Je moet niet verwachten dat het supramentale op dezelfde manier als het mentale werkt, of dat de kennis die de waarheid eigen is, op   n lijn kan worden gesteld met het half-weten dat de onwetendheid eigen is. Het mentale systeem is   n ding, maar het supramentale is iets anders, iets dat totaal verschillend is en dat niet meer het supramentale zou zijn als het zich zou aanpassen aan de eisen van het mentale systeem. De twee hebben geen enkel punt van overeenstemming en kunnen niet onder   n noemer worden gebracht.

Wanneer het bewustzijn de supramentale vreugde heeft bereikt, heeft het dan nog belangstelling voor dingen van het mentale?

Het supramentale interesseert zich niet op dezelfde manier voor mentale dingen als het menselijk mentale. Het interesseert zich op zijn eigen manier voor alle bewegingen van het universum, maar vanuit een ander gezichtspunt en met een andere visie. De wereld ziet er voor het supramentale heel anders uit dan zijn gewone verschijning. Er is een ommekeer van gezichtspunt. Alles wat van daaruit wordt waargenomen lijkt heel anders dan het voor het mentale lijkt en dikwijls zelfs tegengesteld. De dingen hebben een andere betekenis; hun aspect, hun beweging en hun proces, alles wat met hen te maken heeft, wordt met andere ogen bekeken. Alles wat hier op aarde gebeurt, wordt door het supramentale gevolgd; de bewegingen van het mentale en ook die van het vitale en materiële; het hele spel van het universum heeft zijn grootste belangstelling, maar op een andere manier.

Het is ongeveer hetzelfde verschil als tussen de belangstelling voor een marionettenspel van degene die aan de touwtjes trekt en weet wat de poppen moeten doen, de wil kent die hen doet bewegen en ook

weet dat ze niet anders kunnen doen, en de belangstelling van de toeschouwers die naar de comedie kijken, maar alleen zien wat er van het ene ogenblik op het andere gebeurt, zonder dat ze iets weten. Degene die naar het stuk kijkt en niet in het geheim is ingewijd, interesseert zich veel sterker, veel intenser, veel hartstochtelijker voor wat er gaat gebeuren en volgt met gespannen aandacht de onvoorziene en dramatische gebeurtenissen; de ander, die aan de touwtjes trekt en alles in beweging zet, is zelf onbeweeglijk en rustig. Er is een bepaalde intensiteit van belangstelling die voortkomt uit onwetendheid; zij is nauw verbonden met illusie en verdwijnt wanneer de onwetendheid wordt opgeheven. De belangstelling die de mensen in de dingen hebben is gebaseerd op de illusie; als die werd opgeheven, zou het spel hen helemaal niet meer interesseren; zij zouden het saai en vervelend vinden. Daarom hebben deze onwetendheid en die hele illusie zo lang geduurd; het komt omdat de mensen ervan houden, omdat zij zich eraan en aan de bijzondere aantrekkingskracht die zij voor hen hebben, vastklampen.

Wat moet je doen wanneer je je lichamelijke conditie wilt veranderen, een genezing verkrijgen of een fysiek gebrek verbeteren? Moet je je concentreren op het doel dat je wilt verwerkelijken en je wilskracht uitoefenen, of moet je alleen maar leven in het vertrouwen dat het zal worden gedaan, of moet je je volledig toevertrouwen aan de goddelijke macht, opdat die het gewenste resultaat op zijn tijd en op zijn manier teweeg zal brengen?

Dit zijn even zoveel manieren om hetzelfde te doen en elke manier kan onder verschillende omstandigheden doeltreffend zijn. De methode waarmee je het meeste succes zult hebben, hangt af van het bewustzijn dat je hebt ontwikkeld en van het karakter van de krachten die je in het spel kunt brengen. Je kunt leven in het bewustzijn van een radicale genezing en dan zal de kracht van je innerlijke formatie langzaam de uiterlijke verandering brengen. Of, als je de kracht die in staat is om het vereiste tot stand te brengen, kent en ziet en als je weet hoe je haar moet hanteren, kun je haar roepen en haar concentreren op de plaatsen waar haar werking nodig is en dan zal zij zelf de verandering brengen. Ofwel kun je je moeilijkheden voorleggen aan

het Goddelijke en vragen je te genezen, waarbij je je hele vertrouwen in het goddelijke vermogen stelt.

Maar je moet, wat je ook doet, welk proces je ook wilt volgen, en zelfs als je een grote bekwaamheid en een werkelijk vermogen hebt verworven, het resultaat aan het Goddelijke overlaten. Je kunt altijd proberen, maar het is aan het Goddelijke je al of niet de vruchten van je inspanning te geven. Daar houdt je persoonlijke vermogen op; als het resultaat komt, dan is het veroorzaakt door de macht van het Goddelijke en niet door de jouwe.

Je vraagt je af of je het Goddelijke om zulke dingen mag vragen. Wanneer je je tot het Goddelijke wendt om een fysieke onvolkomenheid te genezen, dan steekt daar net zo min kwaad in als wanneer je bidt om de genezing van een moreel gebrek. In elk geval, wat je ook vraagt en wat ook je inspanning moge zijn, je moet voelen dat, ook al probeer je het zo goed mogelijk en bedien je je van alle kennis of alle vermogen waarover je beschikt, het resultaat helemaal afhankelijk is van de goddelijke genade. Als je deze yoga eenmaal bent begonnen, moet je alles wat je doet in een geest van overgave doen. Dit moet je houding zijn: "Ik streef ernaar, ik probeer mijn gebreken te genezen, ik doe mijn best; maar wat het resultaat betreft, geef ik me helemaal in handen van het Goddelijke."

Helpt het wanneer je zegt: "Ik ben zeker van het resultaat, ik weet dat het Goddelijke me zal geven wat ik nodig heb?"

Je kunt het zo opvatten. De intensiteit zelf van je geloof zou kunnen betekenen dat het Goddelijke al heeft besloten te doen wat je vraagt. Een onwankelbaar geloof is het teken van de aanwezigheid van de goddelijke wil, een bewijs van wat zal zijn.

Welke krachten zijn aan het werk wanneer je in stille meditatie bent?

Dat hangt af van degene die mediteert.

Maar moet je je niet helemaal leeg maken in een stille meditatie? Hoe kan het dan afhangen van degene die mediteert?

Maar als je je leeg maakt, verandert dat niets aan de aard van je aspiratie of aan het terrein dat zij bestrijkt. Bij sommige mensen beweegt de aspiratie zich op het mentale niveau of op het vitale; anderen hebben een spirituele aspiratie. Het hangt van de kwaliteit van de aspiratie af welke kracht haar beantwoordt en wat voor werk zij komt doen. Wanneer je je leeg maakt tijdens je meditatie, dan scheidt dat een innerlijke stilte; dat betekent niet dat je niets meer bent of dat je een ongevoelige, dode massa bent geworden. Wanneer je je leeg maakt, dan is dat een uitnodiging aan datgene wat het komt vullen. Het betekent dat je een ontspanning toelaat in het aandringen van het bewustzijn op realisatie. De aard van het bewustzijn en de mate waarin je gewend bent aandrang uit te oefenen, bepalen niet alleen welke krachten je in het spel brengt, maar ook de manier waarop zij zullen werken; of zij zullen helpen en vervulling zullen brengen, ofwel zullen falen, of zelfs of zij zullen hinderen en schadelijk zullen zijn.

Er zijn veel toestanden waarin je kunt mediteren en elk heeft zijn uitwerking op de krachten die neerdalen en je doordringen, en op hun werking. Als je alleen mediteert, is het je eigen innerlijke en uiterlijke toestand die telt. Als je in een groep mediteert, is de algemene toestand het belangrijkste. Maar in beide gevallen zullen de toestanden altijd veranderlijk zijn en zullen de krachten die antwoorden geen twee keer dezelfde zijn.

Een goede, tot eenheid gebrachte concentratie, kan een opmerkelijke kracht hebben. Er is een oude traditie die zegt dat als twaalf oprechte mensen hun wil en aspiratie verenigen om het Goddelijke op te roepen, het Goddelijke verplicht zal zijn zich te manifesteren. Maar de wil moet één en gelijk zijn, het streven helemaal oprecht. Want degenen die de ervaring proberen, kunnen verenigd zijn in een soort inertie, of zelfs in een op een dwaling berustend en ontaard verlangen en dan is het resultaat rampzalig.

De eerste en meest gebiedende noodzaak bij het mediteren is een volmaakte en absolute oprechtheid in het hele bewustzijn. Het is onontbeerlijk jezelf niet te bedriegen en anderen niet te bedriegen of door anderen te worden bedrogen. We hebben al gezegd hoe futiel en nutteloos het zou zijn het Goddelijke te willen bedriegen. De mensen verlangen dikwijls bepaalde dingen, zij hebben een mentale voorkeur of een vitale begeerte; zij willen dat de ervaring zich op een bepaalde manier voltrekt, of dat zij een bepaalde wending zal nemen die hun

denkbeelden, hun verlangens of hun voorkeuren bevredigt; zij blijven niet onpartijdig als een onbeschreven blad, klaar om het verschijnsel eenvoudig en getrouw te registreren. Als wat er gebeurt hen dan niet bevalt, kunnen ze zichzelf gemakkelijk bedriegen; ze zien iets, maar vervormen het net een beetje en maken er iets anders van; zij verdraaien de betekenis van iets dat eenvoudig en oprecht kan zijn om het te verheerlijken tot een buitengewone ervaring.

Wanneer je gaat mediteren, moet je net zo onbevangen en eenvoudig zijn als een kind, niet tussenbeide komen met je uiterlijke mentale, niets verwachten, nergens op aandringen. Wanneer je deze toestand hebt bereikt, hangt alles verder af van de aspiratie in het diepst van je wezen. Als je heel diep van binnen uit om vrede vraagt, zal zij komen; als het kracht, vermogen, kennis is, dan zullen die ook komen. Maar alles zal komen in de mate waarin je het kunt ontvangen. En als je het Goddelijke roept – aangenomen dat het Goddelijke je hoort, dat wil zeggen dat je roepen zuiver en sterk genoeg is om hem te bereiken – zul je zijn antwoord ontvangen.

30 Juni 1929

Wat veroorzaakt de instinctieve weerzin tegen bepaalde dieren, zoals slangen en scorpioenen?

Het is geen onvermijdelijke noodzakelijkheid deze of iedere andere weerzin te voelen. Geen enkel soort weerzin hebben, is één van de fundamentele veroveringen van de yoga.

De afkeer waarover je spreekt, wordt veroorzaakt door angst; als er geen angst zou zijn, zou ze niet bestaan. Deze angst is niet gebaseerd op de rede, zij is instinctief; zij is niet individueel, maar eigen aan het menselijk ras; het is een algemene suggestie in het bewustzijn van de hele mensheid. Wanneer je een menselijk lichaam aanneemt, aanvaard je tegelijkertijd een massa suggesties, denkbeelden, gevoelens, associaties, allerlei gevoelens van aantrekking en afkeer, alle angsten die tot de mensheid behoren.

Maar vanuit een ander gezichtspunt is er iets heel persoonlijks in de aard van een aantrekking of afkeer, want deze bewegingen zijn niet voor iedereen gelijk en hangen voornamelijk af van de kwaliteit van de vibraties van ieder's vitale wezen. Sommige mensen voelen niet alleen helemaal geen afkeer voor slangen, maar zelfs sympathie, een voorkeur, ze hebben een vitale affiniteit met hen.

De wereld is vol dingen die noch prettig, noch mooi zijn, maar dat is geen reden om in een voortdurende afkeer voor deze dingen te leven. Alle gevoelens van terugdeinzen, van afkeer en angst die het menselijke mentale verstoren en verzwakken, kunnen worden bedwongen. Een yogi moet deze reacties te boven komen, want vanaf je eerste schreden in de yoga is het noodzakelijk een volkomen sereniteit te bewaren in tegenwoordigheid van alle wezens, alle dingen, alle gebeurtenissen. Je moet altijd kalm, onaangedaan en onwankelbaar blijven; daarin ligt de kracht van de yogi. Zelfs de gevaarlijkste verscheurende dieren kunnen hem geen enkel kwaad doen als hij in hun aanwezigheid een volledige vrede en rust bewaart.

Afkeer is een beweging van onwetendheid. Het is een instinctief gebaar van verdediging. Toch is hetgene dat je het beste tegen gevaar beschermt, niet een onberedeneerd terugdeinzen, maar kennis, kennis omtrent de aard van het gevaar en een bewust gebruik van de

maatregelen die het op een afstand zullen houden of het teniet zullen doen. De onwetendheid die de oorsprong van deze onberedeneerde bewegingen is, maakt de algemene toestand van de mensheid uit; maar zij kan worden overwonnen, want we zijn niet noodzakelijkerwijze gebonden aan de grove menselijke natuur die ons omringt en het uitgangspunt van het uiterlijke wezen vormt.

De onwetendheid wordt opgeheven door een toenemen van het bewustzijn; wat je nodig hebt, is bewustzijn, steeds meer bewustzijn, een zuiver, eenvoudig en stralend bewustzijn. In het licht van een dergelijk volmaakt bewustzijn verschijnen de dingen zoals ze zijn en niet zoals ze willen schijnen. Het is als een scherm waarop alle dingen getrouw worden geprojecteerd naarmate ze gebeuren. Je ziet er duidelijk wat licht en wat donker is, wat oprecht is en wat verdraaid. Wanneer je beschouwt, wanneer je alleen maar toeschouwer bent, wordt je bewustzijn als een scherm of een spiegel; wanneer je actief bent, lijkt het een zoeklicht. Wanneer je iets, ongeacht wat, ongeacht waar, in het volle licht wilt zien en volledig wilt onderzoeken, hoef je het alleen maar in de gekozen richting te draaien.

De manier om dit volmaakte bewustzijn te verkrijgen, is je bewustzijn zoals het nu is, ruim te laten worden, het zijn sleur en grenzen te laten doorbreken, het op te voeden, het open te stellen voor het goddelijke licht, zodat dit er volledig en vrij kan werken. Maar het licht kan zijn werk alleen maar volledig en ongehinderd volbrengen, wanneer je je hebt ontdaan van iedere begeerte en angst, wanneer je in het mentale geen enkel vooroordeel meer hebt, in het vitale geen voorkeuren en in het fysieke geen gevoelens van vrees en aantrekking, die je kunnen verduisteren en belemmeren.

Afkeer is een beweging van zwakheid. Het komt omdat je een onaangenaam of pijnlijk contact hebt ondervonden en je deinst terug voor wat je pijn heeft gedaan. De atmosfeer van een wezen, of van een mens of een dier, of zijn uitstraling kan schadelijk voor je zijn (hoewel dat niet voor iedereen gelijk hoeft te zijn) en zodra je ermee in aanraking komt, deinst je ervoor terug om het te ontwijken. Maar als je sterk genoeg zou zijn, zou je het gevaar op een afstand kunnen houden en kunnen verhinderen dat het je bereikt en kwaad doet. Want je zou onmiddellijk zien en weten dat er iets kwaads is en een verdediging om je heen opbouwen; en zelfs als het dichterbij zou komen, zou het je

niet kunnen raken; je zou ongedeerd en onwankelbaar blijven in zijn aanwezigheid.

Als het Goddelijke, dat louter liefde is, de bron van de schepping is, waar komt dan al het kwaad vandaan dat zo overvloedig op aarde aanwezig is?

Alles komt van het Goddelijke; maar de Allerhoogste heeft de wereld niet direct uit zichzelf doen uitgaan; er is een bewuste macht van hem uitgegaan, die zich via een neerdalende reeks gradaties heeft verspreid, waarbij zij door veel tussenpersonen is heen gegaan. Veel scheppers, of liever formateurs, vormgevers, hebben aan de schepping van de wereld deelgenomen. Zij zijn bemiddelende tussenpersonen en ik noem ze liever formateurs dan scheppers, want ze hebben de materie alleen maar haar vorm gegeven, haar karakter, haar aard. Zij waren talrijk; sommigen hebben harmonische en weldadige dingen gevormd, anderen slechte en boosaardige. Sommigen zijn ook eerder vervormers geweest dan bouwers want zij zijn tussenbeide gekomen in wat door anderen goed was begonnen en hebben het bedorven.

Is de plaats van onze materiële wereld niet heel laag op de ladder van de werelden die de schepping vormen?

Onze wereld is de meest materiële, maar dat is geen reden waarom ze 'heel laag' zou zijn. Als zij laag is, dan komt dat omdat zij duister en onwetend is, niet omdat ze materieel is. Het is verkeerd om van het woord 'materieel' een synoniem van duisternis en onwetendheid te maken. Bovendien is de materiële wereld niet de enige wereld waarin we leven; zij is eerder één van de talrijke werelden waarin we gelijktijdig bestaan en op een bepaalde manier de belangrijkste. Zij is het terrein waar de werelden zich concentreren en concreet worden; zij is de plaats waar alle werelden zich moeten manifesteren. Het is waar dat zij op het ogenblik onharmonisch en duister is; maar dat is alleen maar een ongeluk, een verkeerd begin. Eens zal zij mooi en ritmisch worden en vol licht; want dat is de vervulling waarvoor zij is gemaakt.

28 Juli 1929

Is het mogelijk dat een yogi een kunstenaar wordt en kan een kunstenaar een yogi zijn? Wat is de relatie tussen kunst en yoga?

De twee zijn niet zo met elkaar in strijd als je schijnt te denken. Niets verhindert een yogi om een kunstenaar te zijn of een kunstenaar om een yogi te worden. Maar wanneer je yoga doet, voltrekt zich een grote verandering in de waarde van de dingen, in kunst net zo goed als in al het overige. Je bekijkt de kunst vanuit een heel ander gezichtspunt, zij is niet meer het hoogste, alles omvattende wat zij voor de kunstenaar is. De kunst is geen doel meer op zichzelf; zij wordt een middel, geen doel. De kunstenaar zelf gelooft niet meer dat de hele wereld draait om wat hij doet of dat zijn werk het belangrijkste is dat ooit heeft bestaan. Zijn persoonlijkheid, die over het algemeen alle aandacht in beslag neemt, telt niet meer, hij is een tussenpersoon, een kanaal. Zijn kunst is een middel om zijn relatie met het Goddelijke uit te drukken; hij gebruikt haar daarvoor, zoals hij elk ander vermogen van zijn natuur had kunnen gebruiken.

Maar wanneer een kunstenaar yoga is gaan doen, heeft hij dan nog de drang tot scheppen?

Waarom zou hij die drang niet hebben? Hij kan zijn relatie met het Goddelijke uitdrukken door middel van zijn kunst, precies zoals hij dit door ieder ander middel zou kunnen doen. Als je wilt dat je kunst de hoogste en meest waarachtige kunst is, moet zij een goddelijke wereld uitdrukken, die zij in de materiële wereld laat neerdalen. Alle ware kunstenaars hebben een dergelijk gevoel: de indruk dat zij bemiddelaars zijn tussen een hogere wereld en het fysieke bestaan.

Als je het in dit licht bekijkt, verschilt kunst niet zoveel van yoga. Het spreekt vanzelf dat de kunstenaar meestal alleen maar een ondefinieerbare gewaarwording heeft, hij heeft niet de kennis. Toch heb ik kunstenaars gekend die dat wel hadden; zij werkten bewust aan hun kunst, ze wisten wat ze deden. In wat zij maakten, schoven zij hun persoonlijkheid niet als de voornaamste factor op de voorgrond; zij

beschouwden hun werk als een offer aan het Goddelijke; zij probeerden er hun relaties met het Goddelijke in uit te drukken.

Dat was de erkende functie van de kunst in de Middeleeuwen. De 'primitieve' schilders, de bouwers van de kathedralen in het middeleeuwse Europa hadden geen andere opvatting van kunst. In India is dit de bron van haar hele bouwkunst, beeldhouwkunst en schilderkunst; zij werden door dit ideaal geïnspireerd. De liederen van Mirabai en de muziek van Tyâgarâdj, de poëtische literatuur van de geïnspireerden, de heiligen en *rishi's*⁷ behoren tot de grootste kunst die de wereld bezit.

Maar wanneer een kunstenaar yoga doet, wordt zijn werk dan beter?

In de discipline die een kunstenaar moet volgen, staat hetzelfde principe centraal als in de yoga-discipline. Beide hebben een steeds grotere bewustwording tot doel; in beide moet je leren iets te zien en te voelen dat voorbij het gewone zien en voelen ligt; je moet leren je in jezelf terug te trekken om van daar diepere dingen te laten opkomen. Om het bewustzijn van hun ogen te doen toenemen, moeten schilders een discipline volgen die bijna een yoga is. Werkelijke kunstenaars proberen verder te zien dan de schijn, zodat ze hun kunst kunnen gebruiken om een innerlijke wereld uit te drukken; en door deze concentratie ontwikkelen ze een bewustzijn dat lijkt op het bewustzijn dat de yoga je geeft. Waarom zou het yogische bewustzijn dan geen hulp zijn voor artistiek scheppen?

Ik heb mensen gekend die weinig training en vaardigheid hadden en toch door yoga een opmerkelijk vermogen tot schrijven en schilderen kregen. Ik kan je twee voorbeelden geven. Het ene is dat van een jonge vrouw die geen enkele opleiding had; zij was danseres van beroep en danste redelijk goed. Nadat ze met yoga was begonnen, danste ze alleen nog voor haar vrienden; en haar dans bereikte een diepte aan expressie en schoonheid die zij nooit eerder had gehad. Bovendien ging deze jonge vrouw, ondanks haar gebrek aan opleiding, uitstekend schrijven; zij had visioenen en beschreef die in een heel mooie taal. Maar haar yoga had hoogte- en dieptepunten die op een treffende manier in haar werden weergegeven; wanneer ze in

7. *rishi*: wijze, ziener, zij die de ware wet der dingen schouwden.

goede conditie was, schreef ze heel interessante dingen; maar wanneer ze terugviel in haar gewone bewustzijn, werd haar mentale, dat aan zijn eigen middelen werd overgelaten, weer saai en dom, zonder enige scheppende kracht.

Het tweede geval is dat van een jongeman die kunst gestudeerd had, maar heel oppervlakkig. Als zoon van een diplomaat was hij voorbereid op een diplomatieke loopbaan; hij leefde in luxe en zijn studie was niet erg grondig. Maar zodra hij yoga ging doen, begon hij geïnspireerde tekeningen te maken die een symbolisch karakter hadden en een innerlijk weten overbrachten. Tenslotte werd hij een groot kunstenaar.

Waarom gedragen kunstenaars zich over het algemeen lichtzinning en zijn ze luchthartig van aard?

Wanneer ze zo zijn, dan komt dat omdat ze bijna voortdurend in het vitale bewustzijn leven. Hun vitale wezen is uiterst gevoelig en gemakkelijk door de krachten uit dit niveau te beïnvloeden; het ontvangt er allerlei indrukken en opwellingen uit, waarover ze geen enkele beheersing hebben. Ze zijn ook dikwijls heel vrijzinnig en geloven niet in de bekrompen sociale gebruiken en moraal die het leven van de gewone mensen beheersen. Zij voelen zich niet gebonden aan de gangbare gedragsregels en hebben nog niet in zichzelf de hogere wet gevonden die ze moet vervangen. Omdat ze niets hebben om de bewegingen van de begeerten in hen in bedwang te houden, leiden ze dikwijls een vrij en losbandig leven.

Maar zo is het niet altijd. Ik heb tien jaar onder kunstenaars geleefd en ik heb er een heleboel ontmoet die door en door burgerlijk waren; zij waren getrouwd en gevestigd, goede vaders, goede echtgenoten en ze leefden volgens de meest nauwgezette morele denkbeelden over wat je wel en niet kunt doen.

In een bepaald geval kan de yoga de creatieve impuls van een kunstenaar doen ophouden. Als de oorsprong van zijn kunst in de vitale wereld ligt, zal hij zijn inspiratie verliezen zodra hij een yogi wordt, of liever, zal de bron van waaruit hij zijn inspiratie ontving, hem niet meer inspireren; want de vitale wereld zal dan voor hem in haar ware licht verschijnen, hij zal zien wat ze werkelijk waard is en deze waarde is heel betrekkelijk. De meesten van degenen die zich

kunstenaar noemen, ontlene hun inspiratie aan de vitale wereld; en deze inspiratie brengt niets dat verheven of groot is.

Maar als daarentegen een werkelijke kunstenaar, iemand die zijn inspiratie in een hogere wereld zoekt, zich tot de yoga wendt, zal hij bemerken dat zijn inspiratie directer en machtiger wordt en zijn expressie helderder en dieper. Bij degenen die werkelijk iets waard zijn, zal het vermogen van de yoga hun waarde doen toenemen; maar bij degenen wier kunst alleen valse schijn is, zal zelfs deze schijn verdwijnen, of in elk geval alle aantrekkingskracht voor hen verliezen.

De eerste en eenvoudige waarheid waardoor iedereen die oprecht is in de yoga, wordt getroffen, is de betrekkelijkheid van wat hij doet, vergeleken met de universele manifestatie, terwijl een kunstenaar over het algemeen ijdel is en zichzelf als een hoogst belangrijke persoonlijkheid beschouwt, een soort halfgod onder de mensen. Veel kunstenaars zeggen dat ze niets zouden kunnen doen als ze niet zouden geloven dat het geweldig belangrijk is wat ze doen. En toch heb ik er gekend wier inspiratie uit een hogere wereld kwam en die toch niet dachten dat ze zulke geweldig belangrijke dingen deden. Deze laatste houding benadert de werkelijke artistieke geest veel dichter. Als een mens er werkelijk toe wordt gebracht zich uit te drukken door middel van een kunst, dan heeft het Goddelijke dit middel gekozen om zich door hem te manifesteren en in dat geval zal de yoga zijn kunst verbeteren en hem niets doen verliezen.

Maar dat is de hele vraag: heeft het Goddelijke besloten dat hij een kunstenaar zal zijn of heeft hij dat zelf gedaan?

Maar als iemand yoga doet, kan hij dan opklimmen tot zulke hoogten als die van een Shakespeare en Shelley? Daarvan is geen enkel voorbeeld.

Waarom niet? De Mahâbhârata en de Râmâyana zijn zeker niet minder dan de scheppingen van Shakespeare of iedere andere dichter. Er wordt gezegd dat ze het werk zijn van mensen die *rishi's* waren en zich aan een yogische *tapasya*⁸ hadden onderworpen. De Gita, die net als de Upanishaden, tot de grootste literaire en spirituele werken

8. *tapasya*: sterke concentratie van de wil en energie in een spirituele discipline om het mentale, vitale en fysieke wezen te veranderen of er een hoger bewustzijn in te laten neerdalen.

behoort, werd niet geschreven door iemand die geen enkele yoga-ervaring had! En waarin zijn de beroemde gedichten die in India of Perzië of elders zijn geschreven door mystici en soefies, mensen die vermaard waren om hun heiligheid en devotie, minder goed dan je Milton en Shelley?

En dan, ken je alle yogi's en al hun werken? Kun je zeggen wie van de dichters en scheppende kunstenaars wel of niet een bewust contact met het Goddelijke had? Er zijn mensen die officieel geen yogi's zijn; zij zijn geen goeroe's en hebben geen leerlingen, de wereld weet niet wat ze doen; ze jagen geen roem na en trekken niet de aandacht van de mensen; maar zij hebben een heel hoog bewustzijn en staan in verbinding met een goddelijke macht en wanneer zij scheppen, komt hun schepping daar vandaan. De beste schilderingen in India en veel van haar beste beeldhouwwerk en architectuur, werden door boeddhistische monniken gemaakt die hun leven doorbrachten in contemplatie en spirituele oefeningen; hun werk was hoogst artistiek, maar zij bekommerden zich er niet om hun naam te bewaren voor het nageslacht.

De voornaamste reden waarom yogi's over het algemeen niet bekend zijn door hun kunst, is dat zij hun artistieke expressie niet als het belangrijkste in hun leven beschouwen en er niet zoveel tijd en energie aan wijden als een gewone kunstenaar. Bovendien bereikt wat ze doen het publiek niet altijd. Hoevelen zijn er niet die grote dingen hebben gedaan en ze niet openbaar hebben gemaakt!

Zijn er yogi's die mooiere drama's hebben geschreven dan Shakespeare?

Het toneel is zeker niet de meest verheven kunst! Een schrijver heeft me eens gezegd dat het toneel de grootste kunst is en dat kunst groter is dan het leven. Dat is een mening, maar zij valt te betwisten....

De fout van de meeste kunstenaars is te geloven dat kunstwerken scheppen een doel op zichzelf is en op zichzelf staat, onafhankelijk van de rest van de wereld. Kunst, zoals deze kunstenaars haar begrijpen, is een soort uitwas op het uitgebreide terrein van het leven, iets dat uiterlijk en toevallig is en niet nauw met het leven is verbonden; diepe en duurzame werkelijkheden worden door haar niet bereikt of aangeraakt; zij vormt geen wezenlijk en onscheidbaar deel van het bestaan.

Ware kunst is bedoeld om schoonheid uit te drukken, maar in nauwe verbinding met de universele beweging. De grootste naties en de volkeren met de hoogste cultuur hebben kunst altijd als deel van het leven beschouwd en haar altijd in dienst van het leven gesteld. Zo was de kunst in Japan in haar beste momenten en zo was het overal, in alle beste momenten van de geschiedenis van de kunst. Maar het merendeel van de kunstenaars leeft als parasieten aan de zelfkant van het leven; zij schijnen niet te weten dat kunst de uitdrukking van het Goddelijke moet zijn in het leven en door het leven. In elk ding, overal, in alle relaties, moet de waarheid in haar talloze bewegingen worden gemanifesteerd en elke beweging van het leven moet een uitdrukking van schoonheid en harmonie zijn. Bekwaamheid is geen kunst, talent is geen kunst. Kunst is een levende harmonie en schoonheid die in alle bewegingen van het leven moet worden geopenbaard. Deze manifestatie van ware kunst maakt deel uit van de goddelijke realisatie; misschien is zij zelfs het grootste deel.

Want vanuit het supramentale gezien zijn schoonheid en harmonie even belangrijk als iedere andere uitdrukking van het Goddelijke. Maar zij moeten niet geïsoleerd zijn, naast alle andere relaties, los van de totaliteit; zij moeten zich verenigen met de expressie van het leven in zijn geheel.

De mensen hebben de gewoonte uit te roepen: 'O, dat is een kunstenaar!' Alsof een kunstenaar geen gewoon mens is als alle anderen, maar een buitengewoon wezen dat tot een klasse apart behoort en alsof zijn kunst ook iets buitengewoons en bijzonders zou zijn dat je niet met de andere dingen van het leven moet verwarren. De spreuk: "Kunst ter wille van de kunst", probeert door haar nadruk deze verkeerde waardering voor een waarheid te laten doorgaan. Dat is net zo verkeerd als zo maar midden in een salon een schilderij op te hangen dat niets met de meubelen en de omringende muren heeft te maken, maar er alleen is opgehangen omdat het een "kunstvoorwerp" is.

Werkelijke kunst is een geheel en een ensemble; zij is één en vormt één geheel met het leven. Je kunt iets van deze innige en harmonische verbondenheid constateren in het oude Griekenland en het oude Egypte; want daar hadden schilderijen, standbeelden en kunstvoorwerpen hun plaats en hun reden van bestaan in het bouwplan van een openbaar gebouw; ieder onderdeel was een deel van het geheel en

droeg bij tot de harmonie van het geheel. In Japan is het net zo; zo was het althans nog voor kort, vóór de invasie van utilitair en praktisch modernisme. Een zuiver Japans huis is een wondermooi artistiek geheel; ieder ding is er precies op zijn plaats; er is niets teveel, maar ook niets te weinig. Alles hoort zo bij elkaar dat je de indruk hebt dat ieder ding precies is wat het moest zijn; en het huis zelf is prachtig aangepast aan de omringende natuur. Ook in India waren de schilderkunst, de beeldhouwkunst en de bouwkunst verenigd in één integrale schoonheid, in één enkele gecoördineerde beweging van aanbidding van het Goddelijke.

Er is in dit opzicht sinds kort een groot verval in de wereld opgetreden. Sedert het tijdperk van koningin Victoria en in Frankrijk sedert het Tweede Keizerrijk is de artistieke smaak aanzienlijk achteruit gegaan. Het werd een gewoonte in de kamers schilderijen op te hangen die in verband met de dingen in de omgeving geen enkele zin hadden; ongeacht welk schilderij of kunstvoorwerp kon waar dan ook worden opgehangen of neergezet, zonder dat het veel verschil maakte. De kunst had als enige beweegreden het te koop lopen met talent, bekwaamheid en handigheid; zij was heel ver van haar ware doel afgedwaald, zij was de noodzaak vergeten om een integrale en georganiseerde uitdrukking van schoonheid en harmonie in het huis van de mens te zijn.

Maar sinds kort is men tegen deze verburgerlijking van de smaak in opstand gekomen. De reactie was zo hevig dat het een volledige afdwaling leek en je kon denken dat de kunst ten onder ging in het belachelijke. Maar langzaam is er iets uit deze chaos naar boven gekomen, iets dat redelijker, logischer, samenhangender is, iets dat je weer de naam kunst kunt geven, een verjongde kunst en misschien – laten we het hopen – hersteld.

De waarheid die aan kunst ten grondslag ligt, is niets minder dan het aspect van schoonheid in de goddelijke manifestatie. Misschien zul je, vanuit dit gezichtspunt bekeken, heel weinig ware kunstenaars kunnen vinden; maar toch zijn ze er en die kunnen heel goed yogi worden genoemd. Want net als een yogi gaat een kunstenaar die deze naam waardig is, in diepe contemplatie om zijn inspiratie af te wachten en te ontvangen. Om iets werkelijk moois te scheppen moet hij het eerst innerlijk zien, diep in zijn bewustzijn het geheel samenstellen. Pas nadat hij het zo in zichzelf heeft gevonden, gezien en beheerst, kan hij

het uitvoeren; zijn schepping is het objectief ontluiken van zijn innerlijke scheppende visie.

Dat is ook een soort yoga-discipline; want zo treedt de kunstenaar in nauwe verbinding met de innerlijke werelden. Een man als Leonardo da Vinci was niets anders dan een yogi. En hij was, zo niet de grootste, op z'n minst één van de grootste schilders, hoewel hij het niet bij schilderen alleen liet.

Zo is ook de muziek in wezen een spirituele kunst; zij is altijd verbonden geweest met het godsdienstige gevoel en het innerlijke leven. Maar ook zij werd van haar werkelijke betekenis afgebracht; zij is onafhankelijk geworden, zichzelf genoeg, een uitwas in de kunst, zoals operamuziek bijvoorbeeld. Het grootste deel van wat er aan muziek wordt gecomponeerd, is van dit soort en op z'n best alleen technisch interessant.

Ik wil niet zeggen dat zelfs operamuziek niet als uitdrukkingmiddel van een hogere kunst zou kunnen dienen; want wat de vorm ook moge zijn, zij kan voor een verheven doel worden gebruikt. Alles hangt van de zaak zelf af, wat zich er achter bevindt en hoe het wordt gebruikt; er is niets dat niet in dienst van de goddelijke doeleinden kan worden gesteld. Net zo goed als wat dan ook het kan doen voorkomen dat het van het Goddelijke komt, terwijl het alleen maar tot het soort 'uitwassen' behoort.

Onder de grote moderne musici zijn er enkelen wier bewustzijn in aanraking kwam met het hogere bewustzijn wanneer zij componeerden. César Franck was een geïnspireerde wanneer hij orgel speelde; iets in hem opende zich voor het psychische leven; hij was zich daarvan bewust en wist het in aanzienlijke mate uit te drukken. Beethoven had, toen hij de Negende Symphonie componeerde, het visioen van een opening naar de hogere wereld en haar neerdalen in het aardse niveau. Wagner had duidelijke en machtige ingevingen uit de occulte werelden; hij had een instinct en gevoel voor het occultisme en kreeg daardoor zijn grootste inspiraties. Maar hij werkte voornamelijk op het vitale niveau en bovendien kwam zijn mentale er steeds tussen en maakte de inspiratie werktuiglijk. Zijn werk is voor het grootste gedeelte heel gemengd, te dikwijls duister en zwaar, hoewel machtig. Maar telkens wanneer hij boven het vitale en mentale niveau kon uitstijgen en een hogere wereld bereiken, waren de flitsen die hij daaruit kreeg van een buitengewone schoonheid, zoals in *Parcifal* en in

sommige gedeelten uit Tristan en Isolde, vooral in het eind van het laatste bedrijf.

Kijk ook eens naar wat de moderne tijd van de dans heeft gemaakt; vergelijk dat eens met wat de dans in de oudheid was. Er was een tijd waarin de dans één van de meest verheven uitdrukkingen van het innerlijke leven was; zij was verbonden met de godsdienst en nam een belangrijke plaats in bij de heilige ceremoniën, het vieren van feesten en de aanbidding van het Goddelijke. In sommige landen bereikte zij een heel hoge graad van schoonheid en een buitengewone volmaakt-heid. In Japan is het traditie dat de dans deel uitmaakt van het godsdienstige leven; en omdat de Japanners van nature een juist gevoel voor schoonheid en kunst hebben, lieten ze niet toe dat de dans ontaardde en haar betekenis en oorspronkelijke doel verloor. India heeft ook religieuze dansen gekend en ontwikkeld.

Het is waar dat er in onze tijd wordt geprobeerd om de oude dansen, Griekse en andere, te doen herleven; maar er ontbreekt ieder religieus gevoel aan; ze lijken meer op ritmische gymnastiek dan op dansen.

De Russische dansen zijn tegenwoordig beroemd; maar zij drukken de vitale wereld uit en dat zelfs onder één van haar meest verschrikkelijke aspecten. Zoals alles wat ons uit dit gebied bereikt, kunnen deze dansen heel aantrekkelijk of heel weezinwekkend zijn, maar zij bestaan altijd alleen ter wille van zichzelf en niet voor de manifestatie van een hoger leven. Zelfs de mystiek van de Russen is van een vitale orde. Als virtuosos van de dans zijn ze wonderbaarlijk; maar techniek is niets dan een instrument. Als je instrument goed is, des te beter; maar als het niet is overgegeven aan het Goddelijke, heeft het, hoe opmerkelijk het ook moge zijn, niets hogers en kan het niet voor de goddelijke doeleinden worden gebruikt. Zoals ik al heb gezegd, is de moeilijkheid dat het merendeel van degenen die kunstenaar worden, meent dat zij op eigen wieken kunnen drijven en zich niet tot het Goddelijke hoeven te wenden. Dat is heel jammer, want in de goddelijke manifestatie is talent een even nuttig element als ieder ander. Talent is één van de bouwstenen van het Goddelijke; alleen, het moet weten hoe het zich ondergeschikt moet maken aan wat groter is.

Heel ver boven het mentale bevindt zich een domein dat we de wereld van de harmonie kunnen noemen. Als je erin zou slagen dat te bereiken, zou je er de wortel ontdekken van alle harmonie die zich op

aarde in welke vorm ook heeft gemanifesteerd. Om jullie een voorbeeld te geven: er is een bepaald muzikaal thema dat uit enkele prachtige noten bestaat en zich achter twee werken bevindt van twee kunstenaars die na elkaar leefden; het ene is een concert van Bach, het andere een concert van Beethoven. Op papier lijken de twee niet op elkaar en voor het uiterlijke oor zijn ze verschillend, maar hun oorsprong is dezelfde. Eén en dezelfde bewustzijnsvibratie, één en dezelfde golf van expressieve harmonie beroerde beide kunstenaars. Beethoven ving er meer van op, maar bij hem werd het meer vermengd met de vindingen en toevoegingen van zijn mentale. Bach ontving minder, maar wat hij doorgaf was zuiverder. Het was de vibratie van het zegevierend ontwaken van het bewustzijn, dat in een triomfantelijke geboorte uit de diepten van het onbewustzijn verrijst. Deze vibratie had zijn oorsprong in de wereld van harmonie waarover ik daarnet sprak.

Yoga kan je het vermogen geven de bron van alle kunst te bereiken; dan kun je, als je wilt, alle kunsten beheersen. Degenen die er heen zijn gegaan, moeten het heel dikwijls aangener en gemakkelijker hebben gevonden om in de verrukking van deze schoonheid en dit geluk te blijven, zonder die op aarde te manifesteren of te belichamen. Maar deze onthouding is niet de laatste waarheid van de yoga; zij is eerder een vervorming, een vermindering van de dynamische vrijheid van de yoga, die voortkomt uit de negatieve geest van het ascetisme. Het Goddelijke heeft de wil om zich te manifesteren en niet om zich terug te trekken in een volledige inactiviteit, een absolute stilte. Als het goddelijke bewustzijn werkelijk inactiviteit en ongemanifesteerde gelukzaligheid was, zou er nooit een schepping zijn geweest.

4 Augustus 1929

Is overgave niet hetzelfde als opoffering?

In onze yoga is er geen plaats voor opoffering. Maar natuurlijk, alles hangt af van de betekenis die je het woord geeft. In zijn zuivere betekenis is het: heiligen, door een offer wijden aan het Goddelijke. Maar door de betekenis die er tegenwoordig aan wordt gegeven, is het woord offer een synoniem voor vernietiging geworden; het heeft een sfeer van ontkenning. Zo'n offer kan geen vervulling zijn; het is een verlies, een zelfvernietiging. Want je offert je mogelijkheden, de realisaties van je persoonlijkheid, vanaf het materiële niveau tot het hoogste spirituele niveau. Het offer vermindert je wezen. Als je je leven, je lichaam fysiek offert, verlies je al je mogelijkheden in de materiële wereld; je doet afstand van de vervulling van je aardse bestaan. Op dezelfde manier kun je je leven moreel offeren; dan doe je afstand van de wijsheid en het vrij ontluiken van je innerlijke leven. Er is in dit denkbeeld van zelfvernietiging altijd een element van verplichting, van dwang, van een opgelegde zelfontkenning. Het is een ideaal dat geen ruimte laat voor de diepere en ruimere spontaneïteit van de ziel.

Met overgave bedoelen we niet zoiets, maar een spontaan geven van jezelf, je geeft je helemaal aan het Goddelijke, aan een groter bewustzijn waarvan je deel uitmaakt. Overgave zal je niet verminderen, maar je groter maken; zij zal je persoonlijkheid niet reduceren of verzwakken of vernietigen, integendeel, zij zal haar sterker en groter maken. Met overgave bedoelen we een vrijwillig integraal geven van jezelf, met al het geluk dat deze beweging met zich meebrengt; daarin is geen enkel gevoel van opoffering. Als je ook maar het minste gevoel hebt dat je een offer brengt, dan is het geen ware overgave; want dat betekent dat er een zekere terughouding is of dat je probeert je te geven, maar tegen wil en dank, met pijn en moeite – en zo ervaar je niet de blijdschap van het geven – of misschien heb je zelfs niet het gevoel dat je je geeft, maar voel je dat je met geweld wordt genomen. Wanneer je iets, wat dan ook, doet met het gevoel dat je wezen zich geweld aandoet, kun je er zeker van zijn dat je het op de verkeerde manier doet.

Ware overgave verruimt je, zij vergroot je capaciteit; zij geeft je meer kwaliteit en kwantiteit dan je ooit uit jezelf zou hebben gehad. Deze grotere mate van kwaliteit en kwantiteit is anders dan alles wat je daarvóór kon bereiken; je gaat een andere wereld binnen, een wijdheid waartoe je nooit had kunnen doordringen als je je niet had overgegeven. Je kunt het vergelijken met een druppel water die in zee valt; als het daar zijn afgescheiden identiteit zou bewaren, zou het een druppeltje water blijven en niets meer, een druppeltje dat wordt verpletterd door de onmetelijkheid rondom; maar door zijn eigen vorm te verliezen, gaat het op in de zee, verenigt zich met haar en deelt in haar aard, haar vermogen en onmetelijkheid. Dat is de ware overgave.

Er is niets dubbelzinnigs of vaags in de beweging; zij is duidelijk, sterk en bepaald. Als het kleine menselijke mentale tegenover het goddelijke universele mentale staat en vol blijft houden dat het gescheiden wil blijven, zal het blijven wat het is, iets heel kleins en beperkts, niet in staat de aard van de hogere werkelijkheid te kennen of er zelfs mee in contact te komen. De twee, het kleine en het onmetelijke, blijven van elkaar gescheiden, zowel kwalitatief als kwantitatief helemaal verschillend van elkaar. Maar als het kleine menselijke mentale zich overgeeft, zal het opgaan in het universeel mentale; het zal ermee één zijn, zowel naar kwaliteit als naar kwantiteit, waarbij het niets anders zal verliezen dan zijn beperkingen en vervormingen om er een wijdheid en stralende helderheid voor terug te krijgen. Het kleine bestaan zal van natuur veranderen, het zal de natuur aannemen van de grotere waarheid waaraan het zich overgeeft. Als het menselijke mentale daarentegen weerstand biedt, als het vecht en in opstand komt tegen het universeel mentale, wordt een conflict onvermijdelijk waarbij wat klein en zwak is zonder enige twijfel zal worden opgeslokt door de macht van het onmetelijke. Als het zich niet overgeeft, is het lot dat het te wachten staat, te worden geabsorbeerd en teniet gedaan.

Iemand die met de goddelijke geest in contact komt en zich overgeeft, zal ontdekken dat zijn mentale onmiddellijk gezuiverd wordt van alles wat duister is en dat het deel krijgt aan het vermogen en de kennis van het universeel mentale. Als hij er tegenover blijft staan, maar afgescheiden, zonder enig contact, zal hij blijven wat hij is, een druppeltje water in de onmetelijke uitgestrektheid. Als hij in opstand

komt, zal hij zijn verstand verliezen; zijn denkvermogen zal afnemen en verdwijnen.

En wat waar is voor het mentale, is ook waar voor alle andere delen van de natuur. Het is alsof je wilt vechten met iemand die veel sterker is dan jij – een gebroken schedel zal alles zijn wat je ermee wint. Hoe komt het in je op te vechten tegen iets dat miljoenen malen sterker is dan jij? Bij elk verzet krijg je een klap terug en iedere nieuwe slag neemt een beetje meer kracht weg. Het lijkt op een vuistgevecht met een veel sterkere tegenstander; je krijgt de ene klap na de andere en telkens word je zwakker totdat je buiten gevecht wordt gesteld. Om het zover te laten komen, is een gewild tussenbeide komen niet noodzakelijk, het gebeurt automatisch. Als je je verzet tegen de onmetelijkheid dan kan daar niets anders uit voortkomen.

Zolang je stil in je hoekje blijft terwijl je het gewone leven leeft, doet het je geen kwaad; maar als je met het Goddelijke in contact komt, zijn er maar twee wegen voor je open. Je geeft je over en je verenigt je met hem en dan word je door je overgave groter en verheerlijkt; of je komt in opstand en al je mogelijkheden worden vernietigd, je raakt je vermogens tot verwerkelijking steeds meer kwijt en tenslotte worden ze geabsorbeerd door wat je probeert te bestrijden.

Er doen veel verkeerde denkbeelden over het onderwerp overgave de ronde. Heel veel mensen beschouwen overgave als een afstand doen van de persoonlijkheid, maar dat is een ernstige fout. Immers, de bestaansreden van ieder individu is het manifesteren van een aspect van het goddelijke bewustzijn, en het karakter van deze manifestatie, de uitdrukking van haar speciale aard, vormt ieder's persoonlijkheid. Dientengevolge kan het individu door de ware houding tegenover het Goddelijke aan te nemen alleen maar gezuiverd worden van alle invloeden van de lagere natuur die zijn persoonlijkheid verminderen en vervormen; dan wordt ze veel persoonlijker, meer zichzelf, vollediger. De waarheid en de macht van de persoonlijkheid komen duidelijk met des te meer kenmerkende glans naar voren; haar karakter wordt veel nauwkeuriger aangegeven dan toen het vermengd was met alle duisternis, alle onwetendheid, alle vuil en het hele mengsel van de lagere natuur. Het uiteindelijke resultaat is verheffing, verheerlijking, uitbreiding van de capaciteiten van de persoonlijkheid, een maximale verwerkelijking van haar mogelijkheden.

Maar om deze sublimatie te verkrijgen, moet de enkeling eerst alles

opgeven wat zijn ware natuur vervormt, beperkt en verduistert; hij moet alles verwerpen wat tot de onwetende lagere bewegingen van de gewone mens en zijn blinde en kreupele leven behoort. En vóór alles moet hij zijn begeerten opgeven, want van alle bewegingen van de lagere natuur is begeerte de meest duistere, de meest verduisterende. Begeerten komen voort uit zwakte en onwetendheid en zij houden je aan je zwakte en onwetendheid gekluisterd. De mensen hebben de indruk dat hun begeerten in hen ontstaan; zij voelen ze diep uit hun wezen opkomen. Maar dat is een verkeerde indruk. Begeerten zijn golven van de uitgestrekte zee der duistere lagere natuur en zij doen de ronde van de ene persoon naar de andere. De mensen laten de begeerten niet in zichzelf ontstaan, maar worden door deze golven overweldigd; ieder die open en weerloos is, valt in hun greep en wordt door hen heen en weer geslingerd.

Wanneer de mens bezeten is door begeerte, verliest hij ieder onderscheidingsvermogen en gelooft dat de bevrediging van deze begeerte een noodzaak is van zijn natuur. In werkelijkheid heeft begeerte niets met zijn ware menselijke natuur te maken. Hetzelfde geldt voor alle lagere opwellingen: jaloesie, afgunst, haat, gewelddadigheid. Dat zijn ook bewegingen waardoor je wordt gegrepen, golven die je overspoelen en je voortrollen; zij vervormen, zij behoren niet tot het ware karakter van de ware natuur; zij vormen geen wezenlijk en onscheidbaar deel van jezelf, maar komen voort uit de zee van duisternis die je omgeeft en worden in beweging gezet door de krachten van de lagere natuur. Deze begeerten, deze hartstochten, hebben geen enkele persoonlijkheid; er is in hen of in hun werking niets dat speciaal voor jou kenmerkend zou zijn; ze manifesteren zich in iedereen op dezelfde manier.

De duistere bewegingen van het mentale, de twijfels, de fouten en moeilijkheden die de persoonlijkheid versluieren en haar uitbreiding en vervulling verminderen, komen ook uit dezelfde bron. Het zijn voorbijgaande golven die zich meester maken van allen die zich laten grijpen en zich laten gebruiken als blinde instrumenten. En toch blijft iedereen geloven dat deze bewegingen deel van hemzelf uitmaken en een kostbaar product van zijn eigen vrije persoonlijkheid zijn. Je ontmoet zelfs mensen die zich aan hen en aan hun eigen onvermogen vastklampen als aan het teken en de essentie zelf van wat zij hun vrijheid noemen!

Als jullie hebt begrepen wat ik daarnet heb gezegd, kunnen jullie het verschil, het grote verschil begrijpen tussen spiritualiteit en moraal, twee dingen die altijd worden verward. Het spirituele leven, het leven waarin je yoga doet, heeft een voortdurende groei tot doel, die je tenslotte tot de vereniging met het goddelijke bewustzijn voert en heeft als resultaat dat alles wat er in ieder van ons is, wordt gezuiverd, geïntensiveerd, verheerlijkt en vervolmaakt. Het geeft ons het vermogen het Goddelijke te manifesteren; het ontplooit het karakter van iedere persoonlijkheid tot zijn volle waarde en brengt haar tot maximale expressie. Want dat behoort tot het goddelijke plan.

De moraal gaat daarentegen met mentale constructies te werk en stelt door een aantal principes over wat goed is en wat niet, een ideaal type vast waar ieder op moet lijken. Dit morele ideaal verschilt zowel in zijn bestanddelen als in zijn geheel naar gelang van tijd en plaats. En toch verkondigt het altijd dat het enig is in zijn soort, het categorisch absolute; het duldt geen ander buiten zichzelf; het verdraagt zelfs geen afwisseling in zichzelf. Alle mensen moeten in de enige vorm van een enkel ideaal worden gegoten, ze moeten allemaal gelijk worden gemaakt, uniform en zonder uitzondering. Omdat de moraal naar haar aard zelf zo star en onwonderlijk is, is zij zowel wat haar principe als wat haar werking betreft, het tegendeel van het spirituele leven.

Het is waar dat het spirituele leven de unieke essentie in allen openbaart; maar het onthult ook de oneindige verscheidenheid. Het werkt aan de verscheidenheid in de eenheid en aan de volmaaktheid in deze verscheidenheid. De moraal maakt een kunstmatig model, in tegenstelling tot de afwisseling van het leven en de vrijheid van de geest. Zij scheidt een onveranderlijk en beperkt mentaal beeld en vraagt van iedereen zich hieraan te houden. Alle mensen moeten eraan werken dat zij dezelfde eigenschappen krijgen en dezelfde ideale natuur. De moraal is niet goddelijk en komt niet van het Goddelijke; zij is door de mens gemaakt en is alleen maar menselijk. Als haar basis vestigt zij een strakke verdeling tussen goed en kwaad, maar dat is een willekeurig denkbeeld. Zij neemt dingen die betrekkelijk zijn en wil die opleggen als iets absoluuts; maar dit goed en kwaad verschilt naar gelang van het klimaat, het tijdperk en het land.

Sommige morele denkbeelden gaan zo ver te verzekeren dat er goede en kwade begeerten zijn en eisen dat je de ene soort verwerpt en

de andere aanvaardt. Maar het spirituele leven betekent verwerping van alle begeerten. Volgens zijn wet moet je alle bewegingen die je van het Goddelijke zouden kunnen verwijderen, opzij zetten. Je moet ze afstoten, niet omdat ze op zichzelf slecht zijn – want ze kunnen goed zijn voor iemand anders en in een andere sfeer – maar omdat ze behoren tot de impulsen, tot de onwetende en onverlichte krachten die barrières op de weg naar het Goddelijke zijn. Alle begeerten, goed of kwaad, behoren tot deze categorie; want begeerte, welke het ook moge zijn, komt voort uit een duister en onwetend vitaal wezen. Anderzijds moet je alle bewegingen die je dichter bij het Goddelijke brengen, aanvaarden. Maar je aanvaardt ze, niet omdat ze op zichzelf goed zijn, maar omdat ze je naar het Goddelijke brengen.

Aanvaardt dus alles wat je tot het Goddelijke voert, verwerp alles wat je ervan verwijderd. Maar zeg niet: dit is goed en dat is slecht en probeer niet je standpunt aan anderen op te leggen, want de weg die anderen gaan, kan heel anders zijn dan die van jou; en wat jij slecht noemt, is zelfs heel dikwijls uitstekend voor je buurman die niet probeert het goddelijke leven te verwerklijken.

Laten we een voorbeeld nemen om het verschil tussen de morele en de spirituele manier om de dingen te bekijken, te illustreren. De gewone morele denkbeelden maken onderscheid tussen een vrijgevig en een gierig mens. En in een bepaalde maatschappij wordt de gierigaard gelaakt en geminacht, terwijl de vrijgevig mens wordt geacht vanwege zijn onzelfzuchtigheid en zijn sociale nuttigheid, hij wordt geprezen om zijn deugd. Maar vanuit het spirituele gezichtspunt bevinden zij zich allebei op hetzelfde niveau; de vrijgevigheid van de één en de gierigheid van de ander zijn vervormingen van een hogere waarheid, van een groter goddelijk vermogen. Er is een vermogen dat in zijn goddelijke beweging de krachten, de dingen en alles wat het op alle niveaus, vanaf het meest materiële tot het meest spirituele, bezit, vrij uitdeelt, verspreidt en projecteert. Achter de vrijgevig mens en zijn vrijgevigheid bevindt zich een ziel-type dat deze beweging uitdrukt; het is een vermogen tot verspreiden, tot op grote schaal uitdelen. Er is een ander vermogen dat in zijn goddelijke beweging, vanaf het meest materiële niveau tot het hoogste, de krachten, de dingen en alles wat het kan bezitten, verzamelt, ophoopt, vergaart en opstapelt. De mens die van gierigheid wordt beschuldigd, was als instrument van deze laatste beweging geschapen. Beide typen zijn

belangrijk; beide zijn nodig in de verwerkelijking van het geheel; de beweging die aantrekt en concentreert is niet minder nuttig dan de beweging die verspreidt en verstroot. Deze twee typen mensen worden, wanneer zij zich werkelijk hebben overgegeven aan het Goddelijke, instrumenten voor zijn werk, allebei in dezelfde mate en met gelijke waarde. Maar zolang zij zich niet hebben overgegeven, worden de twee net eender bewogen door de opwellingen uit de onwetendheid: de één wordt gedrongen te verspillen, de ander tot alles naar zich toe halen; allebei worden ze meegesleept door krachten die voor hun eigen bewustzijn onduidelijk zijn en je kunt nauwelijks tussen beide kiezen. Vanuit het hogere gezichtspunt van de yoga zou je de vrijgevige mens die zo gewaardeerd wordt, meestal kunnen zeggen: 'Al je opwellingen van vrijgevigheid hebben geen enkele spirituele waarde, want zij komen voort uit het ego en een onwetende begeerte.' En anderzijds kun je soms onder degenen die van gierigheid worden beschuldigd, iemand ontdekken die bezig is met vergaren en opstapelen, vol van een rustige beslistheid en geconcentreerd in het werk dat hem door zijn natuur is toegewezen; en als deze man eenmaal is ontwaakt, zal hij een heel goed instrument van het Goddelijke zijn. Maar over het algemeen worden zowel de gierigaard als zijn tegenpool aangezet vanuit het ego en de begeerte; ieder aan het tegenovergestelde eind van dezelfde onwetendheid. Allebei zullen zij zich moeten zuiveren en veranderen, willen ze in contact kunnen komen met het hogere dat achter hen staat en het op de manier van hun werkelijke aard kunnen uitdrukken.

Op dezelfde manier kun je veel andere typen nemen en door hen heen de oorspronkelijke bedoeling van de goddelijke kracht terugvinden. Iedereen is een afzwakking of karikatuur van het type dat door het Goddelijke was bedoeld, een mentale en vitale vervorming van dingen die een grotere spirituele waarde hebben. De verdraaiing en het karikatuur worden door een verkeerde beweging veroorzaakt. Wordt deze beweging eenmaal beheerst, is de ware houding aangenomen, de juiste beweging gevonden, dan openbaren al deze typen gelijkelijk hun goddelijke waarde; zij worden allemaal gerechtvaardigd door de waarheid die in hen is; zij zijn allemaal even belangrijk, even noodzakelijk, allemaal verschillend, maar allemaal onontbeerlijk voor de goddelijke manifestatie.

APPENDIX

7 Juli 1929

Wat is 'bewustzijn'? Is het iets anders of meer dan gewaar zijn?

We gebruiken bewustzijn als het equivalent voor Chit, zoals het in het Sanskriet wordt genoemd. Het is niet enkel gewaar zijn, maar ook vermogen- Chit wordt ook Chit-Shakti genoemd. Het is het vermogen tot manifestatie. Bewust worden betekent tegelijkertijd tot manifestatie brengen. Achter Chit bevindt zich Sat, Chit is het vermogen van Sat tot manifestatie, Sat is het ongemanifesteerde, zuivere bestaan. Chit is Sat dat zich bewust wordt van zichzelf, van wat het in zichzelf bevat en dat zijn eigen substantie en waarheid uit zichzelf naar voren brengt in beweging en spel.

Is bewustzijn dan het scheppende vermogen?

Van beneden af gezien, vanuit het gezichtspunt van het menselijk bewustzijn, lijkt het het scheppende vermogen; van bovenaf gezien is het in waarheid het vermogen tot ontsluiten of manifesteren.

Het hele universum met zijn oneindige verscheidenheid aan bewegingen en dingen is niets anders dan het spel van het bewustzijn in zijn verschillende vormen en functies. Er is niets en er kan niets zijn dat niet uiteindelijk door bewustzijn wordt gesteund en bezielde.

Dit bewustzijn moet niet worden verward met één van zijn vormen of zijnswijzen, die zijn uitdrukking vindt in de houding van 'de Getuige', het stille, passieve gewaar zijn van de Purusha dat het spel der gebeurtenissen en dingen alleen maar beschouwt.

Wat betekent het groeien van het bewustzijn dan?

Het heeft betrekking op het bewustzijn in de enkeling. Het is in zijn oorspronkelijke betekenis het herstel van het bewustzijn: van dat wat in de enkeling door onwetendheid verloren is gegaan.

Filosofen onderscheiden drie stadia van bewustzijn. Ten eerste, onbewustzijn, zoals in mineralen en plan-

ten, ten tweede, bewustzijn, zoals in de dieren, en ten derde, bewust bewustzijn, zoals in de mens. In hoeverre is deze gradatie waar en in hoeverre beschrijft zij de aard van het bewustzijn?

Ik ken de opvatting die het menselijke bewustzijn definieert als bewustzijn dat bewust is van zichzelf of als denken dat zichzelf waarneemt, maar ik ben er niet zeker van dat er zulke scherp omljnde en duidelijke vakken, zoals jij die beschrijft, kunnen worden gemaakt. Ten eerste betwijfel ik dat datgene wat het speciale kenmerk van de mens genoemd wordt, namelijk bewust te zijn van zichzelf, alleen tot hem beperkt is en nergens anders kan worden gevonden. Veel dieren tonen in opmerkelijke mate opwallingen tot denken en overwegen en beredeneren; ook zij hebben een taal die, hoewel in een heel eenvoudige vorm, de algemene kenmerken van de menselijke spraak heeft; sommige kunnen tot op zekere hoogte met verstand de menselijke taal begrijpen. Je zou in het algemeen kunnen zeggen dat ten minste de hogere dieren een soort rudimentair menselijk bewustzijn hebben. Zo is er ook zelfs in wat je onbewustzijn noemt, een spel van bewustzijn; maar daar is het verborgen of versluierd. Als dat zo is, waar kun je dan de grens trekken tussen verschillende gebieden en zeggen waar het ene eindigt en het andere begint? De waarheid is dat er maar één bewustzijn is dat zich in en door een oneindig aantal zijnswijzen uitdrukt.

Is het bewustzijn van deze wol hetzelfde als het bewustzijn dat het had toen het als vacht bestond? Of heeft deze tafel hetzelfde bewustzijn als de boom waaruit hij werd gemaakt?

Het is hetzelfde bewustzijn plus het bewustzijn van de menselijke tussenpersoon die de wol of de tafel maakte. De mens laat iets van zijn eigen bewustzijn doordringen in alles wat hij maakt of doet.

Voelt iemand die zich vereenzelvigd met het universele bewustzijn niet alle pijn en ellende van de wereld als de zijne? En is zo'n universeel bewustzijn niet het hoogste doel?

Ik spreek over het Goddelijke Bewustzijn met een hoofdletter. Het is een wijd verbreide fout het universele bewustzijn te verwarren met het Goddelijke Bewustzijn. Het universele is niet het Goddelijke. Het Goddelijke Bewustzijn verschilt net zoveel van het universele bewustzijn als het van het individuele bewustzijn verschilt. Het universele bewustzijn geeft op een bepaalde manier een stadium aan in de vooruitgang van de enkeling, want het bevrijdt je van louter egoïstische en zelfzuchtige bewegingen en geeft je bewustzijn een zekere wijdheid en rijkdom. Maar het is niet zonder gevaren. Ten eerste ben je, wanneer je met het universele bewustzijn vereenzelvigd bent en absoluut passief blijft en alles wat het bevat, aanvaardt, enkel een vergaarbak voor allerlei krachten die het universum uitmaken, zowel goede als kwade, zowel blijde als droevige. Je bent zowel tot goede bewegingen in staat als tot hun tegenovergestelde en je kunt de ene niet van de andere onderscheiden. Je staat open voor al deze krachten en bewegingen, die in jou samenkomen, zich vermengen en een chaos aanrichten. Het tweede gevaar is dat je je individualiteit verliest en een speelbal wordt, niet meer dan een hulpeloos werktuig in de handen van krachten waarover je geen beheersing hebt. De vooruitgang van het bewustzijn in de enkeling moet niet in de richting van vernietiging gaan, maar van verheffing van de individualiteit tot haar ware natuur; en dat kan alleen het Goddelijke Bewustzijn geven.

In werkelijkheid kan het Goddelijke Bewustzijn niet komen als gevolg van een langzame of geleidelijke ontwikkeling van je bewustzijn. Hoezeer je je bewustzijn zich ook laat ontwikkelen of toenemen of uitbreiden, het zal het Goddelijke nooit bereiken. Je bereikt het Goddelijke Bewustzijn door een ommekeer van je bewustzijn; want het is een bewustzijn dat niet alleen in maat van het gewone bewustzijn verschilt, maar in soort; want het gewone bewustzijn is, – niet in wezen of oorspronkelijk, maar in feite en in werkelijkheid – een vorm van onwetendheid of onbewustzijn. Alleen wanneer deze staat van onbewustzijn wordt omgekeerd, dat wil zeggen, ondersteboven of binnenstebuiten gekeerd, wordt het Goddelijke Bewustzijn geopenbaard. Deze vervulling vooronderstelt ongetwijfeld een bepaalde graad van ontwikkeling, een bepaalde mate van voorbereiding; maar wanneer het gebeurt, komt het als een plotselinge wervelende ommekeer van je bewustzijn.

Het Goddelijke Bewustzijn is de oorsprong van de dingen. De

Materie heeft deze goddelijke oorsprong vergeten; feitelijk is de Materie Materie omdat zij dat bewustzijn heeft verloren. De Materie moet het Goddelijke Bewustzijn herwinnen en in zichzelf belichamen –, zij moet zich niet oplossen in haar oorsprong, maar haar oorspronkelijke waarheid laten neerdalen in haar aardse lichaam. Dit is de betekenis van het universele spel. En het interessante van het spel is dat de Materie de vrijheid werd gegeven om het Goddelijke Bewustzijn zowel te vergeten als te herwinnen. Zonder deze ogenschijnlijke vrijheid zou er geen spel zijn. Als het Goddelijke Bewustzijn niet toe zou laten dat zijn manifestatie ook maar enige hindernis in de weg zou worden gelegd, zou het spel eindigen voordat het kon beginnen. De ontknoping in het laatste Bedrijf is bekend, is van tevoren vastgesteld; maar om die te bereiken, moet je handelen alsof alles voortdurend wisselt en vrij is. Daarom legt het Goddelijke Bewustzijn zichzelf niet op aan de Materie die het weigert; het probeert geen wonder met de Materie. Dan zou er geen spel, geen betekenis zijn in een zich ontvouwende manifestatie. Het Goddelijke Bewustzijn probeert niet de Materie te dwingen, hoewel het achter haar staat en al zijn overtuigingskracht, zijn stille aandringen en langzaam overreden gebruikt totdat de Materie het licht erkent en ertoe ontwaakt. Het Goddelijke heeft het goddelijke geduld om dat doel tot stand te brengen.

14 Juli 1929

Wat betekent 'vitale bekering' precies?

Vitale bekering betekent dat het vitale het Goddelijke aanvaardt en erin toestemt getransformeerd te worden. Het is de eerste stap; eerst moet er de bekering zijn, want alleen dan is de transformatie mogelijk. Het vitale is doorgaans egoïstisch, koppig en opstandig; het gehoorzaamt niets anders dan zijn eigen grillen, het beweegt zich alleen maar volgens wat het zelf prettig of onaangenaam vindt, het kent of erkent geen enkele wet dan zijn eigen wet van het bestaan. Daarom is het eerste wat het vitale op de weg van de yoga moet doen: ontdekken en erkennen dat zijn eigen bewind niet het hoogste ideaal is, dat er een grotere waarheid bestaat – de waarheid van het Goddelijke – en dat het ter wille van zichzelf veel beter zou zijn zich daaraan te onderwerpen en zich over te geven. Dit vrijwillig opgeven van zijn gezag, dit toelaten van de heerschappij van het Goddelijke over zichzelf is wat bekering van het vitale wordt genoemd. Zo is er ook wat de bekering van het fysiek-mentale kan worden genoemd. Het fysiek-mentale en het vitale in de mens zijn als twee rovers die nauw samenwerken – de ene houdt hem tegen de grond, terwijl de andere hem berooft.

Dan is het vitale dus iets heel boosaardigs waarvan je je helemaal moet ontdoen?

Nee, dat kun je niet zeggen. Het vitale is ongetwijfeld boosaardig, maar ook heel nuttig; want zonder het vitale zou er geen leven, geen handelen zijn en zou je nooit iets kunnen. Het is de bron van ieder dynamisch vermogen. Het vitale brengt op het fysieke niveau de dingen tot stand, het verwezenlijkt. Zonder het vitale kun je misschien verstandig en wijs zijn, rustig en onaangedaan blijven zitten en de dingen voor je ogen zien gebeuren; maar je zou niet in staat zijn aan het spel van de wereld mee te doen, je zou nog geen steen kunnen omkeren.

Het vitale voorziet je van de energie om te werken – maar het moet worden gezuiverd en onder controle gebracht, getemd en getraind. Het vitale is net een paard: in zijn natuurlijke staat is het rusteloos en

onstuimig, het springt en is schichtig en het kan je zelfs bijten; maar goed getemd en gedisciplineerd, kan het een mooi renpaard worden. In toom gehouden en geleid door zijn berijder, steigert het naar het startpunt en neemt zijn plaats in; dan, klaar voor het startsignaal, schiet het op het juiste ogenblik vooruit en galoppeert voorwaarts; terwijl het steeds binnen de baan blijft, neemt het prachtig alle horden en hindernissen die in de weg zijn gelegd en komt tenslotte als overwinnaar tevoorschijn. Een ongetraind paard daarentegen kan op het verkeerde moment starten of voor de horden blijven staan, of vallen, of zelfs ineens van koers veranderen; en dan zou het op een andere kans moeten wachten.

Zou de yoga-race niet zonder horden en hindernissen georganiseerd kunnen worden?

Hindernissen en horden zijn nodig om wat je uiteindelijk bereikt, volledig te maken. Het gewone leven is ook een wedren en ook vol gevaren en moeilijkheden – je kunt ze niet ontlopen. Je moet hulpeloos de ronde volgen, leven na leven, vaker verslagen dan als overwinnaar. De enige uitweg is ze op de weg van de yoga tegemoet te treden en te overwinnen.

Wat is de oorzaak van de dood? Waarom sterven de mensen?

De mensen sterven omdat het lichaam geen gelijke tred kan houden met de beweging van het universum. De hele schepping beweegt, gaat vooruit en transformeert zich voortdurend; maar het lichaam beweegt en verandert van nature langzaam; het staat steeds stil en blijft achter. Naarmate je ouder wordt, gaat het lichaam langzamerhand niet meer vooruit en wordt steeds meer stijf en star; dan komt er gauw de tijd waarop de ongelijkheid tussen de universele beweging en de toestand van het lichaam zo enorm is, dat de spanning teveel blijkt te zijn voor het lichaam, dat breekt – en dat is de dood. Het lichaam is nodig om de universele beweging een vorm, een stabiele individualiteit te geven en zolang de vorm verandert en zich vernieuwt overeenkomstig de gang van het universum, leeft het lichaam en gedijt en vervult zijn functie; maar na verloop van tijd wordt juist de stabiliteit van de vorm een oorzaak tot stagnatie en daardoor tot ontbinding en dood.

Kan een man worden wedergeboren als een vrouw, of een vrouw als een man?

Dat is niet zo'n eenvoudige zaak. Een menselijk wezen is samengesteld uit veel verschillende elementen die in het lichaam door het lichaamsbewustzijn bij elkaar worden gehouden. Zodra het lichaam sterft, worden al deze elementen van elkaar gescheiden en raken verspreid. Dan kunnen enkele het lichaam van een vrouw binnengaan, andere het lichaam van een man, andere een kat of zelfs een plant. De hoofdpersoonlijkheid verandert echter zelden van geslacht.

Behoort het onderscheid van geslacht alleen tot het lichaamsbewustzijn?

Het onderscheid is ook in zekere mate in het vitale aanwezig.

Hoe lang duurt het voordat je na de dood opnieuw wordt geboren?

Soms gebeurt het onmiddellijk: je verlaat je lichaam en gaat direct een ander in. Andere keren kan het jaren en zelfs eeuwen duren.

Het is niet ongewoon dat dezelfde mensen in of in de buurt van dezelfde familie worden wedergeboren. Dat komt omdat gewone mensen zo gebonden zijn aan alles waarmee ze eens bekend waren. Hun stereotiepe sym- en antipathieën, hun gehechtheden aan speciale personen of plaatsen brengen hen altijd terug naar dezelfde of gelijke omgevingen en omstandigheden. De kracht van een onbewust atavisme doet voorouders vaak in hun afstammelingen reïncarneren. Zo vertelde mijn moeder, die niet in een leven na de dood geloofde, me bijvoorbeeld eens dat ze steeds meer op haar moeder ging lijken. Ze begon onwillekeurig bewegingen en gebaren te imiteren en liet zelfs veel van het temperament en karakter van haar moeder in zich herleven, alsof de geest van haar moeder in haar was gevaren.

Begeerten zijn iets gevaarlijks. Zij vormen een belangrijke factor bij het bepalen van de soort wedergeboorte die je zult hebben. Het zijn krachten die altijd de neiging hebben zich te verwezenlijken. Zodra je een sterke begeerte koestert, strooi je als het ware het zaad voor het groeien van een toekomstige mogelijkheid.

Toch heeft de mens het vermogen zijn geboorte van tevoren te bepalen. Hij kan zich van tevoren bewust voorbereiden, de elementen verzamelen die hij nodig heeft, zijn ouders kiezen en zelfs de tijd en plaats van zijn geboorte. Wanneer je jezelf op die manier bewust bouwt, dan is zowel de keuze van de ouders als die van tijd en plaats niet onbelangrijk, want dit zijn de fysieke instrumenten die nodig zijn voor de fysieke manifestatie. Soms, als er geen volledig bewuste wil is, is het echter een instinct dat het wezen leidt bij het aannemen van de kleding voor zijn wedergeboorte.

Gewoonlijk zeggen de mensen dat deze man is wedergeboren als die man. Dat is een heel verkeerde kijk op de zaak. Je kunt op z'n hoogst zeggen dat het wezen dat als deze man geboren was, als die man is wedergeboren. Maar wanneer je het waar en juist wilt zeggen, dan moet je zeggen dat het wezen in de loop van zijn evolutie door de opeenvolgende ervaringen van dit leven en dat andere leven is heengegaan.

Kan één ziel in veel lichamen worden geboren?

Als je met ziel het psychische wezen bedoelt, dan is het niet mogelijk. Het psychische wezen is integraal één en blijft altijd intact. Maar er zijn wezens – inderdaad heel zeldzaam – die een hoog en ruim bewustzijn hebben en zij kunnen, als zij dat verkiezen, veel lichamen tegelijkertijd ingaan en bewonen.

21 Juli 1929

Ondergaan voorwerpen zoals juwelen, kleren of meubelen, die de mens bezit en die door hem worden gebruikt, invloeden van hem of oefenen zij invloed op hem uit?

Ieder voorwerp waarmee je een tijd hebt geleefd, bevat één of andere invloed van je en zendt die invloed uit. Maar dat betekent niet dat je eenvoudig door een voorwerp in je handen te houden zijn hele geschiedenis of die van zijn bezitters zou kunnen zien. Maar het is waar dat een voorwerp dat lang in je bewustzijn is gebleven, meer door je wordt beïnvloed dan iets dat je alleen maar af en toe gebruikt, iets dat je niet voortdurend in gedachten hebt. Een voorwerp dat je met eigen handen hebt gemaakt, heeft bijvoorbeeld veel meer van je in zich dan iets dat je ergens in een hoek van de kamer hebt bewaard of hebt weggelegd zonder het veel te gebruiken. Maar dit is wat je een werktuiglijke invloed zou kunnen noemen; behalve dit is er in alle materie een ander soort ontvankelijkheid. De werktuiglijke invloed is niet afhankelijk van een bijzondere concentratie, zij komt automatisch tot stand. Maar je kunt bepaalde voorwerpen speciaal je aandacht laten absorberen en concentreren en ze het vermogen dat er op die manier geleidelijk in binnendringt, laten behouden.

Over het algemeen zijn de zintuigen van de mens heel beperkt; daardoor voelen we veel dingen niet die bijna onmerkbaar zijn en toch heel voelbaar, bijna materieel, zoals deze invloeden. Zo bespeurt een hond geur in iets dat ons reukloos lijkt; door de geur volgt de hond het spoor van zijn baas. Onze zintuigen zijn beperkt, maar door ze te oefenen kunnen we een groter vermogen krijgen; we kunnen het domein van onze zintuigen uitbreiden en zelfs aan de reeds bestaande zintuigen andere toevoegen. Sommige mensen die deze training hebben ondergaan, hebben zoveel succes dat ze als heel buitengewone wezens worden beschouwd, die wonderbaarlijke vermogens hebben; maar er zijn ook anderen die hetzelfde zijn, maar die niet buitengewoon zijn omdat ze eenvoudig niet de moeite hebben genomen om de vereiste training te ondergaan. Sommige volkeren hebben een natuurlijke begaafdheid in dit opzicht: de Amerikaanse Roodhuiden bijvoor-

beeld, kunnen horen wat er heel ver weg gebeurt door een oor op de grond te leggen. De dieren gebruiken hun zintuigen meer dan de mensen; de mens heeft het mentale gebruikt om de natuurlijke werking van de zintuigen te beheersen. Het is mogelijk dat de vroegste mensenrassen in dit opzicht meer ontwikkeld waren dan wij nu zijn.

Draadloze instrumenten ontvangen en zenden vibraties uit die je niet ziet; menselijke wezens kunnen een gelijk vermogen ontwikkelen. Ons contact met de dingen is gewoonlijk heel grof en onvolledig en beperkt. Wanneer we naar een steen kijken, zien we niets anders dan een steen; met andere ogen kun je echter inplaats van enkel een steen, zijn aard, zijn vibraties en de fijnere krachten zien die deel uitmaken van zijn samenstelling.

Dit aspect van de dingen opent de deur voor de werking van de invloeden; hier moet je het verschil tussen de ene invloed en de andere zoeken. Er bevindt zich in en rond een voorwerp een gebied dat invloeden ontvangt, bevat en uitzendt en dat is wat je zijn subtiel omhulsel zou kunnen noemen. Door de uitstraling van dit omhulsel worden de invloeden overgebracht. Bepaalde stoffen zijn heel ontvankelijk en kunnen gemakkelijk worden gebruikt om vibraties over te brengen. Alle rassen die occultisme hebben beoefend, wisten deze dingen en konden de vermogens die deze kennis hun gaf, doeltreffend gebruiken.

Wanneer je met dit occulte aspect van voorwerpen in aanraking komt, hoeveel kun je dan te weten komen over hun verleden?

Deze manier van denken laat te veel ruimte voor verbeelding. Concentratie op een voorwerp kan beelden oproepen die op zijn verleden betrekking hebben en door je mentale volmaakt rustig te houden, kun je die noteren en zien waar dat allemaal op neer komt; maar een materieel voorwerp heeft een heel beperkte hoeveelheid bewustzijn, dat wil zeggen, onbewustzijn, en daardoor kan het niet op dezelfde manier indrukken van dingen registreren zoals een meer ontwikkeld bewustzijn dat kan doen en het doet dat ook niet. Bovendien draagt een mens een voorwerp niet door alle gebeurtenissen van zijn leven met zich mee en daardoor heeft het lange perioden waarin het als het ware niet bestaat. Als een voorwerp in een doos

wordt gestopt of ergens opzij gelegd, onberoerd door uiterlijke gebeurtenissen, zal het eeuwen zo blijven zonder veel geschiedenis te registreren. Zo zijn bijvoorbeeld dingen die in een graf worden gelegd en daar worden gelaten. Maar als iets wordt gedragen of gebruikt door iemand die heel bewust is en als het deelneemt in de beweging van zijn bewustzijn, dan kan het een beeld in zich opnemen en iets van de geschiedenis van dat bewustzijn registreren. Maar wanneer de mensen zulke dingen proberen te interpreteren, maken ze er over het algemeen een hele roman van.

Brengen sommige voorwerpen geluk en andere ongeluk?

Dat is heel erg afhankelijk van de mensen die ermee in aanraking komen. Er bestaat geen absolute regel. Er mengt zich veel auto-suggestie in dit soort dingen. Het is bijvoorbeeld waar dat een voorwerp zogenaamde verkeerde vibraties kan hebben, vibraties die de neiging hebben disharmonie te scheppen. Een kwade invloed die er van zo'n voorwerp uitgaat, heeft in zichzelf niet veel kracht, tenzij het het bewuste werk is van iemand die heel bedreven is in magie. Maar als je er eenmaal in gelooft, begint het onmiddellijk te werken. Hier is een toepasselijk verhaal. De mensen in Europa geloven dat munten met een gat in het midden geluk brengen. Een man die grote moeilijkheden in zijn zaken had, raakte toevallig in het bezit van zo'n munt en hij dacht en geloofde onmiddellijk dat het een teken van geluk was. Hij stak de munt in zijn zak en voelde dat nu alles in orde zou komen. Hij was weer vol vertrouwen en hoop en energie. En vanaf die dag begonnen zijn zaken beter te gaan, alles keerde zich ten goede en na een paar jaar was hij heel welvarend en nam hij een uitstekende positie in. Hij droeg de gelukbrengende munt altijd in een zakje precies op zijn hart en zorgde er altijd voor dat het zakje weer in zijn andere pak zat wanneer hij zich verkleedde. Hij gaf zijn vrouw speciale aanwijzingen om ervoor te zorgen dat het altijd in zijn zak zat en nooit verloren raakte. Op zekere dag, toen hij op het hoogtepunt van zijn succes was, vroeg hij zijn vrouw om de munt uit het zakje te halen zodat ze hem konden bekijken en de bewerker van hun fortuin konden bedanken. De vrouw probeerde zijn verzoek te ontwijken, zeggende dat het helemaal niet nodig was. Maar hij drong aan en toen de munt er

tenslotte uitgehaald was, ontdekten ze dat er geen gat in zat! De vrouw bekende dat het zakje precies op de dag nadat de munt was gevonden, uit zijn zak op straat viel toen ze zijn jasje buiten het raam uitschudde; de munt was weg en kon niet meer worden teruggevonden. Dus verving ze hem door een andere munt, maar één zonder gat. En het werkte even sterk als een munt met een gat!

Maar er bestaat altijd de mogelijkheid dat een voorwerp als werktuig wordt gebruikt om goede of kwade krachten te concentreren; maar dat vereist een grote occulte kennis en het ontwikkelen van bepaalde vermogens. Dit daargelaten is het misschien dikwijls het geval dat de dingen alleen maar de invloed hebben die je denkt.

Maar zijn er geen dingen die werkelijk ongeluk brengen? We hebben bijvoorbeeld wel eens gehoord over huizen die iedereen die daar gaat wonen, ongeluk brengen.

Het kan zijn dat er in het begin één of andere vijandige kracht was, één of ander soort verkeerde vibratie, die als nasleep voortdurend soortgelijke vibraties opriep. Een ding dat eenmaal een bepaalde vibratie krijgt, raakt er natuurlijk aan gewend die vibratie te herhalen. Een plaats waar bijvoorbeeld een ongeluk is gebeurd, is altijd gevaarlijk; want vibraties bewegen in ritmische cycli, ze komen werktuiglijk keer op keer terug en wat eens is gebeurd, heeft de neiging opnieuw te gebeuren. Dit geldt ook voor een slechte dag in de week; het zal blijken dat die dag in de volgende week ook ongelukkig voor je is. Als je op die dag ruzie hebt gehad, is het mogelijk dat je zelfs in de daarop volgende weken op dezelfde dag onharmonische gevoelens hebt, tenzij je jezelf in het oog houdt en weigert je op de stroom van de werktuiglijke beweging mee te laten nemen. Maar iemand die sterk is, kan de beweging verbreken en laten ophouden. Er is geen enkele tot gewoonte geworden beweging die niet overwonnen kan worden. Bepaalde plaatsen en dingen kunnen vijandige vibraties hebben, maar een krachtige wil en een sterk bewustzijn kunnen hen niet alleen ongevaarlijk maken, maar ook hun aard veranderen.

Bepaalde stenen hebben bijzondere soorten vibraties. Het is heel goed mogelijk dat een steen ongeluk blijkt te brengen als je niet weet

hoe je zijn vibraties moet hanteren. De opaal symboliseert bijvoorbeeld het bewustzijn in het meest materiële zijns-niveau. Iemand die een opaal draagt, zou iets van de vibratie van dat bewustzijn kunnen voelen; dan zou hij plotseling allerlei moeilijkheden en hindernissen in de buitenwereld gewaarworden en in zichzelf zou hij tekortkomingen en ongewenste dingen ontdekken, waarvan hij zich nooit had kunnen voorstellen dat hij die had. Dat zou allemaal samenzweren om hem verdrietig en ongelukkig te maken. Parels hebben een soort vermogen tot oproepen en zwarte parels kunnen krachten oproepen waar je niet tegen opgewassen bent. Turkoos is bijvoorbeeld verbonden met een begeerte-kracht.

De uiteindelijke uitwerking van alle vibraties of invloeden hangt van jezelf af, van je wilskracht en bewustzijn, van je weerstandsvermogen, van je scheppend vermogen. Er is niets ter wereld dat niet in een heel grote hulp kan worden veranderd, vooropgesteld dat je de nodige kennis en het nodige vermogen hebt.

Deze invloeden van voorwerpen en plaatsen staan op gelijke voet met de invloed van sterren en planeten. Deze hemellichamen oefenen ongetwijfeld invloed uit op iemand's horoscoop; het hele plan van het gemanifesteerde universum is één enkele massa krachten en iedere verandering in één deel (wat de geboorte van iemand betekent) houdt nauw verband met het evenwicht van de krachten in alle andere delen. Maar dat betekent niet dat je absoluut aan het plan van het materiële universum gebonden bent. Zolang je er in bent en ertoe behoort en zijn wetten volgt – de natuurwetten zoals we die noemen – kun je bepaald niet ontsnappen; je moet het werktuiglijke ritme en de werktuiglijke vibratie van de Natuur getrouw herhalen. Maar je kunt je buiten het plan stellen, je kunt jezelf in een totaal ander systeem plaatsen; dan valt je hele levensplan, zoals dat door de krachten van de Natuur was geschetst, in het water; het moet opnieuw worden aangepast en gearrangeerd volgens het nieuwe en onvoorziene element dat je er in brengt. Yoga bestaat er nu precies uit een nieuw element, een nieuw bewustzijn, een tot nu toe niet waargenomen en niet gemanifesteerde wereld in de oude wereld, in het gebruikelijke bewustzijn van onze lagere natuur te brengen; op die manier kun je de ban breken van de gewoonten en wetten die je aan het verleden gebonden houden en kun je de deur openen voor vooruitgang en het bereiken van hogere dingen.

INHOUD

Voorwoord	
7 april 1929	1
14 april 1929	4
21 april 1929	13
28 april 1929	22
5 mei 1929	31
12 mei 1929	40
19 mei 1929	47
26 mei 1929	55
2 juni 1929	65
9 juni 1929	72
16 juni 1929	80
23 juni 1929	87
30 juni 1929	95
28 juli 1929	98
4 augustus 1929	108
Appendix (zie voorwoord)	
7 juli 1929	117
14 juli 1929	121
21 juli 1929	125

Reeds eerder verschenen:

Sri Aurobindo De Raadselachtige Wereld
(uitg. Mirananda, Wassenaar)

Satprem Moeder, Het Goddelijk Materialisme
(uitg. Ankh-Hermes b.v., Deventer)

Sri Aurobindo, of Het Avontuur van het Bewustzijn
(uitg. Ankh-Hermes b.v., Deventer)

